

UNGDOMSBAROMETERN 2024: HÖGSKOLERAPPORTEN

TILL:
CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA

UNGDOMSBAROMETERN ÄR STÖRST I SVERIGE PÅ UNGA!

Ungdomsbarometern (UB) har sedan 1991 arbetat med att kartlägga attityder och beteendemönster bland svenska ungdomar. Våra uppdragsgivare återfinns inom ett brett spektrum av branscher, och innefattar allt från konsumentvaruföretag och mediehus till myndigheter, högskolor och fackförbund.

Varje år genomför Ungdomsbarometern Sveriges bredaste ungdomsstudie, som passande nog heter "Ungdomsbarometern". Här låter vi tiotusentals unga i åldern 15-24 år från hela landet berätta om allt ifrån intressen, kost- och hälsovanor, synen på utbildning, tankar om ett framtida arbetsliv, mediavanor och vad som är viktigt i deras sociala liv. Resultatet analyseras och sammanställs i ett flertal temarapporter.

Framför dig har du Högskolerapporten, som beskriver ungas syn på och inställning till högre utbildning.

Trevlig läsning!

Jacob Borssén & Emma Ljungstedt,
För Ungdomsbarometern

UNGDOMSBAROMETERN 2024 FINNS SAMMANSTÄLLD I NIO OLIKA TEMARAPPORTER:

- Identitet, livsstil och hälsa
- Samhälle, politik och engagemang
- Gymnasium
- Högskola
- Arbetsliv
- Mat och måltider
- Hållbarhet
- Ekonomi och konsumtion
- Varumärken, reklam och sociala medier

KONTAKT

Jacob Borssén, Expert Utbildning & Samhälle

+ 46 708 88 74 80

jacob@ungdomsbarometern.se

Ansvariga analytiker: Jacob Borssén & Emma Ljungstedt

FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN

Intervjumetod: Digital enkätundersökning

Målgrupp: Unga i Sverige, 15-24 år

Fältperiod: 5:e oktober 2023 – 23 november 2023

Antal intervjuer i studien totalt: 15.008 st.

Ungdomsbarometern AB © 2024.

Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är **copyrightskyddade** och får **ej** spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

RAPPORTINNEHÅLL:

KAPITEL 1.

INTRESSET FÖR ATT LÄSA VIDARE s. 7

KAPITEL 2.

VAD VILL UNGA STUDERA? s. 29

KAPITEL 3.

INFORMATION & KOMMUNIKATION s. 46

KAPITEL 4.

VAR VILL UNGA STUDERA? s. 57

KAPITEL 5.

LIVET SOM HÖGSKOLESTUDENT s. 66

ETT ÅR SENARE:

KRIS, AI OCH GYMNASIEREFORMER

Pandemi, Rysslands invasion av Ukraina, inflationskris och nu också Israel-Palestina konflikten. Den ena krisen avlöser eller lägger sig på den andra, och vi behöver gå tillbaka till undersökningen under hösten 2019 för att hitta ett år som skulle kunna karaktäriseras som "normalt." För första gången i studien Ungdomsbarometerns historia ser vi nu att det är en majoritet av landets unga som anser att samhällets framtid ser mörk ut.

Att skapa sig en uppfattning om hur utbildningsattityder och värderingar påverkas av nämnda kriser är utmaning nog. Som om det inte vore nog så är en ytterligare förändring sedan förra året att utveckling av artificiell intelligens har utvecklats i rekordfart. AI-utvecklingen påverkar inte endast hur unga gör skoluppgifter, utan också hur de tänker kring utbildnings- och yrkesval.

Utöver kriser och framsteg inom AI sker det även många förändringar i gymnasieskolan. Det är dels växande ungdomskullar som äntrar gymnasieskolan, men också en del reformer som har trätt i kraft – vilka kan komma att påverka övergången till högskolan.

Vad kan man förvänta sig av årets rapport?

- Ett genomgående fokus är att undersöka hur de rådande och senaste årens samhällsrörelser påverkat ungas syn på och inställning till högre utbildning.
- Vi har introducerat nya frågeområden, som exempelvis frågor om kännedom, användning och attityder till generativ AI.
- Mer information och data från andra källor, framför allt från Statistiska centralbyrån (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ).
- Vi har lagt till några nya grundfrågor, såsom när man planerar att söka en utbildning och vilka beslut kopplat till sitt val av utbildning som man redan har tagit.
- Vi har också gjort om frågan som ligger till grund för definitionen *studieintresserade* – som är, alltid har varit, och alltid kommer att vara en grundpelare i rapporten. Förändringar beskrivs mer i detalj på nästa sida.

Trevlig läsning!

ÖVERGRIPANDE FÖRÄNDRINGAR I RAPPORTEN:

Förändringar vi gjorde förra året:

Det huvudsakliga fokuset i Högskolerapporten är att förstå gruppen presumtiva studenter – dvs. de som är intresserade av att studera, men som inte tagit steget ännu. Denna grupp av presumtiva studenter betecknar vi på Ungdomsbarometern som *studieintresserade*.

Innan 2022 definierade vi alla 15-24 åringar som svarat "ja, absolut" eller "ja, kanske" på frågan "Tror/trodde du att du kommer att läsa vidare inom tre år efter studenten?" som *studieintresserade*. Ett annat möjligt svarsalternativ på frågan var "studerar/har redan studerat." Under förra året valde vi att ändra definitionen *studieintresserade* till att endast inkludera de som svarar "absolut" på nämnd fråga. Detta eftersom det ger en mer realistisk bild över den presumtiva studentpopulationen som faktiskt tar steget vidare till högre utbildning. Att inte inkludera "kanske"-gruppen betyder inte att gruppen är ointressant. Tvärtom är de mycket intressanta att analysera separat – inte minst i så kallade breddade rekryteringsanalyser och i analyser kopplade till specifika lärosäten och utbildningar.

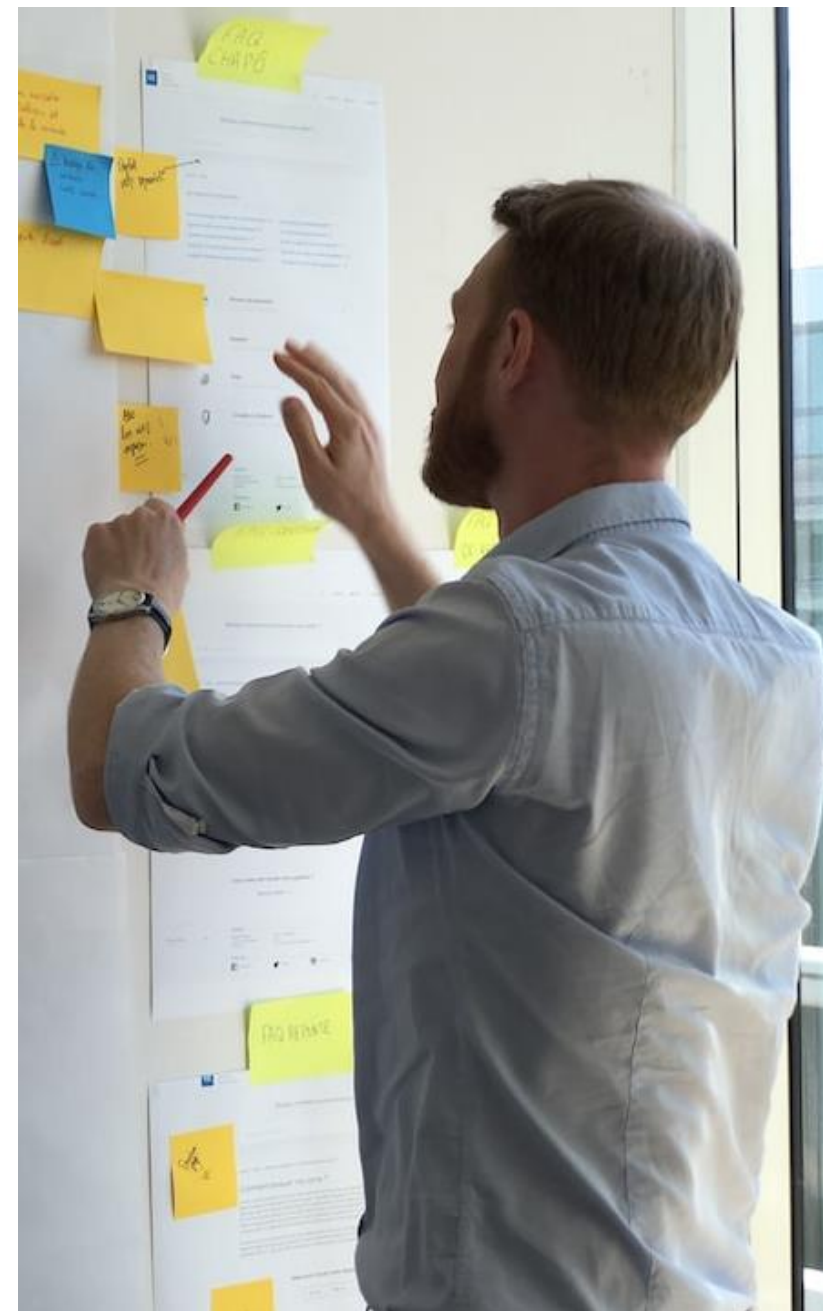
Förändringar vi har valt att göra i år:

Vi behåller den omgjorda definitionen av studieintresserade från 2022, men har reviderat grundfrågan som används för att skapa denna grupp.

Tidigare baserades gruppen *studieintresserade* på en fråga, men nu bygger den istället på tre frågor – varav två är nya:

1. För att behålla tidsjämförelsen för den, enligt många, viktigaste gruppen av presumtiva studenter – gymnasieelever – får både högstadie- och gymnasieelever samma fråga som tidigare: "Tror du att du kommer att läsa vidare inom tre år efter studenten?"
2. För att bättre fånga upp den del av den presumtiva studentpopulationen som har lämnat gymnasieskolan – de som antingen arbetar, är folkhögskoledeltagare, komvuxelever, arbetslösa eller har en annan sysselsättning – har vi i år introducerat en ny fråga som lyder: "Tror du att du kommer att läsa vidare inom tre år?"
3. Vi har också identifierat en ytterligare presumtiv studentgrupp som inte alltid beaktas av utbildningsanordnare inom högre utbildning, nämligen högskolestudenter som är intresserade av att söka en **ny** utbildning. Till dem ställer vi frågan: "Kommer du att söka en ny eftergymnasial utbildning inom tre år?"

På nästa sida behandlar vi vilka grupper som blir huvudsakligt fokus för årets upplaga av studien.

GRUPPER I FOKUS:

De grupper som kommer att vara i särskilt fokus i årets Högskolerapport är följande sex grupper nedan. Gymnasieelever är som sagt den grupp vi kan jämföra över tid:

1. GYMNASIEELEVER

Unga som studerar på gymnasiet

2. STUDIEINTRESSERADE GYMNASIEELEVER

Gymnasieelever som uppgett de absolut tror att de kommer att läsa vidare inom tre år efter studenten.

3. STUDIEINTRESSERADE, EJ GY/HS

Folkhögskoledeltagare, komvuxelever, personer som arbetar och arbetslösa som absolut tror att de kommer att läsa vidare inom tre år.

4. STUDIEINTRESSERADE

Alla som inte läser en eftergymnasial utbildning just nu men som har svarat att de absolut vill läsa vidare.

5. HÖGSKOLESTUDENTER

Nuvarande studenter på en högskola eller universitet.

6. STUDIEINTRESSERADE HÖGSKOLESTUDENTER

Nuvarande studenter på en högskola eller universitet som har svarat att de absolut kommer att söka en ny utbildning inom tre år.

INTRESSET FÖR ATT LÄSA VIDARE

*Intresset för att läsa vidare
och skillnader i övergång
mellan olika grupper av unga*

Varför vill unga läsa vidare?

*Vilka utbildningsformer är man
intresserad av?*

KAPITEL 1.

INTRESSET FÖR ATT LÄSA VIDARE

Förändrade tankar om livet efter studenten

Intresset för att resa direkt efter studenten har minskat sedan några år tillbaka, samtidigt som intresset för att jobba är konstant och intresset för att studera har minskat. Intresset för att starta eget har ökat – framför allt bland killar.

AI:s påverkan på utbildnings- och yrkesvalen

I stort sett alla unga känner till vad generativ AI är och det senaste årets utveckling har inte endast påverkat hur unga gör uppgifter i skolan, utan också hur de tänker kring sina val. 3 av 10 gymnasieelever svarar att AI-utvecklingen fått dem att tänka om kring sitt eget utbildnings- och yrkesval.

Studieintresset har fortsatt att minska

Intresset för att läsa vidare efter studenten har sakta men säkert ökat under 2000-talet och nådde sin peak runt mitten av 2010-talet, för att sedan stagnera. Sedan 2020, som också var ett rekordår i övergång till högskola/universitet, har studieintresset minskat. Vi mäter studieintresse på en mängd olika sätt i vår studie, och oavsett hur vi mäter det så ser vi att studieintresset har minskat sedan 2020.

Könsskillnader i övergång till högskolestudier

De senaste åren har både tjejers och killars studieintresse minskat något, men om man tittar längre bak i tiden framträder en annan bild: sedan mitten av 2010-talet har skillnaden mellan tjejer och killars studieintresse och faktiska övergång till högskolestudier ökat relativt kraftigt.

Flyttviljan fortsätter minska

Utöver att studieintresset har minskat de senaste åren har också flyttviljan för en utbildning minskat sedan 2017. Det är framför allt bland de studieintresserade i landets storstäder som flyttviljan minskat.

Vad studieintresserade hunnit bestämma sig för i sitt val av utbildning

Det är framför allt två faktorer som påverkar vad man har hunnit bestämma sig för i sitt val av utbildning. För det första är det en funktion av ålder – ju äldre man är, desto mer har man hunnit bestämma sig för. För det andra påverkar de också när i tiden man planerar att söka en utbildning – de som planerar att söka en utbildning inom ett år har generellt sett bestämt sig för fler saker än de som planerar att söka en utbildning inom tre år. Det komplicerade är att dessa två faktorer är sammanlänkade, men det är naturligtvis enklare att förhålla sig till en persons ålder.

UTBLICK: VAD HÄNDER I GYMNASIESKOLAN?

Växande ungdomskullar:

Antalet elever som lämnar gymnasieskolan har ökat under de senaste åren förväntas öka i några år framåt. Det kommer inte att vara några större förändringar mellan 2023-2024, men efter 2024 kommer det att ta fart igen. 2029 kommer vi att nå ett rekordår för antalet 19-åringar i befolkningen.

Automatisk högskolebehörighet på yrkesprogram:

Under hösten 2023 trädde den automatiska högskolebehörigheten i kraft på landets yrkesprogram. Framåt innebär detta att en elev som läser ett yrkesprogram måste *välja bort* de kurser som ger högskolebehörighet, till skillnad från tidigare när en yrkesprogramselev var tvungen att *lägga till kurser* för att få högskolebehörighet.

Dimensioneringsreformen:

Den 1 juli 2023 trädde nya bestämmelser i kraft i skollagen och med start hösten 2025 ska gymnasieskolans utbildningsutbud ta hänsyn till både *elevernas efterfrågan* och *arbetsmarknadens behov*.

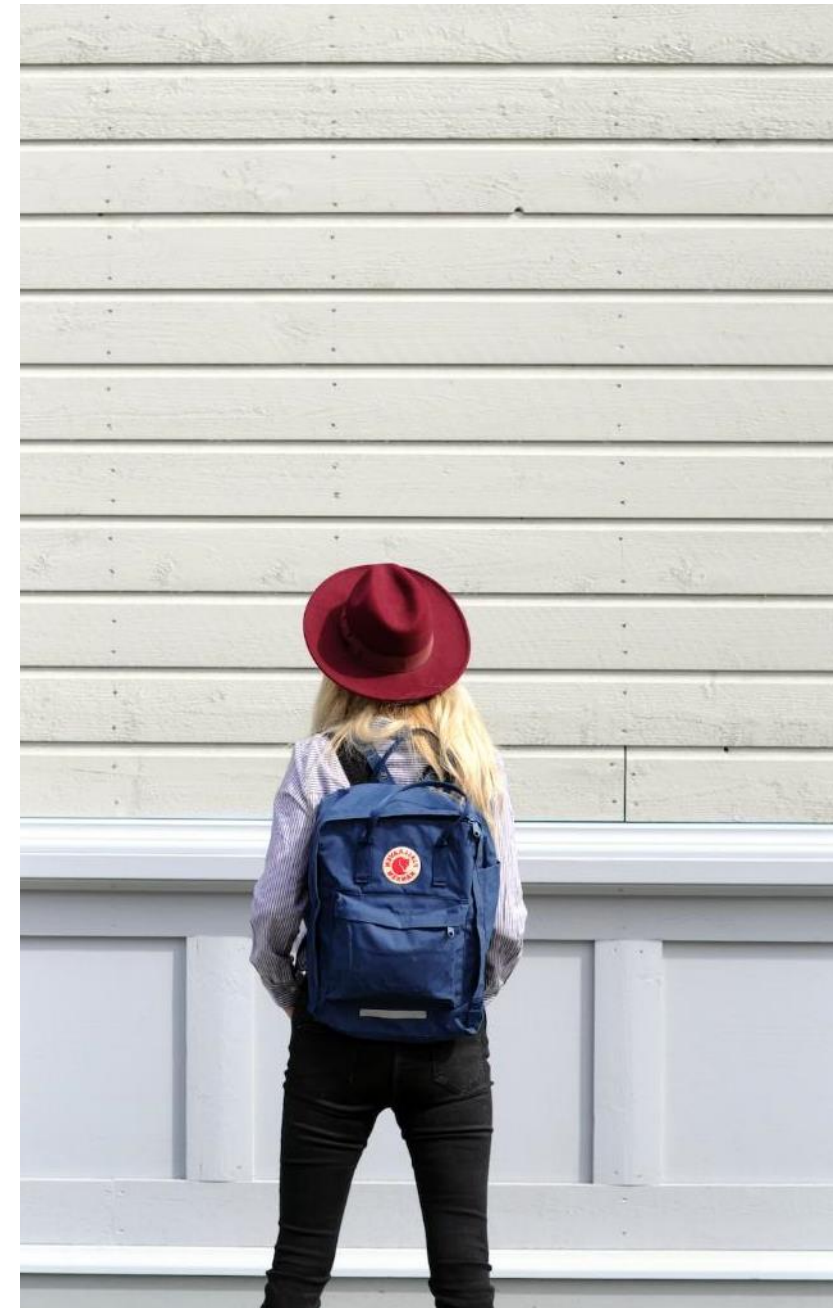
Mot bakgrund av detta fick Skolverket i uppdrag att ta fram underlag över behov, efterfrågan och utbud av gymnasial utbildning, både på nationell och regional nivå.

Den 31:a oktober 2023 släppte Skolverket dessa så kallade *planeringsunderlag*, och den övergripande bedömningen är att omdisponera platser från högskoleförberedande till yrkesprogram. Hur mycket, och exakt vilka program som bör öka respektive minska antalet platser, skiljer sig dock en hel del i olika delar av landet.

Elevernas efterfrågan på gymnasieutbildningar:

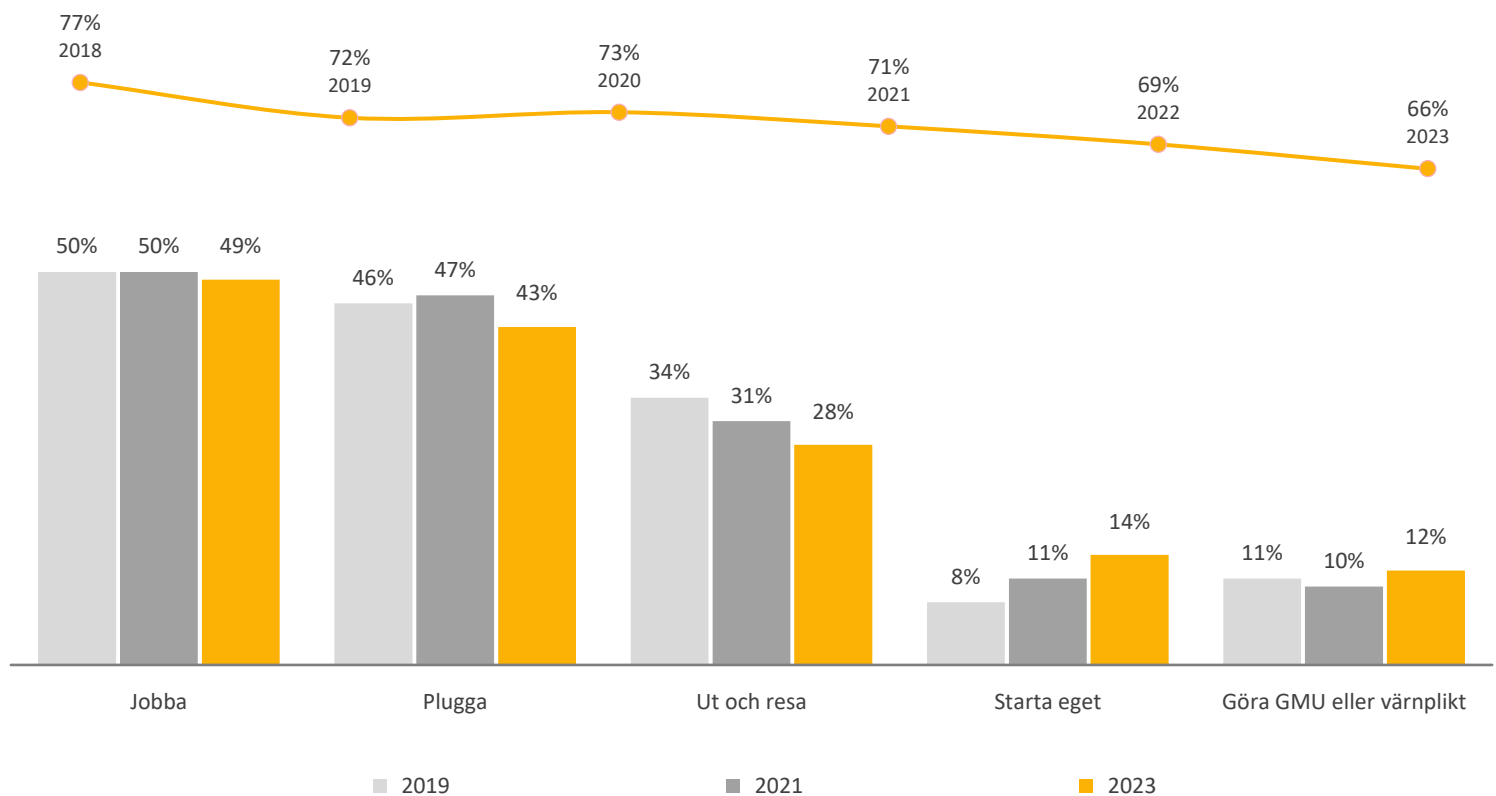
Konsekvenserna av dessa reformer för utbildningsutbudet i gymnasieskolan och övergången till högre utbildning är för tidigt att säga någonting om, men det finns en del att säga om ansökningsmönster till gymnasieskolan de senaste åren. Tre anmärkningsvärda förändringar över tid, för högskolans vidkommande:

- Hösten 2023 blev ekonomiprogrammet det mest sökta gymnasieprogrammet, för första gången någonsin. Söktrycket har nästan fördubblats de senaste tio åren.
- Söktrycket till *teknikprogrammet* har minskat kraftigt de senaste fem åren.
- *Naturvetenskapsprogrammet* har också minskat en hel del de senaste fem åren.

De senaste åren har vi sett att rese- och studieintresset har minskat, samtidigt som jobsuget är konstant och intresset för att starta eget har ökat. Det ökade intresset för att starta eget drivs framför allt på av killarna

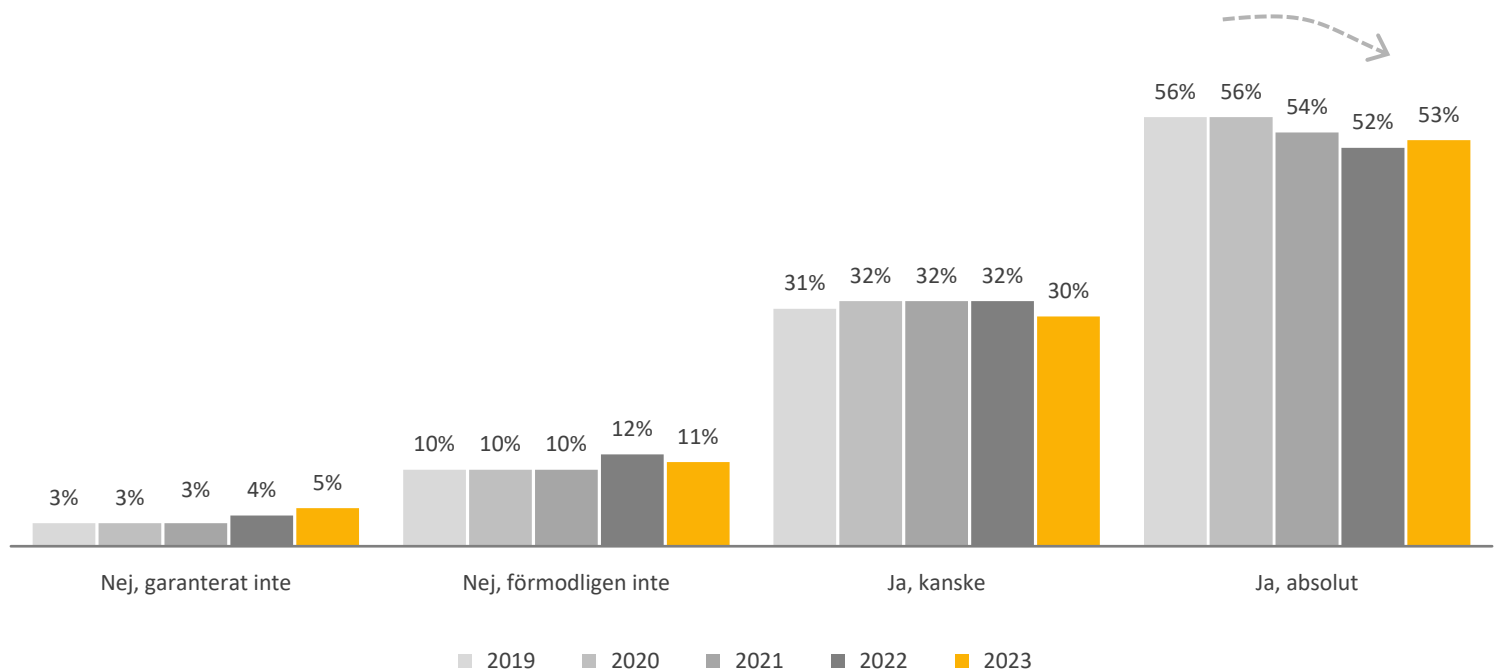
Vad vill unga helst göra direkt efter gymnasiet?

Det ökade intresset för att starta eget drivs framför allt på av killarna. 2019 var det 11% av gymnasiekillarna som helst ville starta eget. Motsvarande siffra 2023 är 20%.

Hur stort är studieintresset bland gymnasieelever?

Hur stor andel av gymnasiepopulationen läser de facto vidare inom tre år efter studenten?

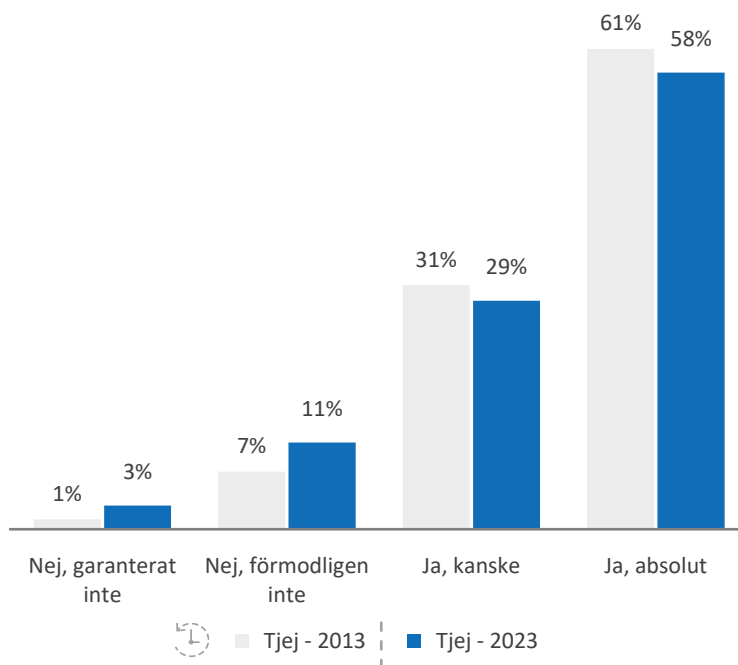
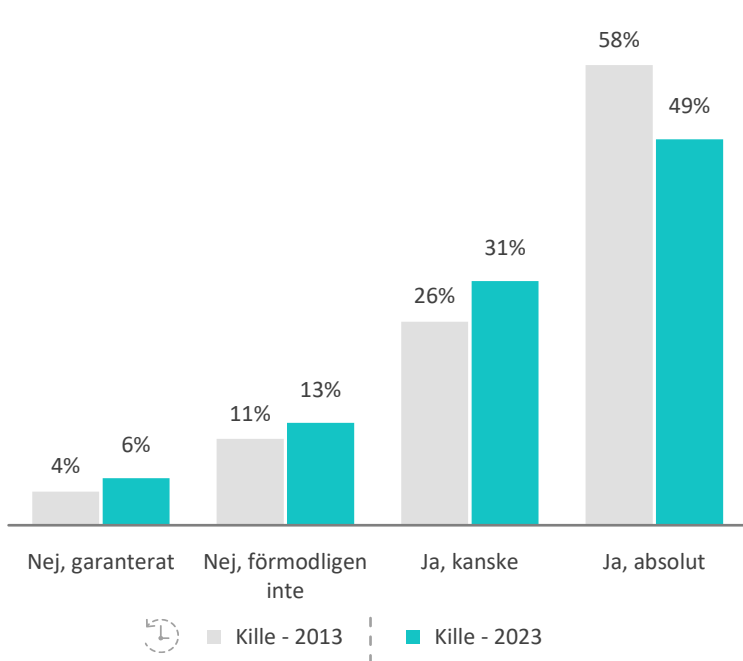
I de senast tillgängliga siffrorna från SCB, vilka avser examinerade från gymnasieskolan 2020, ser vi att ungefär hälften (49%) av de examinerade hade påbörjat en utbildning på högskola/universitet inom tre år.

Om vi istället tittar på övergången inom 1 år efter studenten – vilket ger oss möjlighet att titta på avgångseleverna 2021 och 2022 – så ser vi att andelen som har läst vidare på högskola/universitet inom ett år efter studenten har minskat sedan 2020.

Samtidigt som andelen som läst vidare minskat har dock antalet gymnasieelever som gått ut gymnasiet ökat, vilket har kompenserat för tappet. Om det inte sker någonting drastiskt med examinationsgraden i gymnasieskolan kommer antalet examinerade från gymnasieskolan att fortsätta öka fram till 2029.

Hur stort är studieintresset bland gymnasiekillar?

Hur stort är studieintresset bland gymnasietjejer?

"Var är killarna någonstans?"

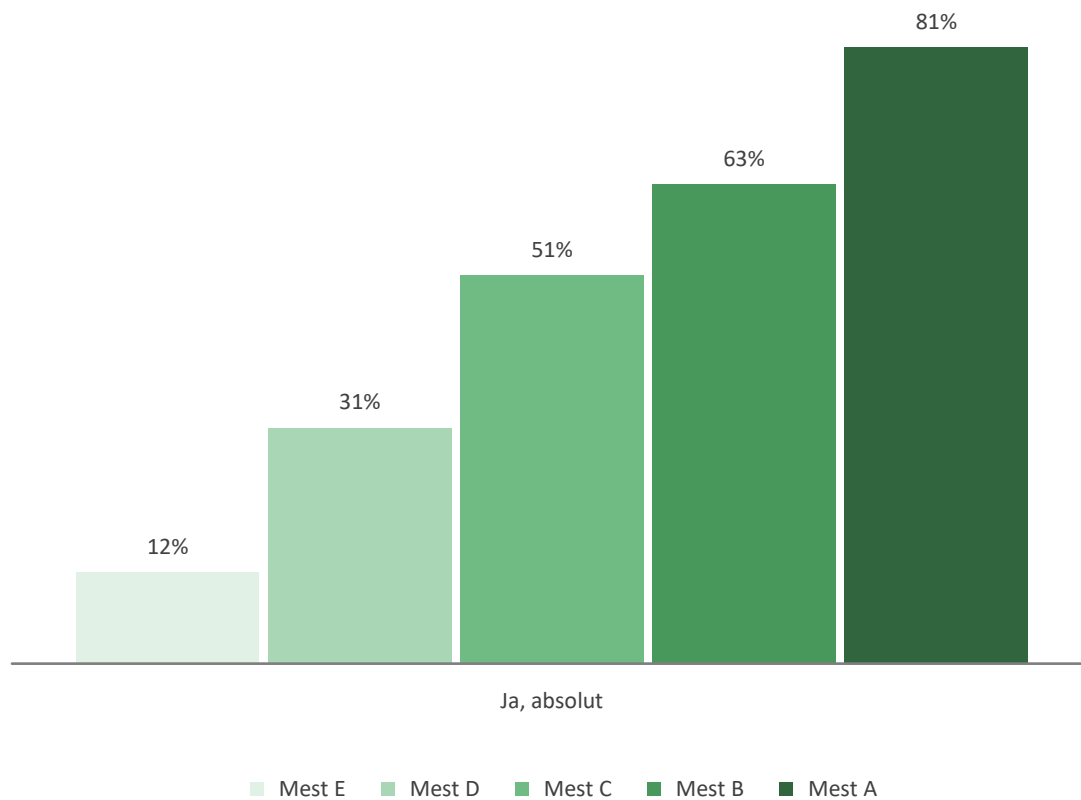
Ungdomsbarometern har bistått lärosäten med breddade rekryteringsanalyser i många års tid. Fram till för några år sedan var frågorna som vi oftast fick från lärosäten kopplat till breddad rekrytering: "Hur når vi unga med icke-akademisk bakgrund och utländsk bakgrund?" eller "Hur får vi fler tjejer att välja tekniska utbildningar?"

Även om intresset för dessa frågor kvarstår, har en ny fråga börjat dyka upp allt oftare: "Var är killarna någonstans?" Inte specifika grupper av killar, utan bara killar generellt.

Både vår data på studieintresse och SCB:s data på faktiskt övergång till högskolestudier visar att könsskillnaderna har ökat över tid. Sedan 2015 har tjejer övergång till högskolestudier ökat snabbare än killars övergång till högskolestudier, vilket förstärkt könsskillnaderna.

De absolut största skillnaderna i intresset för att läsa vidare hittar vi när vi bryter ner på betyg. Bland unga med de lägsta betygen är det endast 1 av 10 som svarar att de absolut kommer att läsa vidare inom tre år efter studenten, jämfört med 8 av 10 bland de som har de högsta betygen

Gymnasieelever med olika betyg, som svarat att de "absolut" kommer att läsa vidare inom tre år efter studenten:

Betyg – en viktig förklaring bakom de stora könsskillnaderna:

De unga som läser vidare på högskola/universitet i störst utsträckning är de som läser högskoleförberedande program och får höga betyg. När man jämför äpplen med äpplen – dvs. tjejer och killar som läser högskoleförberedande och får höga betyg – så är skillnaden i övergång till högskolestudier liten mellan könen. De största skillnaderna mellan könen återfinns istället bland unga med låga betyg, där tjejer med låga betyg läser vidare i betydligt större utsträckning än män med låga betyg. Skillnaderna i övergång på de lägre betygsnivåerna, kombinerat med att tjejer läser högskoleförberedande program i större utsträckning än killar och får högre betyg i genomsnitt, förklarar en stor del av skillnaderna i övergång till högskolestudier mellan könen. Det har dock hänt en del sedan 2015, vilket vi kommer att återkomma till på nästa sida.

Unga från studieovana hem med höga betyg – en grupp många vill nå, men som är liten sett till antalet

En grupp som många lärosäten vill nå i sina breddade rekryteringsinsatser är unga från studieovana hem med höga betyg. Om man isolerar en given årskull och tittar närmare på de som har höga betyg ser man att de som kommer från studieovana hem läser vidare i något mindre utsträckning än de som kommer från studievana hem. Det ska dock sägas att gruppen med höga betyg som kommer från studieovana hem och inte läser vidare är en väldigt liten grupp sett till antalet. De största skillnaderna i övergången till högskolestudier bland unga från studieovana hem vs. studievana hem återfinns inte bland elever med de högsta betygen. Enligt UKÄ finns den största potentialen för att rekrytera fler unga från studieovana hem – utan att riskera sämre genomströmning – i betygs kategorin 15-17 (exkl. merit).

DET HAR HÄNT EN DEL DET SENASTE DECENNIET:

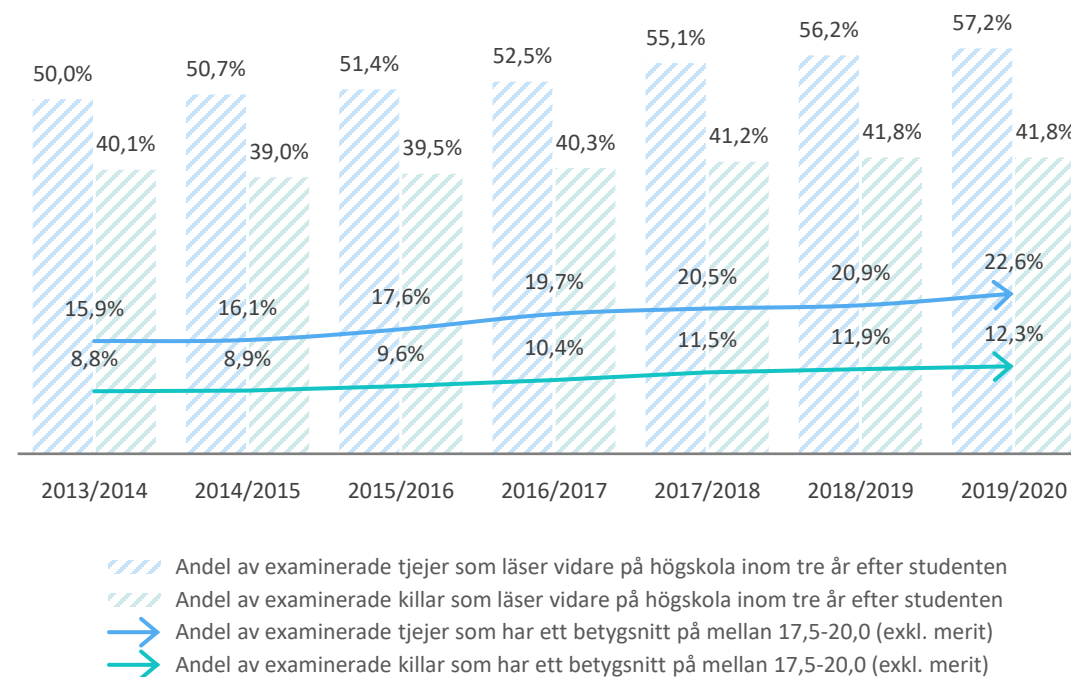
I den tidigare nämnda rapporten från UKÄ undersöktes övergången till högskolestudier för årskullen födda 1996 – dvs. de som påbörjade sina gymnasiestudier år 2012 och där de flesta tog ut examen 2015. Det har dock hunnit hända en del med övergången till högskolestudier sedan 2015:

- Skillnaderna i övergång till högskolestudier inom tre år efter studenten har ökat ännu mer mellan könen sedan 2015, vilket framför allt drivs på av att tjejer har valt att läsa vidare i större utsträckning än killar (se graf till höger).
- Under samma tidsperiod har tjejers betyg ökat snabbare än killars, inte minst andelen av de examinerade som har ett betyg i SCB:s femte betygskvintil: 17,5-20, exkl. merit (se graf till höger). Anmärkningsvärt är också att betygen har ökat, trots att det inte finns några indikationer på att ungas kunskapsnivå har ökat i samma takt.
- Oavsett vilken betygsgrupp som isoleras har övergången till högskolestudier bland tjejer har ökat snabbare än bland killar.

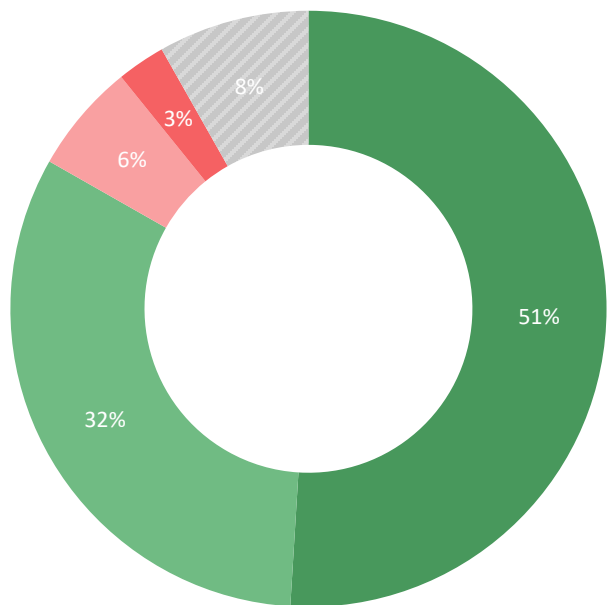
Vad har vi observerat för trender kopplat unga tjejer respektive unga killars attityder till utbildning under samma tidsperiod? Vi ser bland annat att...

- En större grupp av unga, framför allt unga killar, uppger att det inte lönar sig att studera på frågan om varför man inte vill läsa vidare efter gymnasiet. I praktiken har också högskolepremien för män minskat under hela 2000-talet, medan den ökat bland kvinnor under 2010-talet (vi återkommer till detta senare i rapporten).
- Ett entreprenörsideal har spridit sig som en löpeld bland framför allt unga killar (s. 10).

Övergång till högskolestudier bland examinerade inom tre år efter gymnasiet, uppdelat på kön:

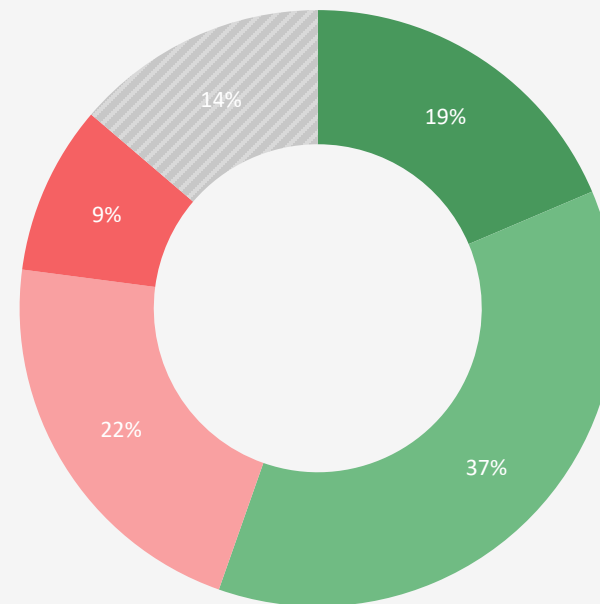

”Det är enklare att få höga betyg i vissa skolor än andra”

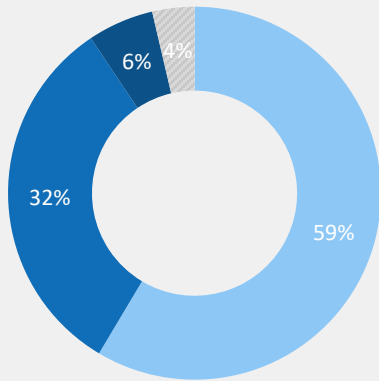
■ Instämmer helt ■ Instämmer delvis ■ Tar delvis avstånd ■ Tar helt avstånd ■ Vet inte/osäker

”Det svenska betygssystemet borde göras om i grunden”

■ Instämmer helt ■ Instämmer delvis ■ Tar delvis avstånd ■ Tar helt avstånd ■ Vet inte/osäker

Ungefär hälften av landets gymnasieelever tror, som sagt, att de absolut kommer att börja studera inom tre år efter studenten. När tänker de påbörja sin utbildning då? 6 av 10 inom 1 år efter studenten, 1 av 3 inom 2 år efter studenten och 1 av 20 inom tre år efter studenten

53% av landets gymnasieelever är studieintresserade, men när tror de att de kommer att påbörja en utbildning?

- Inom 1 år efter studenten
- Inom 2 år efter studenten
- Inom 3 år studenten
- Osäker/vet ej

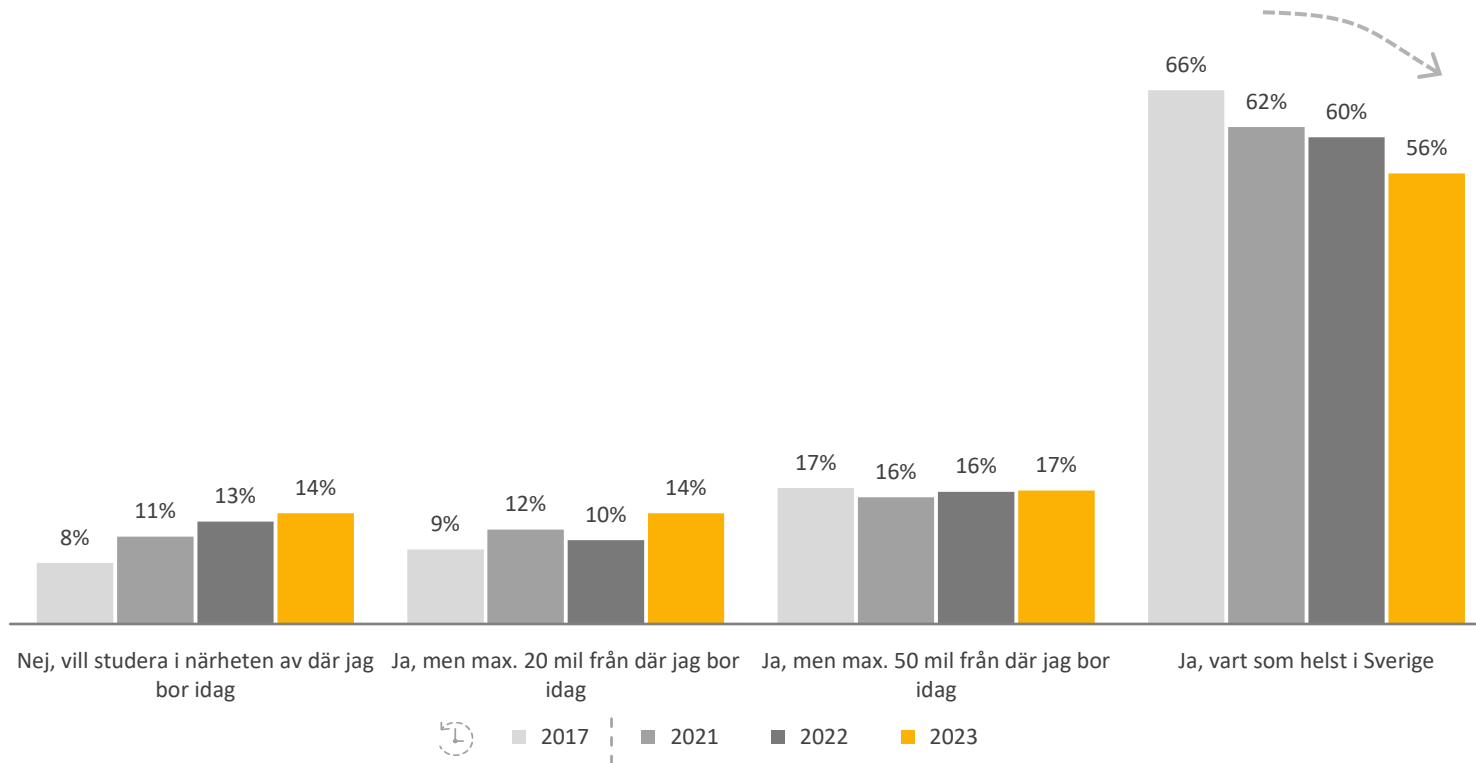
Skillnader mellan grupper:

6 av 10 tror att de kommer att påbörja en utbildning inom ett år, 1 av 3 inom två år och 1 av 20 inom tre år och 1 av 20 är osäkra. Det vi ser tydligt i vår data, vilket också speglas i registerdata från SCB, är att vissa grupper är mer benägna att börja studera direkt:

- Bland studieintresserade unga med utländsk bakgrund är det 3 av 4 som tror att de kommer att påbörja sin utbildning inom ett år efter studenten.
- Bland studieintresserade unga från studieovana hem är det också 3 av 4 som tror att de kommer att påbörja en utbildning inom ett år efter studenten.
- Utöver skillnader i demografi ser vi också att flyttviljan påverkar huruvida man vill börja studera direkt eller vänta något år. De studieintresserade gymnasieelever som vill studera i närheten av där de bor idag är mer benägna att studera nära inpå studenten än de studieintresserade gymnasieeleverna som kan tänka sig att flytta för en utbildning.

Hur ser flyttviljan ut bland studieintresserade gymnasieelever?

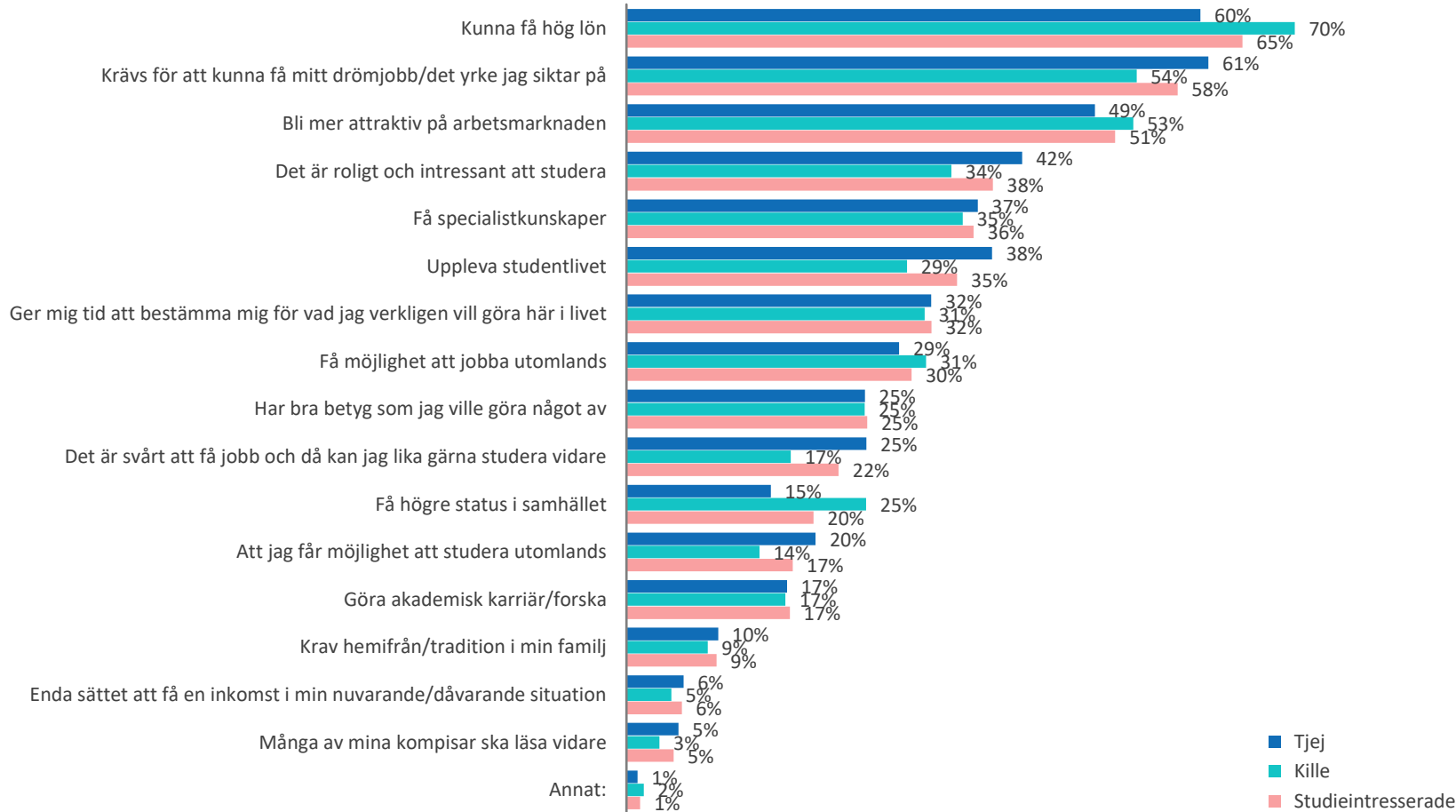

Flyttviljan är på dekis, framför allt i storstäderna:

Oavsett vilken grupp vi tittar på så har flyttviljan gått ner över tid. Det är dock i storstäderna som flyttviljan har gått ner mest. Om vi tar SE11 Stockholm (NUTS2) som exempel – där det också finns flest studieintresserade gymnasieelever sett till både andelar och antal – var det 65% av de studieintresserade gymnasieelever som svarade att de kunde tänka sig att flytta vart som helst i Sverige år 2017. Samma siffra idag är 50%. Att flyttviljan har gått ner mest i storstäder är föga förvånande mot bakgrund av att utbudet av lärosäten är betydligt större i landets storstäder – och följaktligen är behovet av att flytta för att hitta ett lärosäte som passar ens behov mindre.

När vi frågar unga som är intresserade av att studera om sina skäl för att göra det, framgår det att valet att studera vidare handlar mer om arbetsmarknad än nöjet att studera. I grund och botten finns en starkt etablerad uppfattning om att högskolestudier är vägen till de prestigefyllda och välavlönade jobben

Varför vill landets studieintresserade läsa vidare?

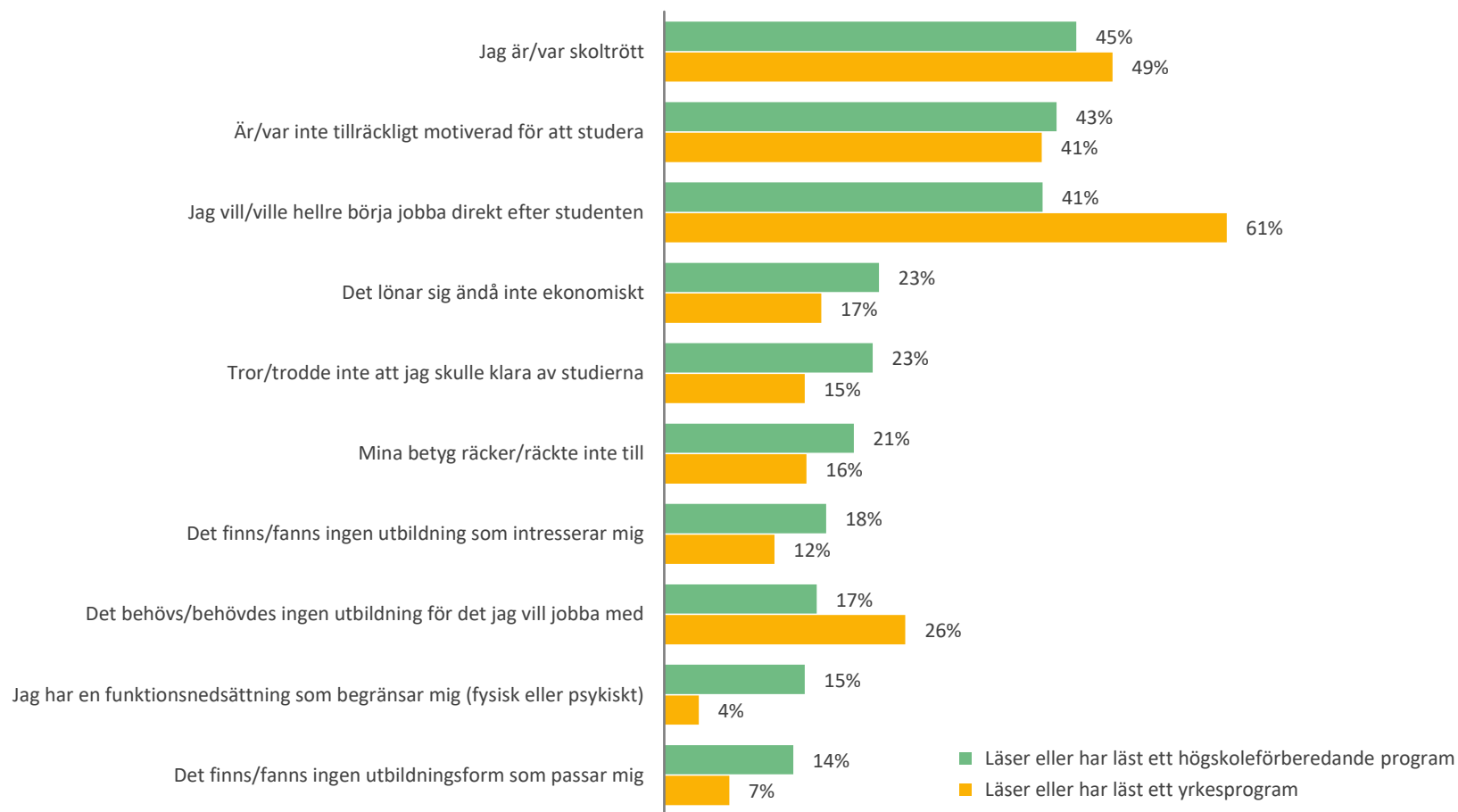

Förändringar över tid:

År 2020 var det första gången som skälet "kunna få en hög lön" klättrade förbi skälet: "krävs för att kunna få mitt drömjobb/det yrke jag siktar på". Sedan dess har lörens relativa betydelse ökat, samtidigt som drömjobbet som skäl har minskat relativt sett. Denna förändring gäller i stort sett oavsett vilken grupp av unga vi isolerar över tid. Då ska vi också komma ihåg att det är en minskande grupp av unga som är studieintresserade, och varför man inte vill läsa vidare säger också en del om hur ungas syn på högre utbildning har förändrats (vilket vi kommer återkomma till senare i rapporten).

De vanligaste svaren på varför man inte vill studera är att man är skoltrött, inte tillräckligt motiverad för att studera eller att man vill börja jobba direkt efter studenten. Det finns dock, föga förvånande, stora skillnader i svar mellan de som har läst ett högskoleförberedande program och de som har läst ett yrkesprogram

Varför vill unga som läst högskoleförberedande program vs. yrkesprogram inte läsa vidare?

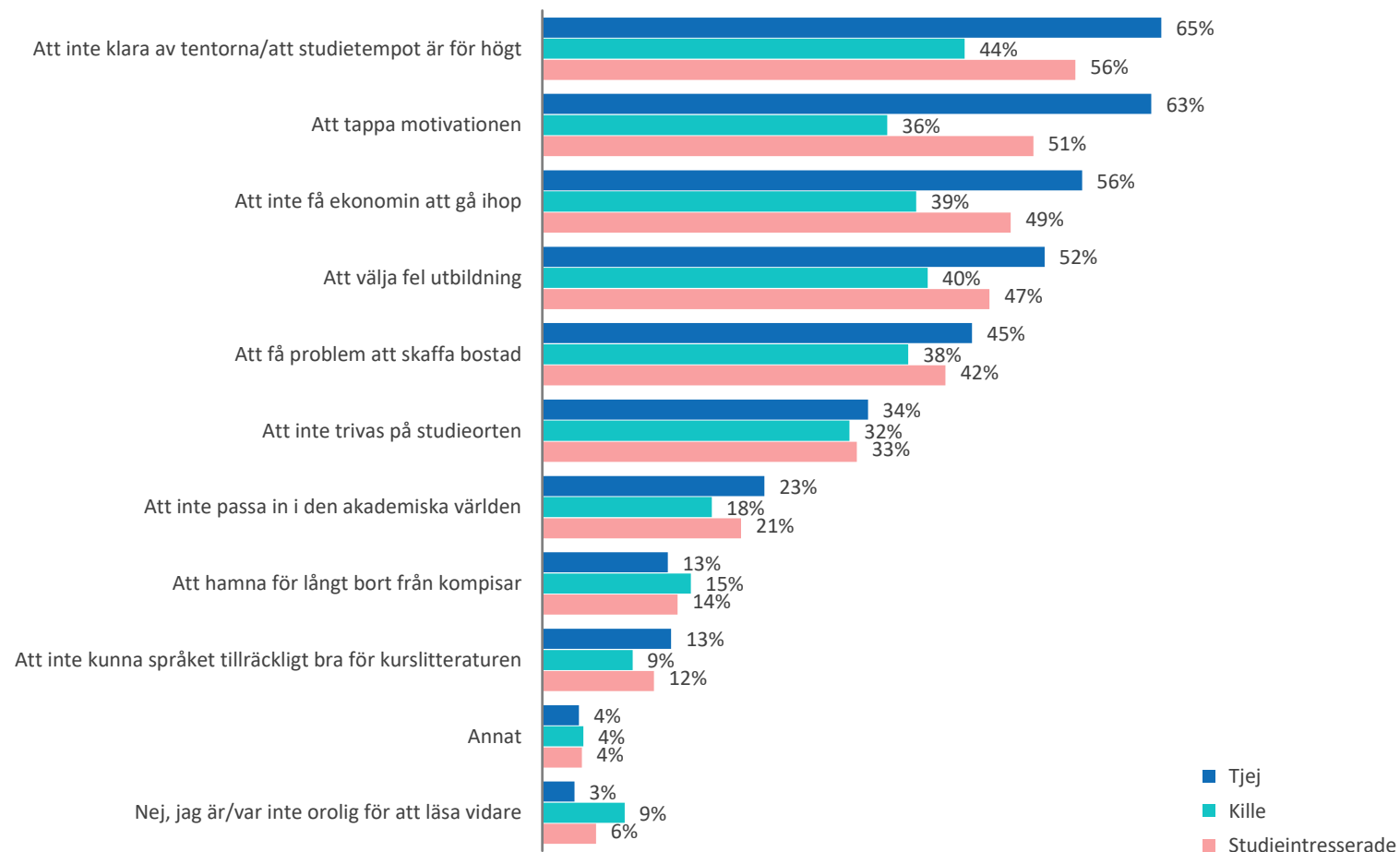
Högskolepremien i Sverige är låg – inte minst för killar:

Förenklat betyder högskolepremien den procentuella skillnaden som högskoleutbildade har i lön jämfört med gymnasieutbildade. Den internationella samarbetsorganisationen OECD granskar varje år utbildningssektorn i sina medlemsländer och Sverige brukar hamna i botten. Enligt en rapport som släpptes av SACO under 2023, har högskolepremien förändrats olika för tjejer respektive killar under 2000-talet – den har minskat för män under hela 2000-talet, medan den å andra sidan har ökat för kvinnor under 2010-talet.

... och fler tycks också bli varse om detta:

Som vi ser här till vänster är det ungefär 1 av 5 som uppger "det lönar sig ändå inte ekonomiskt" som skäl bakom deras ovilja att studera. Detta är också någonting som har ökat över tid: 16% av landets gymnasieelever svarar detta år 2023, jämfört med 8% år 2020. Utvecklingen i fråga har framför allt drivits på av killarna.

Vad, om något, oroar de studieintresserade med att läsa vidare?

Förändringar sedan förra året:

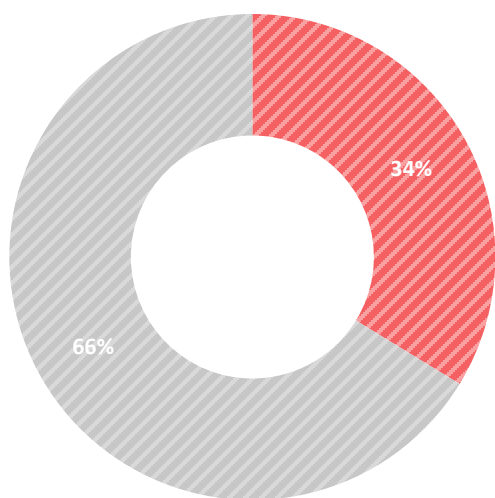
Oron över att studera tycks ha ökat något sedan förra året – det är fler orosmoment som uppges i snitt och det är färre som uppges att de inte är oroliga över någonting alls.

Några skillnader mellan grupper:

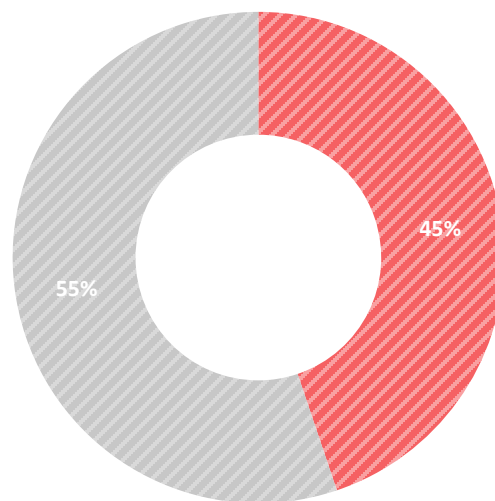
- Ju sämre hushållsekonomi, desto mer oro över att inte få ekonomin att gå ihop under studietiden.
- Ju högre betyg man har, desto mer oro har man över att välja "fel utbildning".

Som sagt, en av de största orosmomenten med att läsa vidare är att inte få ihop ekonomin. Sedan 2018 har andelen gymnasieelever som stressar över sin ekonomi nästan dubblats

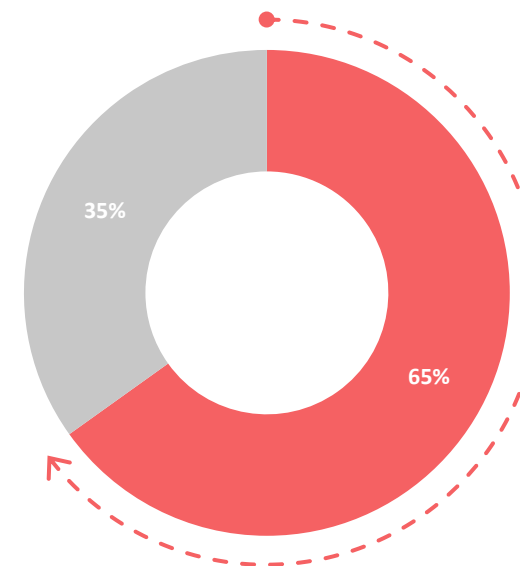
Under de senaste sex månaderna, ungefär hur mycket har gymnasieelever stressat över sin ekonomi?

2018

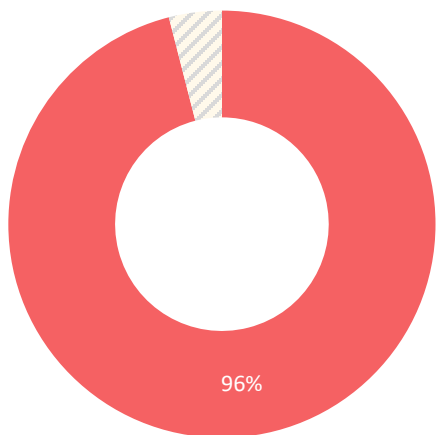
2022

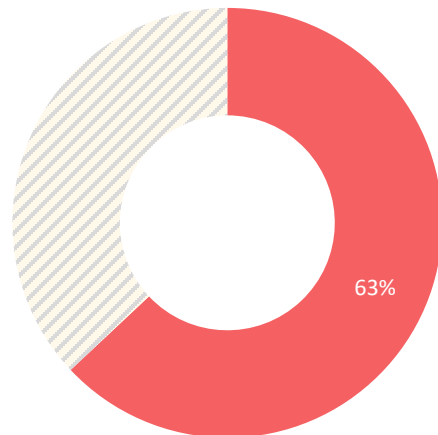
2023

■ Stressar ■ Stressar inte

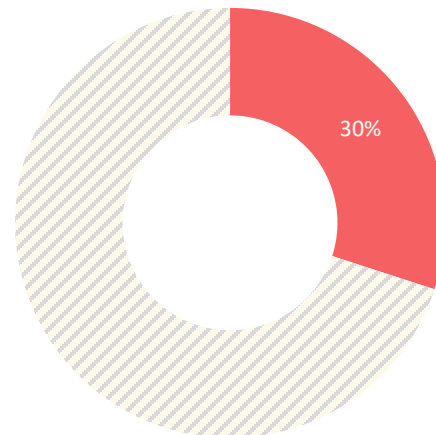
GENERATIV AI: EN GAMECHANGER

MAJORITETEN AV ALLA UNGA KÄNNER TILL VAD GENERATIV AI ÄR FÖR NÅGOT (T.EX. CHATGPT) ⁽¹⁾

DRYGT 2 AV 3 UNGA TÄNKER ATT AI KOMMER GÖRA DET SVÅRARE FÖR MÅNGA I DERAS GENERATION ATT KOMMA IN PÅ ARBETSMARKNADEN ⁽²⁾

3 AV 10 UNGA SVARAR ATT DEN SNABBA UTVECKLINGEN AV AI HAR FÅTT DEM ATT TÄNKA OM KRING SITT UTBILDNINGS-/YRKESVAL ⁽³⁾

Kännedom om AI:

Utvecklingen av AI är så klart ingenting nytt, men har accelererat snabbt det senaste året. När vi tar tempen på kännedomen och användningen av generativ AI under hösten 2023 är det i stort sett ingen ung som inte vet vad det är.

AI:s påverkan på utbildnings- och yrkesvalen:

3 av 10 unga uppger att den snabba utvecklingen av AI har fått dem att tänka om kring sitt utbildnings- och yrkesval, men det skiljer sig en hel del mellan grupper. Oavsett vilken grupp av unga vi pratar om så har det påverkat, men hur mycket det har påverkat skiljer sig mellan olika grupper. Ju mer man använder AI, desto mer benägen är man att svara att AI-utvecklingen har påverkat de egna utbildnings- och yrkesvalen. Med det sagt ser vi exempelvis att killar (38%) i högre utsträckning än tjejer (21%) uppger att AI-utvecklingen har påverkat.

Hur har det påverkat?

1. En del lyfter frågan: är det ens värt att plugga en lång utbildning, om AI ändå kommer att ta över alla jobb?
2. En rörelse mot att välja utbildningar som man tänker är svårare att ersätta med AI.
3. Ett ökat intresse för att studera utbildningar som innehåller AI, för att hänga med i utvecklingen.

PÅ VILKA SÄTT HAR AI FÅTT UNGA ATT TÄNKA OM?

Om hur vissa arbeten kommer att kunna ersättas av sådana utvecklingar. Därav valde jag en utbildning som är svårare att ersätta, sjuksköterska.

- Tjej, 19 år, studieintresserad

Det har fått mig att bli orolig och känner mig till viss del hotad. Det känns som att det kan vara onödigt att plugga en flera års lång utbildning om en dator ändå kommer att ta över ens jobb i framtiden.

- Kille, 19 år, studieintresserad

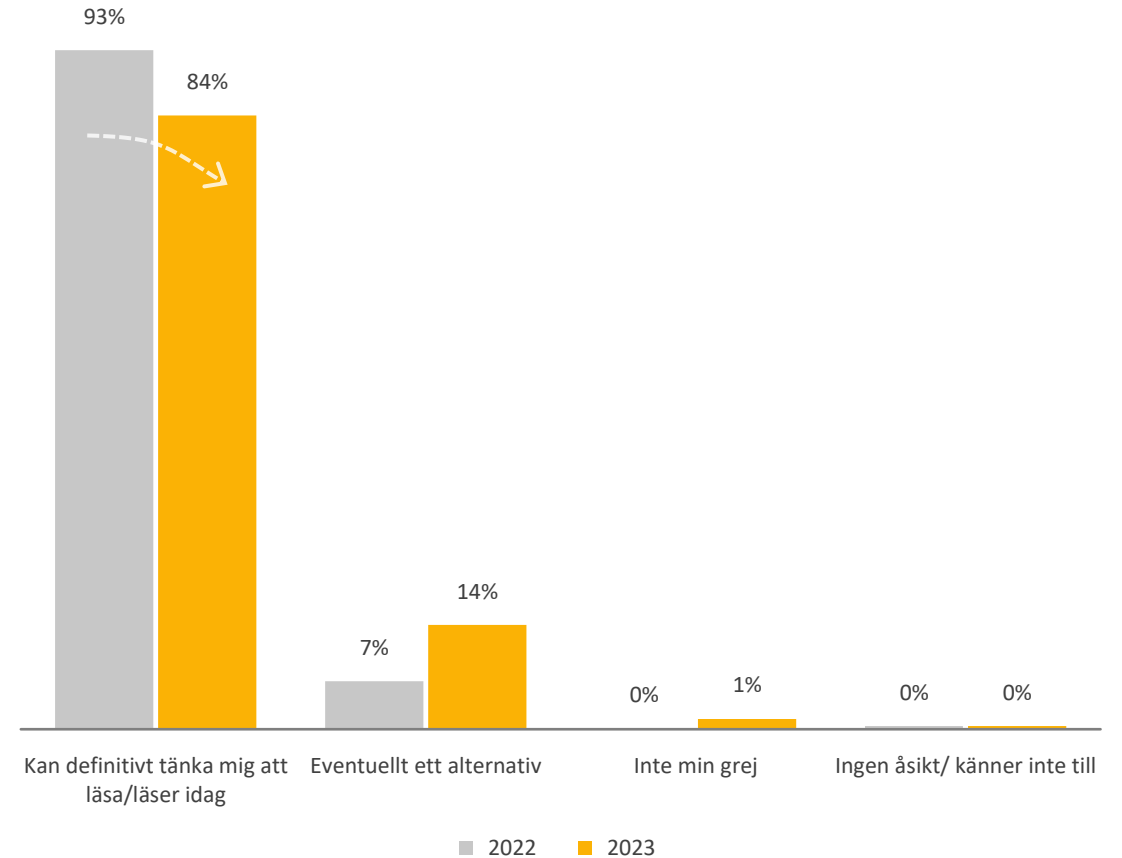
Har varit intresserad av att plugga vidare filosofi men avstått pga svårt att faktiskt jobba med det. Men många förutspår nu att filosofer med koll på etik kan bli väldigt efterfrågade i framtiden pga AI vilket gjort att utbildningen också blivit mer attraktiv.

- Kille, 23 år, YH/KY-student

Studieintresset har som sagt minskat, men det har också blivit mindre självklart för de som är studieintresserade att läsa en högskoleutbildning. Däremot är det i stort sett ingen av de studieintresserade gymnasieeleverna (1%) som utesluter det helt

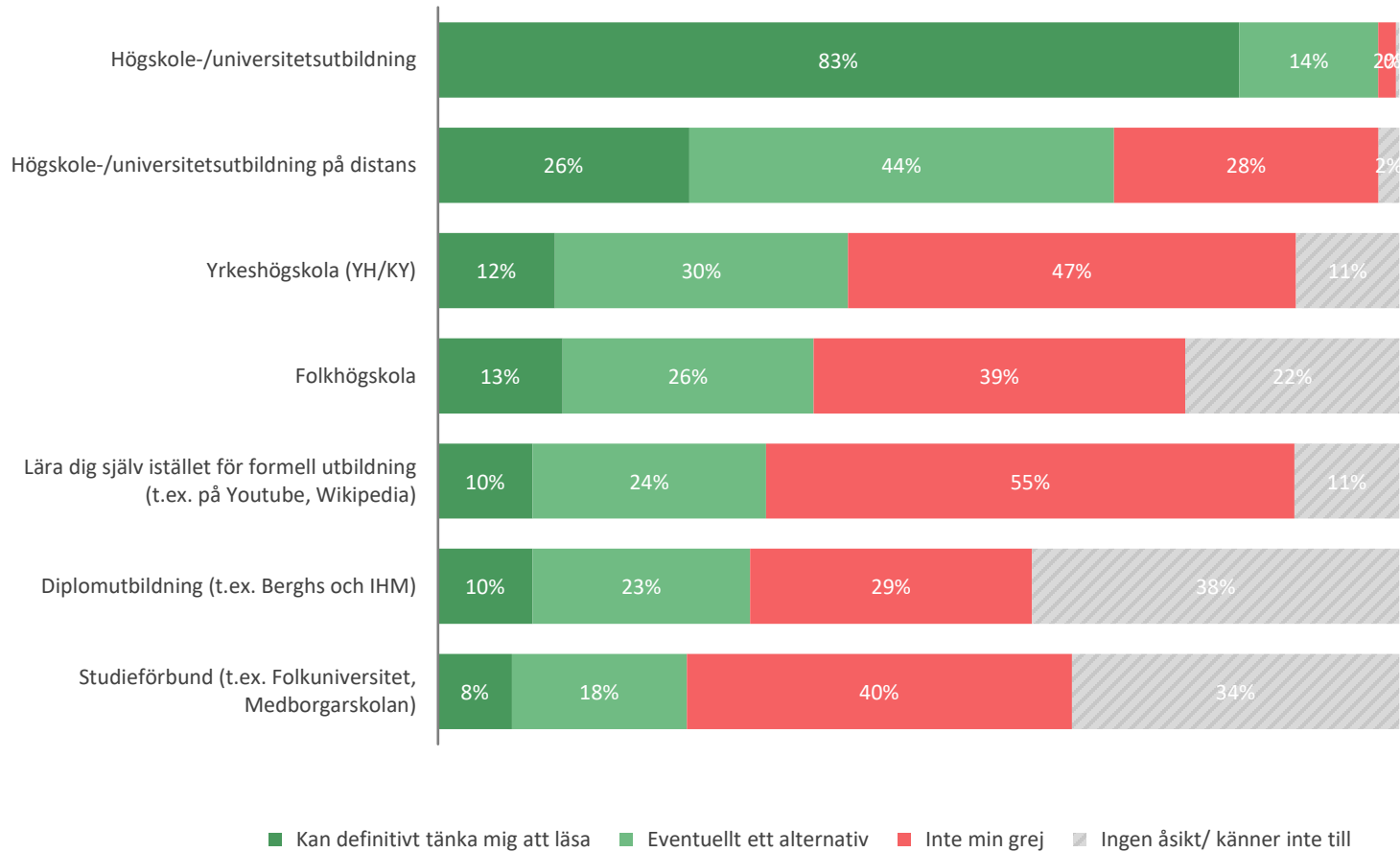
Studieintresserade gymnasieelevers inställning till att läsa en högskole/universitetsutbildning:

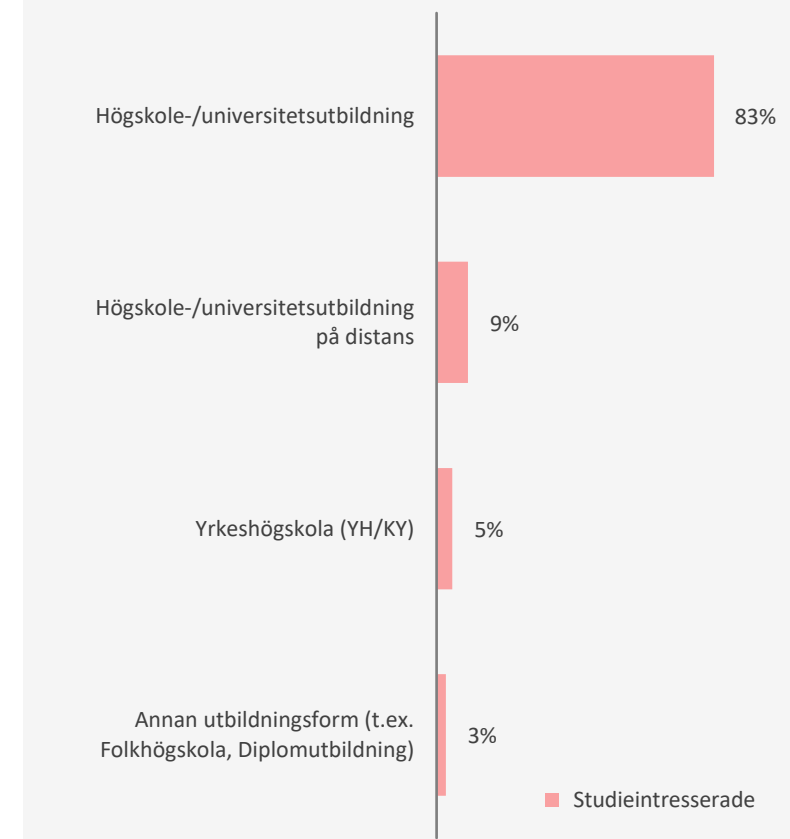
I stort sett ingen av de studieintresserade har utslutit högskolestudier på campus, och när vi tvingar respondenterna att svara på vilken av utbildningsformerna som det är mest sannolikt att de skulle söka sig till så är det 9 av 10 som svarar högskolor och universitet – 8 av 10 (83%) på campus, 1 av 10 (9%) på distans

Vilka utbildningsformer kan *studieintresserade* tänka sig att läsa?

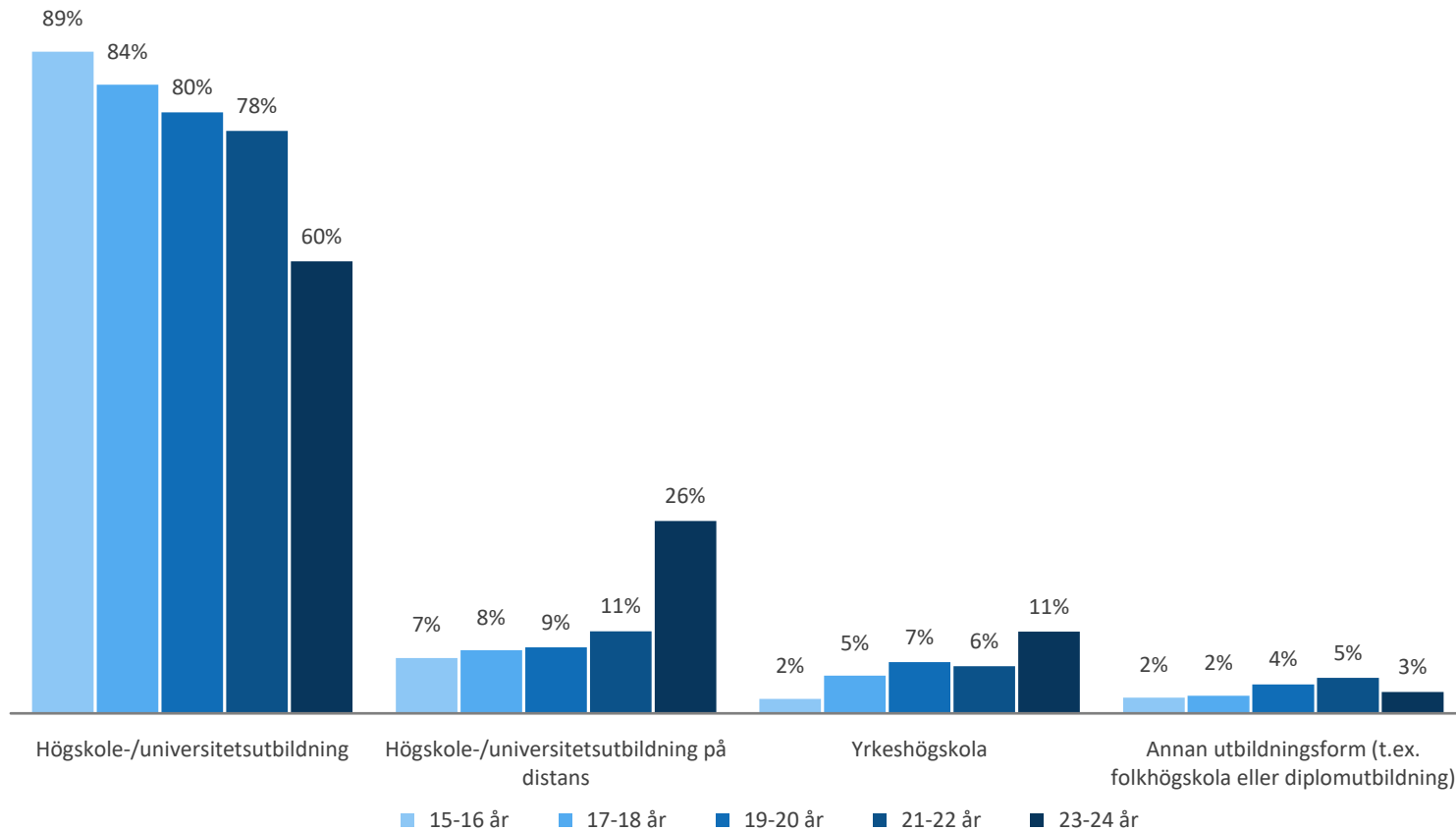

Vilken utbildningsform är det mest sannolikt att *studieintresserade* skulle söka sig till?

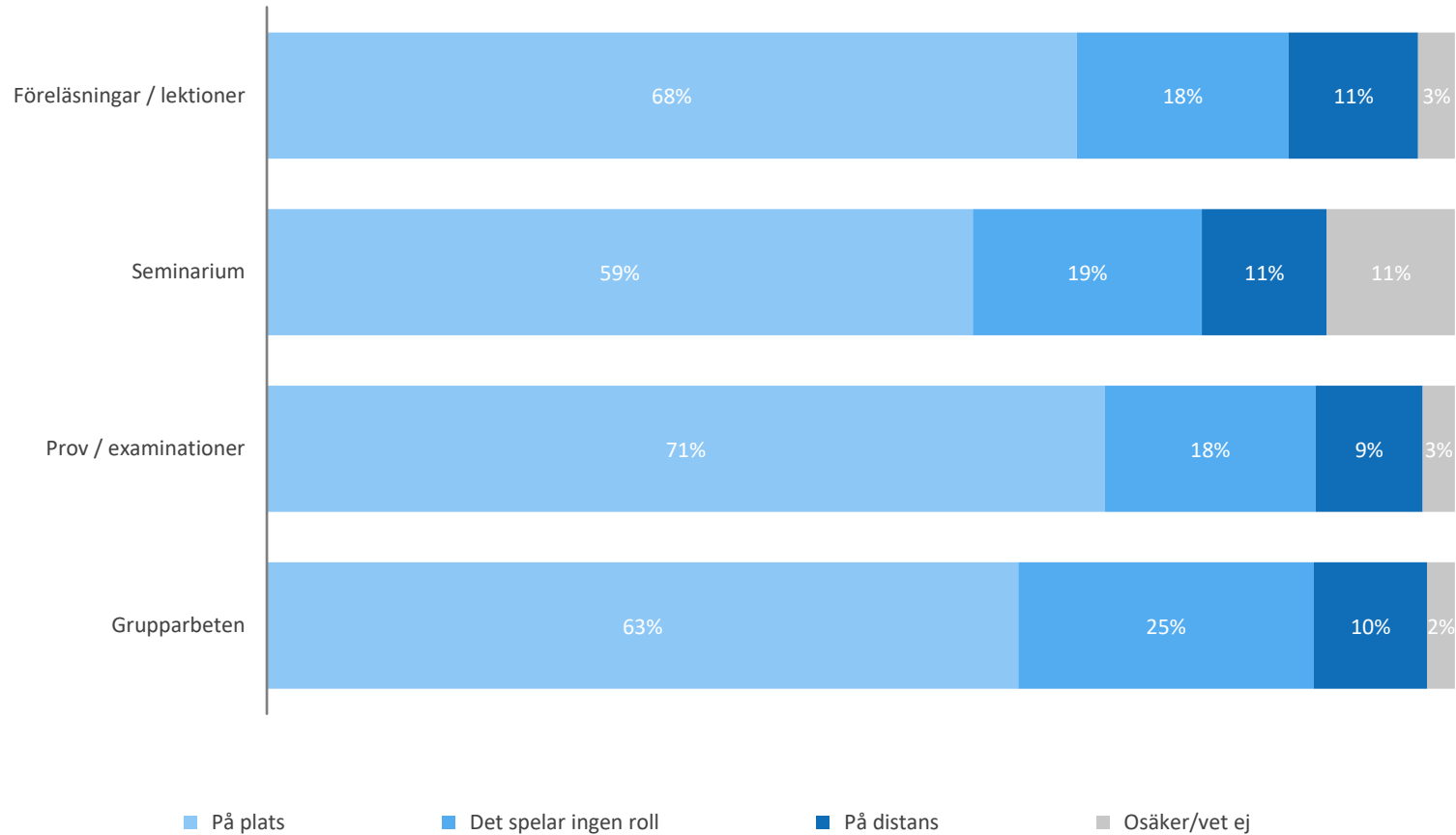
Ju äldre man är, desto mer ökar sannolikheten att man skulle sig söka sig till en distansutbildning och en yrkeshögskoleutbildning. Vi vet också från vår studie Livslångt lärande-barmetern, som riktar sig till personer mellan 25-55 år, att intresset för distans och YH ökar kraftigt med åldern

Vilken utbildningsform är det mest sannolikt att *studieintresserade* i olika åldrar kommer att söka sig till?

När vi undersöker vilka moment i en utbildning som studieintresserade unga vill ska ske på plats vs. distans så är det väldigt få moment som stora grupper vill ha på distans. Det ska dock sägas att – i linje med svaren på frågan om vilken utbildningsform som man mest sannolikt kommer att söka sig till – så ökar efterfrågan på distans kraftigt med ålder

Vilka moment i ens utbildning vill *studieintresserade* helst ska ske på plats vs. på distans?

FOKUS:

VAD HAR MAN HUNNIT BESTÄMMA SIG FÖR?

Här till höger tittar vi på hur mycket ålder respektive när i tiden man planerar att söka en utbildning, påverkar vad man har hunnit bestämma sig för i sitt val av högre utbildning. Det som blir tydligt är att:

- Hur gammal man är påverkar hur mycket man har bestämt sig för – de som går i årskurs 1 på gymnasiet har bestämt sig för färst parametrar, medan de som redan läser på högskola och vill söka en ny utbildning har bestämt sig för flest parametrar.
- Det är dock inte bara ålder som påverkar, utan också när i tiden man planerar att söka en utbildning. I tabellen nere till höger tittar vi exempelvis på de som är studieintresserade och har gått ur gymnasiet. Det vi ser då är att de som planerar att söka en utbildning inom tre år har bestämt sig för färre saker än de som ska söka en utbildning inom 1 år.
- Det kluriga är ju att dessa faktorer hänger ihop. En årskurs 1-elev som ska påbörja en utbildning direkt efter gymnasiet och en årskurs 3-elev som ska söka en utbildning inom 3 år efter gymnasiet har hunnit bestämma sig för ungefär lika mycket. Med det sagt är det naturligtvis enklare att pinpointa individer i olika åldrar.

Vad har studieintresserade hunnit bestämma sig för i valet av utbildning?

— GYMNASIEELEV —

KOMMER ABSOLUT LÄSA VIDARE HAR BESTÄMT:		TOTAL	ÅK. 1	ÅK. 2	ÅK. 3	EJ GY/HS	HS
1.	Vilken eller vilka utbildningar jag kan tänka mig att söka	49%	39%	49%	63%	70%	63%
2.	Om jag ska läsa på distans eller på campus	39%	34%	43%	43%	51%	59%
3.	Vad jag vill jobba med efter min utbildning	33%	31%	36%	34%	42%	35%
4.	Vilket eller vilka lärosäten jag kan tänka mig att studera på/vid	24%	19%	25%	30%	44%	60%
5.	Hur länge jag ska/vill studera	21%	19%	18%	29%	38%	44%
6.	Har inte bestämt mig för något av ovanstående ännu	23%	34%	19%	12%	10%	7%

— EJ GY/HS: —

PLANERAR ATT PÅBÖRJA EN UTBILDNING HAR BESTÄMT:		... INOM 1 ÅR	... INOM 2 ÅR	... INOM 3 ÅR
1.	Vilken eller vilka utbildningar jag kan tänka mig att söka	81%	63%	51%
2.	Om jag ska läsa på distans eller på campus	60%	47%	22%
3.	Vad jag vill jobba med efter min utbildning	44%	43%	33%
4.	Vilket eller vilka lärosäten jag kan tänka mig att studera på/vid	55%	36%	25%
5.	Hur länge jag ska/vill studera	46%	29%	35%
6.	Har inte bestämt mig för något av ovanstående ännu	5%	14%	25%

VAD VILL UNGA STUDERA?

Vad är viktigast vid val av utbildning?

Vilka ämnesområden och utbildningar är unga intresserade av att läsa?

Högskolestudenters attityder till olika högskoleutbildningar

KAPITEL 2.

VAD VILL UNGA STUDERA?

Vad som är viktigt vid valet av utbildning

Valet av högskoleutbildning är ett komplext val där en mängd faktorer påverkar och samverkar. Det finns dels livsstilsparametrar som handlar om hur, var och med vilka som man ska spendera de kommande åren, men också framtidsparametrar som handlar mer om vad utbildningen leder till efteråt. Om man förenklar valet så är det framför allt fem faktorer som de flesta beaktar i sitt val:

1. Att utbildningsinnehållet intresserar är A och O – oavsett vilken grupp av unga man tittar på.
2. Utbildningen ska inte bara vara intressant, utan man ska också ha möjlighet att klara av utbildningen. Stora delar av den studieintresserade populationen vill känna att de har kontroll på studierna och inte behöver stressa för mycket, så man också kan njuta av studierna under studietiden och inte riskera att "kasta bort för mycket tid".
3. På temat att njuta av studierna är det också viktigt för många att studera med "sin typ av studenter." Man vill inte känna sig malplacerad på sin utbildning och vill gärna, om möjligt, hitta personer som delar ens intressen, värderingar och ambitionsnivå.

4. Att man känner sig stolt över att läsa/ha läst en utbildning – både i relation till andra och i relation till sig själv. Denna parameter balanseras av de flesta mot att man ska ha möjlighet att klara av utbildningen.
5. Intresse är som sagt viktigast, men det näst viktigaste är att utbildningen leder till intressanta arbetsmöjligheter.

Vad "intressanta arbetsmöjligheter efter utbildningen" betyder

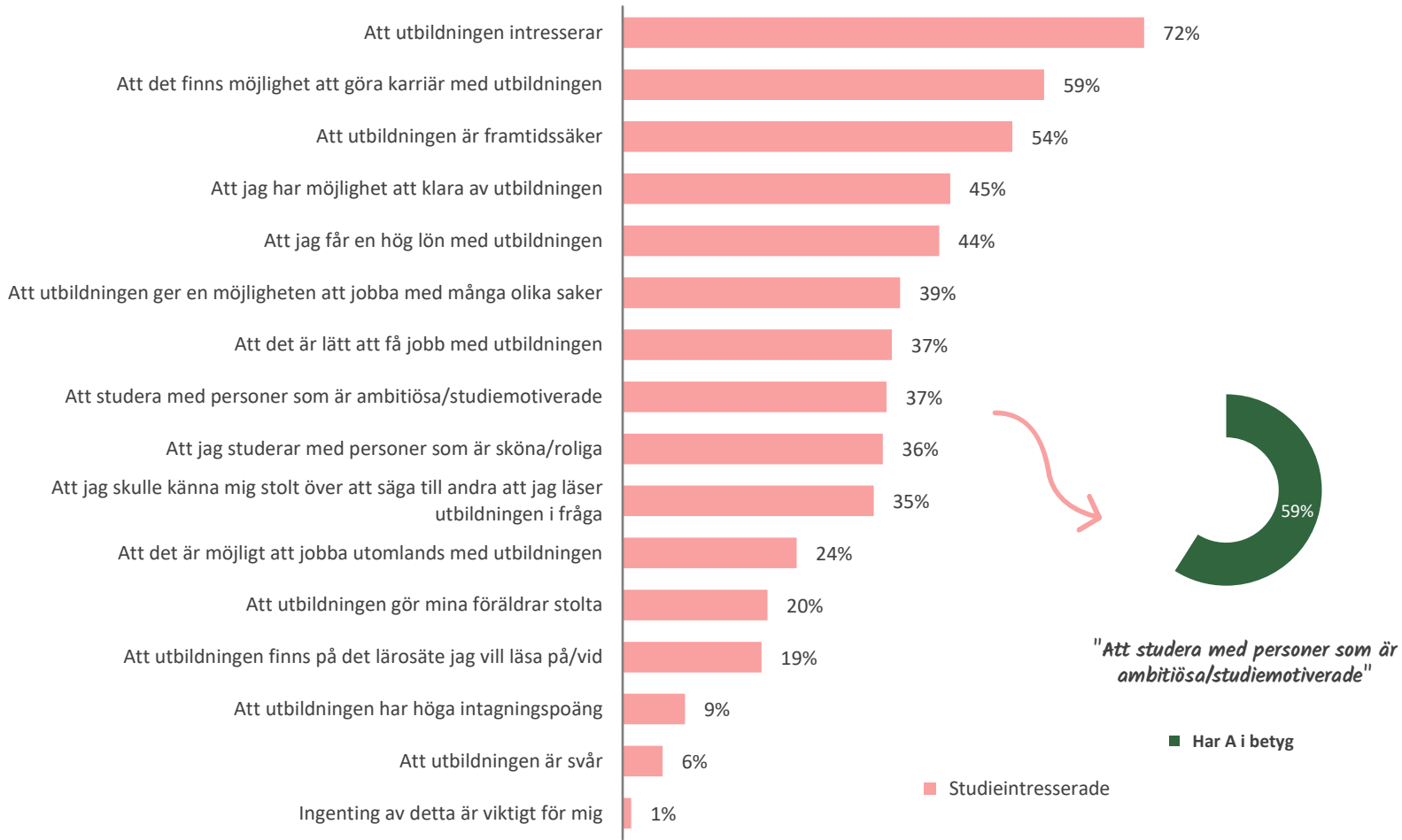
Vad intressanta arbetsmöjligheter efter utbildningen betyder skiljer sig mellan olika grupper, men det finns två komponenter som de flesta är överens om. Dels att utbildningen är framtidssäker, och dels att den ger möjlighet att göra karriär.

Att det ska vara lätt att få jobb med utbildningen, att man ska kunna få hög lön eller ha möjlighet att jobba med många olika saker är dock exempel på sådant som olika grupper lägger olika stor vikt vid.

De två viktigaste parametrarna vid valet av utbildning är att utbildningen intresserar och leder till intressanta arbetsmöjligheter. Intressanta arbetsmöjligheter kan dock betyda olika saker för olika människor – att utbildningen är framtidssäker och ger möjlighet att göra karriär förenar de flesta, medan vikten som olika presumtiva studentgrupper lägger vid lön skiljer sig en hel del exempelvis

Vad är viktigt vid för de **studieintresserade** i valet av utbildning?

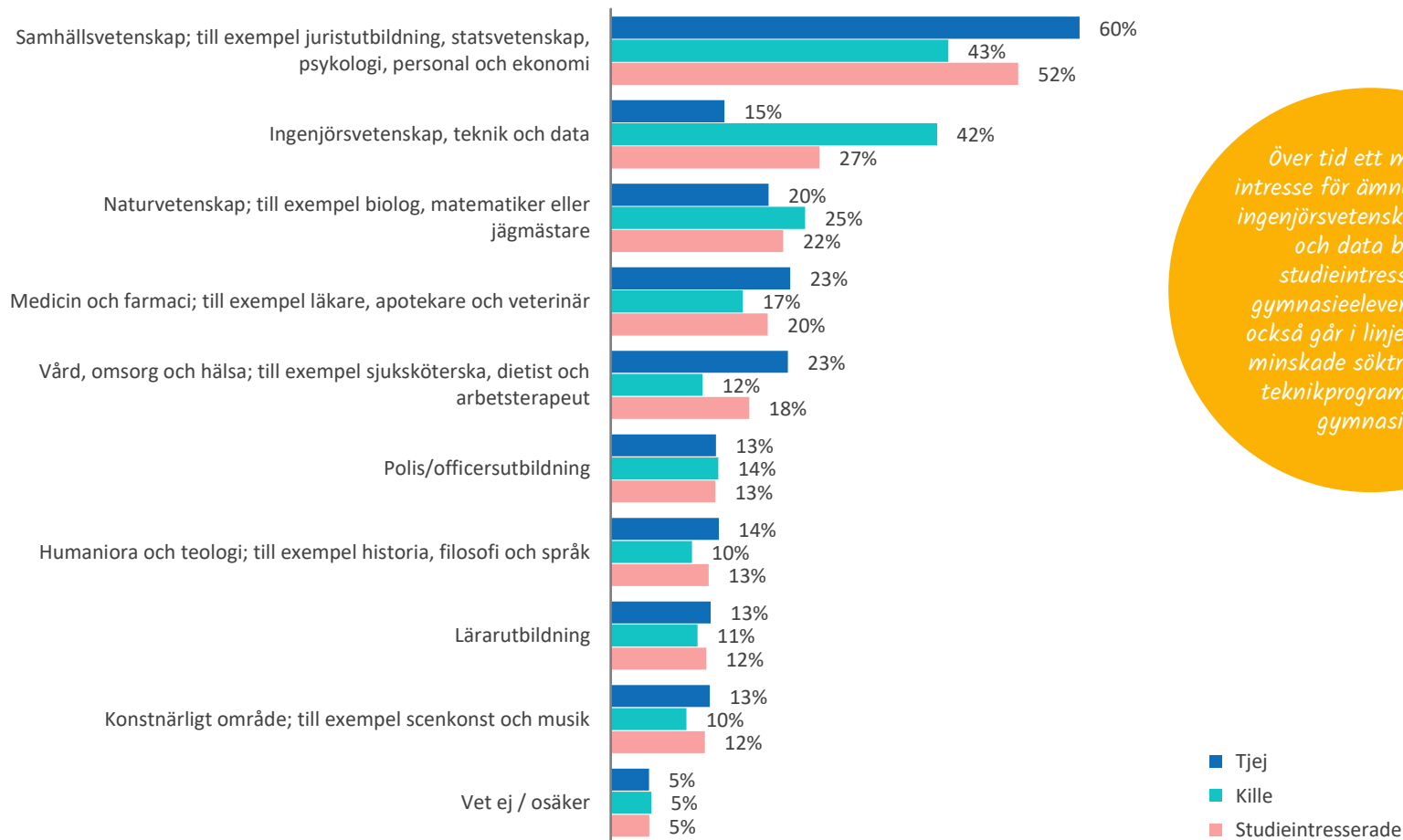

Summa summarum: 5 faktorer som de flesta beaktar vid valet av utbildning: (i fallande ordning)

1. Utbildningen har ett intressant utbildningsinnehåll
2. Utbildningen leder till intressanta arbetsmöjligheter efter utbildningen
3. Att man har möjlighet att klara av utbildningen
4. Att det är "ens typ av studenter" som läser utbildningen – dvs. personer som delar ens intressen, värderingar och ambitioner
5. Att man skulle känna sig stolt över att säga till andra att man har läst utbildningen

Nedan ser vi vilka ämnesområden som de studieintresserade kan tänka sig att söka. Könsskillnaderna är stora både när vi tittar på ämnesområden och på utbildningar inom olika ämnesområden (se: nästa sida)

Inom vilket/vilka ämnesområden kan landets *studieintresserade* tänka sig att läsa?

Över tid ett minskat intresse för ämnesområdet ingenjörsvetenskap, teknik och data bland studieintresserade gymnasieelever – vilket också går i linje med det minskade söktrycket till teknikprogrammet på gymnasiet

VILKA ÄMNESOMRÅDEN SOM STUDIEINTRESSERADE KAN TÄNKA SIG ATT LÄSA ÄR AVHÄNGIGT VILKET GYMNASIEPROGRAM DE LÄSER/HAR LÄST:

(nedan redovisas de studieintresserade som går eller har gått någon av de fem största gymnasieprogrammen)

STUDIEINTRESSERADE SOM GÅR/GICK...

ÄMNESOMRÅDEN UNGA KAN TÄNKA SIG:	EK-PROGRAMMET		NA-PROGRAMMET		TE-PROGRAMMET		SA-PROGRAMMET		ES-PROGRAMMET		1:a val	2:a val	3:e val
	TJEJ	KILLE	TJEJ	KILLE	TJEJ	KILLE	TJEJ	KILLE	TJEJ	KILLE			
1. Samhällsvetenskap	80%	68%	34%	23%	18%	19%	86%	78%	35%	35%			
2. Ingenjörsvetenskap, teknik och data	8%	27%	24%	51%	79%	80%	3%	18%	10%	31%			
3. Naturvetenskap	9%	10%	60%	67%	20%	16%	5%	7%	5%	7%			
4. Medicin och farmaci	10%	7%	50%	39%	12%	7%	12%	10%	29%	0%			
5. Vård, omsorg och hälsa	17%	10%	20%	12%	1%	9%	17%	13%	26%	3%			
6. Polis/officersutbildning	16%	15%	3%	9%	5%	9%	18%	21%	11%	20%			
7. Humaniora och teologi	8%	12%	8%	7%	16%	1%	16%	17%	17%	18%			
8. Lärarutbildning	12%	10%	8%	7%	16%	8%	17%	17%	16%	30%			
9. Konstnärligt område	7%	7%	7%	5%	18%	2%	7%	9%	57%	71%			

TOPP TRE INRIKTNINGAR STUDIEINTRESSERADE UNGA KAN TÄNKA SIG ATT LÄSA:

(inom parentes hur stor andel som kan tänka sig ämnesområdet i fråga)

SAMHÄLLSVETENSKAP

	TOTAL (52%)	TJEJ (60%)	KILLE (43%)
1.	Psykologi (50%)	Psykologi (63%)	FEK (53%)
2.	Kriminologi (45%)	Kriminologi (56%)	Juridik & rättsv. (35%)
3.	Juridik & rättsv. (37%)	Juridik & rättsv. (39%)	NEK (34%)

INGENJÖRSVETENSKAP, TEKNIK & DATA

	TOTAL (24%)	TJEJ (15%)	KILLE (42%)
	Data & sys.vet. (39%)	Arkitektur (57%)	Data & sys.vet. (44%)
	Arkitektur (39%)	Design & PU (53%)	Datateknik (40%)
	Datateknik (36%)	Datateknik (28%)	Arkitektur (31%)

NATURVETENSKAP

	TOTAL (22%)	TJEJ (20%)	KILLE (25%)
	Matematik (51%)	Biologi (63%)	Matematik (54%)
	Biologi (49%)	Matematik (47%)	Fysik (49%)
	Kemi & biokemi (41%)	Kemi & biokemi (45%)	Kemi & biokemi (38%)

MEDICIN & FARMACI

	TOTAL (20%)	TJEJ (23%)	KILLE (17%)
1.	Läkare/psykiatri (68%)	Läkare/psykiatri (66%)	Läkare/psykiatri (72%)
2.	Veterinärmedicin (23%)	Veterinärmedicin (30%)	Tandläkare (29%)
3.	Tandläkare (21%)	Farmaci (19%)	Farmaci (23%)

VÅRD, OMSORG & HÄLSA

	TOTAL (18%)	TJEJ (23%)	KILLE (12%)
	SSK/barnmorska (60%)	SSK/barnmorska (73%)	Fysio/sjukgymn. (37%)
	Annan VOH (22%)	Annan VOH (17%)	Annan inom VOH (32%)
	Fysio/sjukgymn. (22%)	Fysio/sjukgymn. (16%)	SSK/barnmorska (28%)

POLIS- & OFFICERSUTBILDNING

	TOTAL (13%)	TJEJ (13%)	KILLE (14%)
	Polisutb. (76%)	Polisutb. (77%)	Polisutb. (76%)
	Officersutb. (24%)	Officersutb. (14%)	Officersutb. (35%)

HUMANIORA & TEOLOGI

	TOTAL (13%)	TJEJ (14%)	KILLE (10%)
1.	Hist. & idéhist. (61%)	Hist. & idéhist. (61%)	Hist. & idéhist. (58%)
2.	Filosofi (49%)	Språk (51%)	Filosofi (45%)
3.	Språk (43%)	Filosofi (50%)	Språk (29%)

LÄRARUTBILDNING

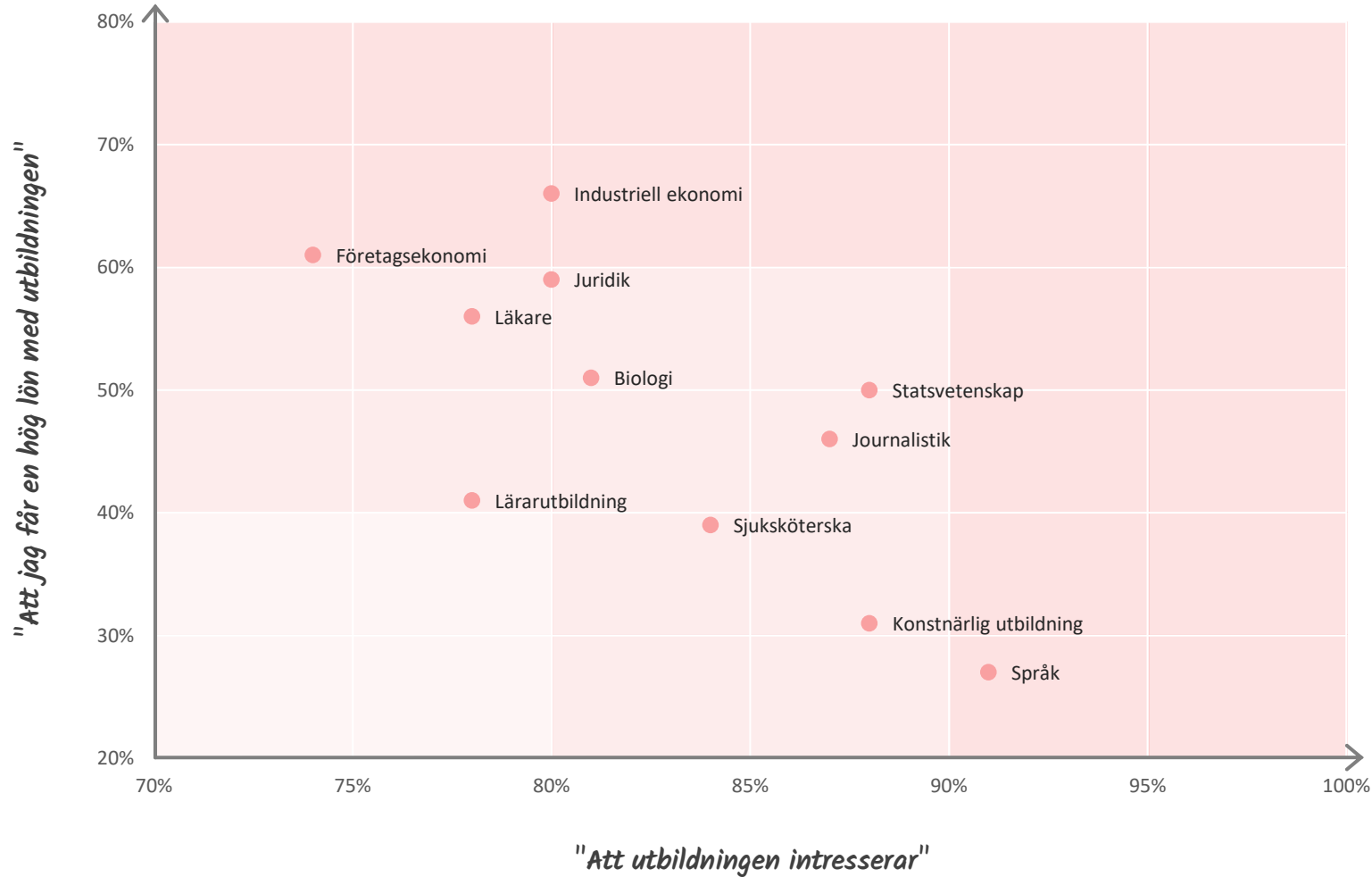
	TOTAL (12%)	TJEJ (13%)	KILLE (11%)
	7-9/gy: sam (30%)	F-å3: lågstadie (32%)	7-9/gy: sam (31%)
	F-3: lågstadie (24%)	7-9/gy: sam (29%)	7-9/gy: STEM (25%)
	7-9/gy: STEM (23%)	Förskolelärare (23%)	ÄL: estet/idrott (19%)

KONSTNÄRLIGT OMRÅDE

	TOTAL (12%)	TJEJ (13%)	KILLE (10%)
	Musik/opera (53%)	Musik/opera (49%)	Musik/opera (61%)
	Bild & konst (40%)	Bild & konst (45%)	Scen & teater (27%)
	Scen & teater (37%)	Scen & teater (44%)	Bild & konst (27%)

Nedan tittar vi på ett urval av 11 presumtiva studentgrupper och vilken vikt de lägger vid intresse respektive möjligheten att få en hög lön. Intresse är den viktigaste faktorn i samtliga grupper, medan vikten olika studentgrupper lägger vid att få en hög lön skiljer sig en hel del

stud

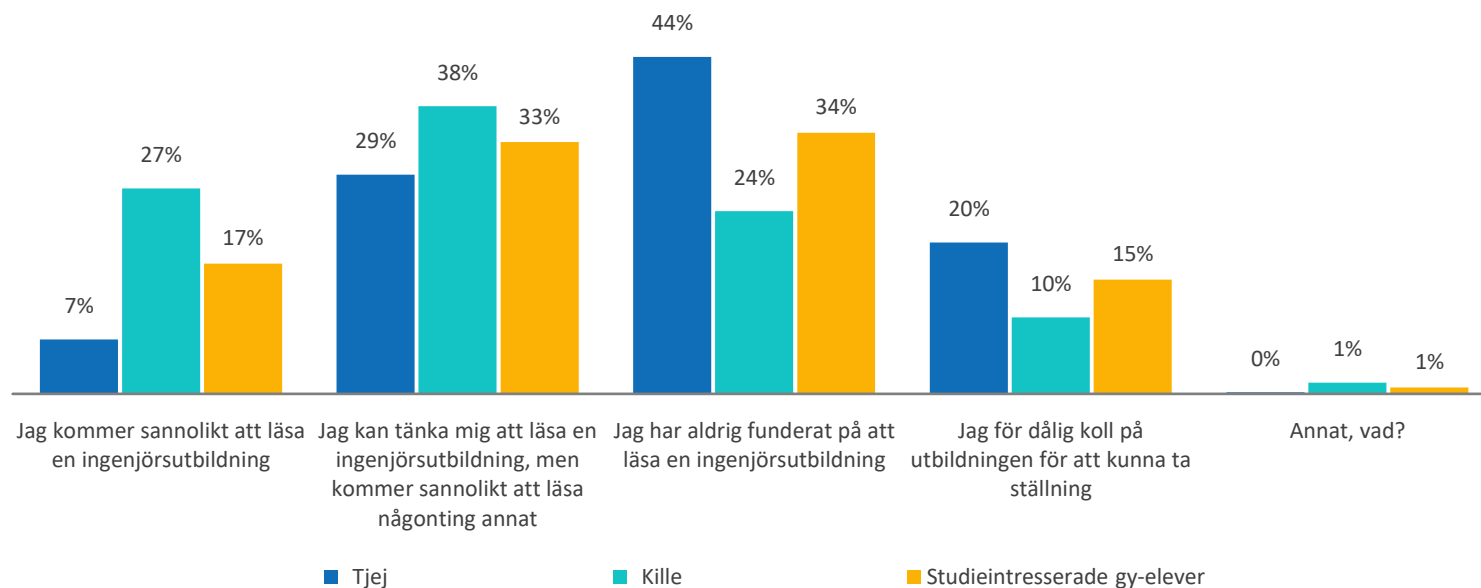
ETT ANNAT SÄTT ATT MÄTA UNGAS INTRESSE FÖR UTBILDNINGAR: (FOKUS: INGENJÖRSUTBILDNINGAR)

Att mäta ungas intresse för olika utbildningar är inte helt lätt med tanke på att det erbjuds tusentals utbildningar i Sverige. Givet att vårt huvudsakliga fokus i dessa studier är presumtiva studenter är det bäst att ställa frågor om ämnesområden och utbildningar inom olika ämnesområden som man kan tänka sig.

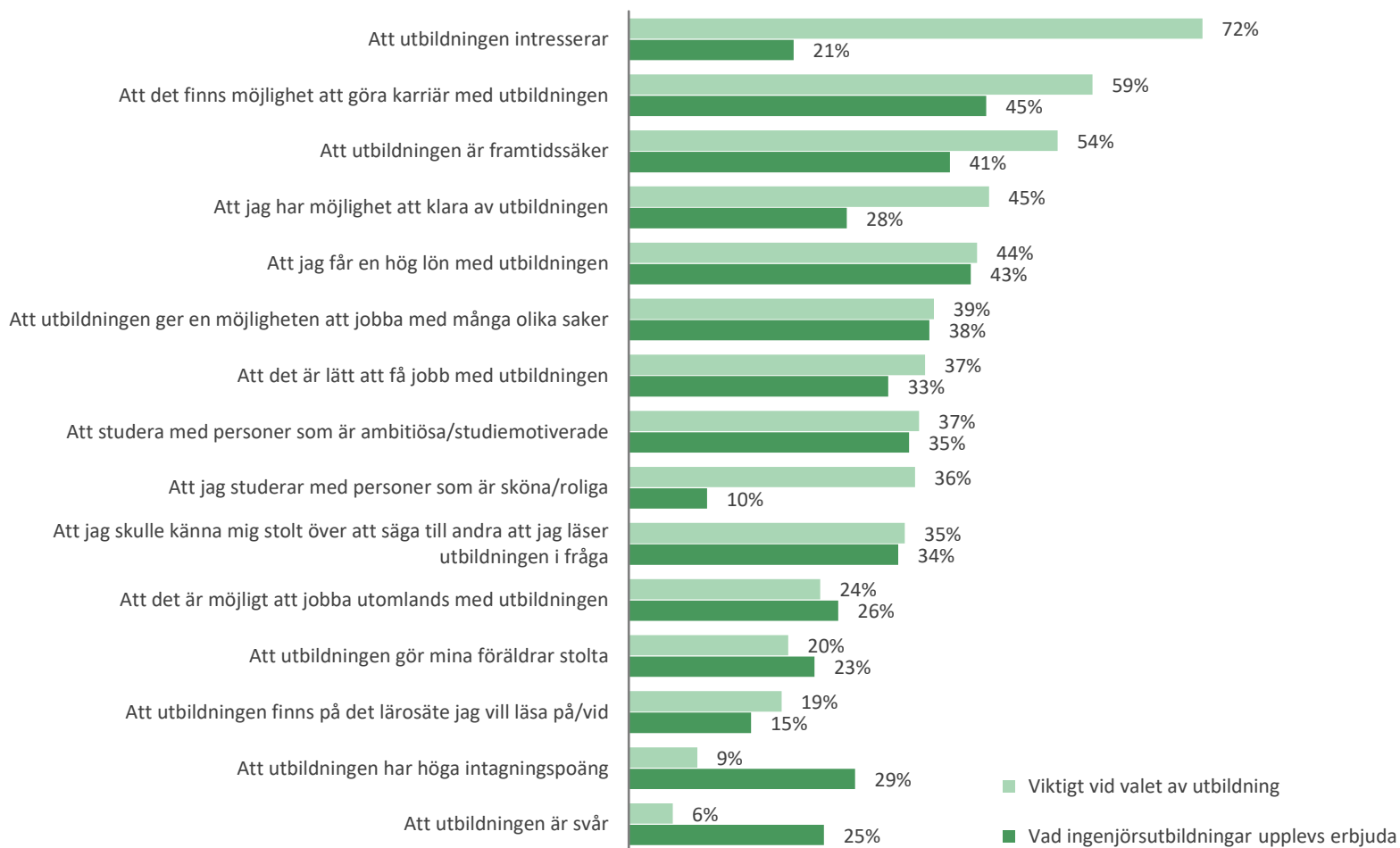
Ett annat sätt att mäta intresset för utbildningar är att ställa frågor om **en** konkret utbildning (se till höger). Detta skapar möjligheten att fånga upp fler aspekter, men det är dock omöjligt att ställa frågor om alla utbildningar på detta sätt då det hade blivit en alldeles för lång studie att genomföra.

Här till höger har vi tittat på intresset för att läsa en ingenjörsutbildning bland studieintresserade gymnasieelever. Bilden som framträder är att ungefär hälften av landets studieintresserade gymnasieelever har en ingenjörsutbildning på kartan, men bara 1 av 5 svarar att de sannolikt kommer att läsa en.

Intresset för ingenjörsutbildningar bland *studieintresserade gymnasieelever*:

Vad är viktigt för *studieintresserade* när de ska välja en utbildning vs. hur tänker de kring ingenjörstudier?

INGENJÖRSUTBILDNINGARNAS STYRKOR VS. SVAGHETER

Ett sätt att förstå varför unga väljer eller väljer bort utbildningar är att ställa vad som är viktigt vid valet av en utbildning mot vad en given utbildning upplevs erbjuda.

Där det finns stora diskrepanser mellan vad en utbildning upplevs erbjuda och vad som är viktigt vid valet av utbildning går det i regel att hitta delförklaringar till varför en utbildning väljs eller väljs bort.

Sedan ska det också sägas att vad som är viktigt vid valet av en utbildning och vad en given utbildning upplevs erbjuda skiljer sig mellan olika grupper. För att illustrera detta har vi på nästa sida tittat på samma två frågor, men brutit ner det på vilken inställning man har till ingenjörstudier (som vi redovisade på sidan innan). Det vi kommer att se på nästa sida är följande:

- Ju mer positiv inställning en person har till att läsa en ingenjörstudier, desto större synk mellan utbud och efterfrågan.
- Ju mer negativ inställning en person har till att läsa en ingenjörstudier, desto större diskrepans mellan utbud och efterfrågan.

HUR PÅVERKAR INSTÄLLNINGEN UNGA HAR TILL INGENJÖRSYRKET DERAS SYN PÅ INGENJÖRSUTBILDNINGEN I RELATION OCH VAD DE UPPLIVER ÄR VIKTIGT VID VAL AV UTBILDNING?

UPPFATTNING OM INGENJÖRSUTBILDNINGEN JÄMFÖRT MED VAD SOM UPPLEVS VIKTIGT I VAL AV UTBILDNING: (● +20% diff)

		KOMMER SANNOLIKT VÄLJA EN INGENJÖRSUTBILDNING		KAN TÄNKA SIG, MEN VÄLJER SANNOLIKT EN ANNAN UTBILDNING		OINTRESSERAD AV INGENJÖRSUTBILDNINGAR	
		UPPFATTNING	VIKTIGT	UPPFATTNING	VIKTIGT	UPPFATTNING	VIKTIGT
1.	En utbildning som intresserar	58%	65% ⁽²⁾	22%	74% ⁽¹⁾	6%	71% ⁽¹⁾
2.	En utbildning som leder till hög lön	56%	51% ⁽³⁾	51% ⁽²⁾	48%	31% ⁽¹⁾	41%
3.	En utbildning som är lätt att få jobb med	54%	43%	41%	41%	17%	36%
4.	En utbildning som är framtidssäker	51%	45%	46%	59% ⁽³⁾	24%	45%
5.	En utbildning som ger en möjlighet att göra karriär	51%	64% ⁽¹⁾	51% ⁽¹⁾	63% ⁽²⁾	28% ⁽³⁾	54% ⁽²⁾
6.	En utbildning man klarar av att läsa	49%	46%	36%	43%	20%	46% ⁽³⁾
7.	En utbildning som ger möjligheten att jobba med många olika saker	46%	39%	44%	34%	22%	31%
8.	En utbildning som skapar möjligheter att jobba utomlands	44%	20%	32%	28%	12%	26%
9.	En utbildning som har höga intagningspoäng	38%	12%	31%	8%	21%	6%
10.	En utbildning man skulle känna sig stolt över att säga till andra att man läser	38%	30%	36%	33%	20%	33%
11.	En utbildning som erbjuds vid ett lärosäte man vill läsa på/vid	29%	21%	16%	9%	4%	16%
12.	En utbildning där det går sköna/roliga personer	28%	31%	10%	38%	5%	35%
13.	En utbildning där personerna som läser är studiemotiverade	27%	36%	47% ⁽³⁾	43%	26%	33%
14.	En utbildning som skulle göra mina föräldrar stolta	26%	16%	31%	21%	13%	20%
15.	En utbildning som skulle vara svår	12%	9%	25%	6%	29% ⁽²⁾	5%

Flervalsfråga: Vad av följande stämmer om dina tankar kring ingenjörsutbildningar på högskola/universitet? vs. Vad av följande är viktigt för dig när du ska välja en eftergymnasial utbildning? (valfritt antal alternativ, svarsalternativet "Inget av detta är viktigt för mig" och "Inget av ovanstående" redovisas ej) **Filter:** Studieintresserade gymnasieelever **Nedbrytning:** Vad av följande stämmer bäst in på din personliga inställning till att läsa en ingenjörsutbildning på högskola/universitet? – De som svarar "har för dålig koll på utbildningen för att ta ställning" och "osäker/vet ej" redovisas inte

HÖGSKOLEUTBILDNINGARNAS VARUMÄRKEN:

Vi inledde detta kapitel med att redovisa vad som är viktigt vid valet av en utbildning. I grova drag kan man säga att det finns fem faktorer som många tycker är viktiga vid valet av utbildning (se längst t.h., där vi också har rangordnat betydelsen av faktorerna). Det här avsnittet undersöker i vilken utsträckning femton utvalda utbildningar spontant associeras med dessa fem faktorer som många tycker är viktiga vid valet av utbildning. Olika grupper lägger olika stor vikt vid dessa faktorer och en utbildning behöver inte ticka alla boxar för att en person ska välja en viss utbildning. Syftet med detta avsnitt är att skapa en bättre förståelse för olika utbildningars relativa styrkor och svagheter.

Hur har vi ställt frågan?

För att förstå hur unga uppfattar olika högskoleutbildningar har vi låtit unga ta ställning till om de uppfattar X högskoleutbildning som något av de alternativ vi listar till höger. Alternativet "har för dålig koll på utbildningen för att ha någon uppfattning" är ett exklusivt alternativ, vilket innebär att om man svarar det så går det inte att svara någon av de andra alternativen. Alternativet "Ingen av alternativen stämmer in på min uppfattning" innebär att man inte har någon spontant positiv association till utbildningen. Även detta alternativ är exklusivt.

Hur redovisar vi siffrorna?

Vi kommer att redovisa topplistor på respektive association. Vi kommer att inleda med att redovisa vilka utbildningar man har för dålig koll på för att ha någon uppfattning.

Vi har valt att redovisa siffrorna på högskolestudenter. Givet att det finns stora skillnader i kännedom om utbildningar redovisar vi endast de som har en uppfattning om utbildningarna när vi går igenom de positiva associationerna.

1. Intressant utbildningsinnehåll

2. Intressanta arbetsmöjligheter efter utbildningen

3. Jag skulle klara av att läsa utbildningen

4. Min typ av studenter som läser utbildningen

5. Att känna sig stolt över att läsa utbildningen

Har för dålig koll på utbildningen för att ha någon uppfattning

Ingen av alternativen stämmer in på min uppfattning

De utbildningar som antingen leder till välkända yrken, eller där utbildningen innehåller ett ord som är väldigt lätt att förstå, är de utbildningar som flest uppger att de har en kännedom om

Utbildningar man har för dålig koll på för att ha någon uppfattning

HÖGSKOLESTUDENTER

		TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Personalvetarutbildning	35%	38% (1)	33% (2)
2.	Statsvetarutbildning	30%	29% (2)	30%
3.	Sociologutbildning	29%	22%	38% (1)
4.	Socionomutbildning	25%	18%	32% (3)
5.	Företagsekonomiutbildning	25%	22%	27%
6.	Data-/systemvetenskapsutbildning	22%	31% (2)	12%
7.	Arkitektutbildning	20%	15%	25%
8.	Högskoleingenjörutbildning	18%	24%	13%
9.	Kriminologiutbildning	16%	9%	21%
10.	Sjuksköterskeutbildning	14%	10%	18%
11.	Civilingenjörutbildning	13%	21%	5%
12.	Juristutbildning	12%	12%	14%
13.	Läkarutbildning	12%	6%	17%
14.	Psykologutbildning	8%	4%	11%
15.	Läraryrket	6%	4%	9%

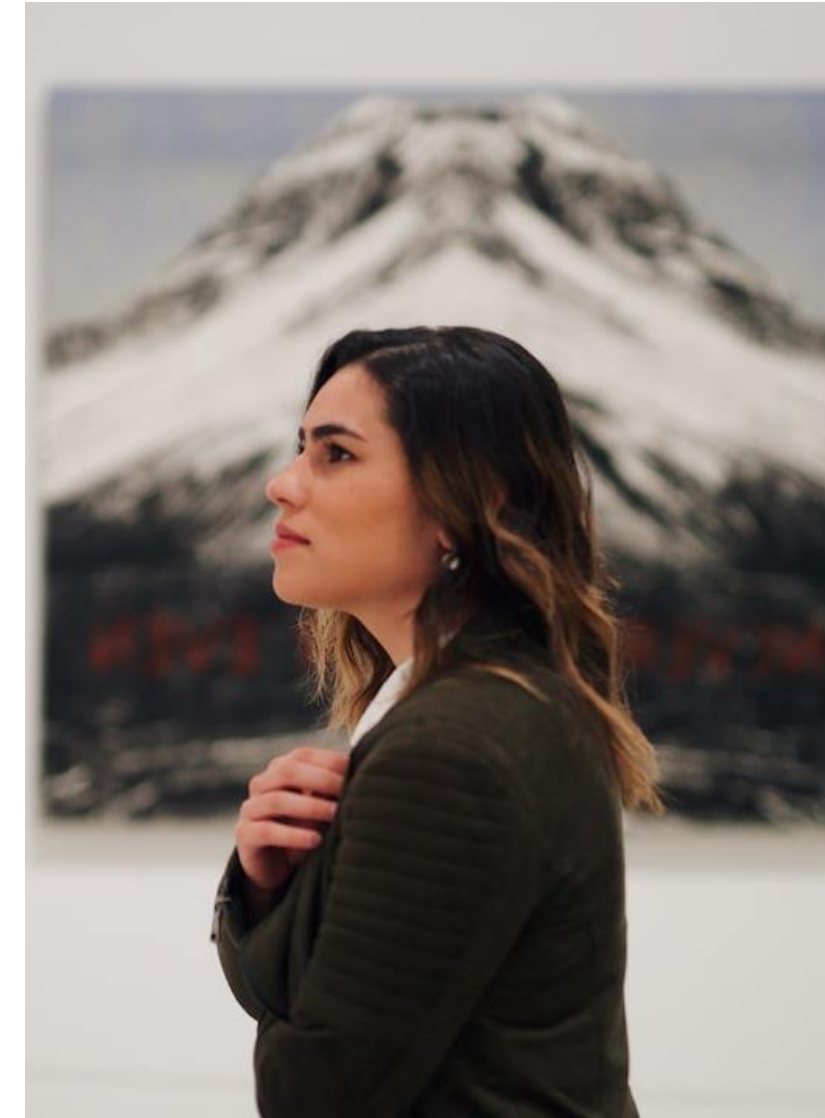

Stora könsskillnader när vi tittar på vilka utbildningar som upplevs ha intressant utbildningsinnehåll. Sjuksköterske- och psykologutbildningen är exempelvis utbildningar som lyfts fram av tjejer i större utsträckning, medan exempelvis data- och systemvetenskapsutbildningar lyfts fram mer av killar

Utbildningar som anses ha intressant utbildningsinnehåll:

HÖGSKOLESTUDENTER

		TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Kriminologiutbildning	74%	87% (1)	63% (3)
2.	Psykologutbildning	67%	72% (2)	64% (2)
3.	Arkitektutbildning	55%	62% (3)	46%
4.	Civilingenjörsutbildning	53%	41%	66% (1)
5.	Läkarutbildning	49%	56%	41%
6.	Sociologiutbildning	44%	51%	31%
7.	Statsvetarutbildning	40%	45%	37%
8.	Data-/systemvetenskapsutbildning	39%	15%	59%
9.	Högskoleingenjörsutbildning	38%	29%	46%
10.	Socionomutbildning	38%	51%	26%
11.	Juristutbildning	37%	42%	32%
12.	Sjuksköterskeutbildning	35%	41%	31%
13.	Personalvetarutbildning	33%	38%	28%
14.	Företagsekonomiutbildning	32%	37%	27%
15.	Lärarytutbildning	30%	29%	31%

När vi istället frågar om intressanta arbetsmöjligheter är det inte samma utbildningar som hamnar i topp – här hamnar exempelvis data- och systemvetenskapsutbildningar betydligt högre, medan psykologutbildningen hamnar betydligt lägre

Utbildningar som anses leda till intressanta arbetsmöjligheter:

HÖGSKOLESTUDENTER

		TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Civilingenjörsutbildning	51%	44% (2)	57% (2)
2.	Juristutbildning	48%	47% (1)	50%
3.	Data-/systemvetenskapsutbildning	47%	35%	58% (1)
4.	Högskoleingenjörsutbildning	47%	43% (3)	51% (3)
5.	Kriminologiutbildning	43%	42%	44%
6.	Företagsekonomiutbildning	37%	33%	41%
7.	Läkarutbildning	36%	42%	29%
8.	Läraryr utbildning	34%	42%	27%
9.	Arkitektutbildning	33%	33%	35%
10.	Socionomutbildning	28%	33%	23%
11.	Psykologutbildning	25%	30%	21%
12.	Statsvetarutbildning	23%	34%	16%
13.	Sociologiutbildning	23%	33%	11%
14.	Sjuksköterskeutbildning	22%	30%	13%
15.	Personalvetarutbildning	19%	30%	13%

Utbildningar som man anser att man skulle klara av att läsa:

HÖGSKOLESTUDENTER

		TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Sociologutbildning	53%	57% (3)	48% (3)
2.	Statsvetarutbildning	52%	45%	59% (1)
3.	Läraryr utbildning	51%	58% (2)	44%
4.	Socionomutbildning	48%	62% (1)	35%
5.	Kriminologutbildning	47%	53%	42%
6.	Personalvetarutbildning	46%	54%	42%
7.	Företagsekonomiutbildning	41%	35%	49% (2)
8.	Sjuksköterskeutbildning	36%	41%	28%
9.	Psykologutbildning	35%	32%	39%
10.	Högskoleingenjörutbildning	34%	22%	44%
11.	Civilingenjörutbildning	34%	26%	43%
12.	Arkitektutbildning	31%	18%	45%
13.	Juristutbildning	27%	28%	26%
14.	Data-/systemvetenskapsutbildning	25%	18%	30%
15.	Läkarutbildning	19%	16%	22%

Det är generellt sett betydligt lägre siffror när vi ställer frågor om vilka utbildningar man tänker att det går "sin typ av studenter" på. Det är väldigt svårt att ta ställning till – inte minst för tjejerna. Med tanke på att civilingenjörsutbildningen är den utbildning som unga killar läser i störst utsträckning hamnar den föga förvånande i topp här

Utbildningar där man tänker att det går sin "typ av studenter":

HÖGSKOLESTUDENTER

		TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Civilingenjörsutbildning	26%	18% (2)	35% (1)
2.	Data-/systemvetenskapsutbildning	18%	9%	26% (2)
3.	Högskoleingenjörsutbildning	16%	10%	21% (3)
4.	Socionomutbildning	15%	16% (3)	14%
5.	Arkitektutbildning	13%	11%	16%
6.	Kriminologiutbildning	13%	15%	11%
7.	Sociologiutbildning	13%	20% (1)	6%
8.	Juristutbildning	12%	16%	9%
9.	Statsvetarutbildning	11%	12%	10%
10.	Psykologutbildning	11%	11%	10%
11.	Personalvetarutbildning	10%	7%	12%
12.	Företagsekonomiutbildning	9%	11%	7%
13.	Läraryr utbildning	9%	9%	9%
14.	Läkarutbildning	9%	10%	7%
15.	Sjuksköterskeutbildning	7%	8%	5%

Om man jämför listan över utbildningar som man skulle känna sig stolt över att ha läst framträder en spännande bild – de utbildningar som minst personer uppger att de skulle klara av hamnar istället i toppen av denna lista

Utbildningar som man skulle känna sig stolt över att ha läst:

HÖGSKOLESTUDENTER

		TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Läkarutbildning	63%	68% (1)	59% (1)
2.	Civilingenjörsutbildning	54%	51% (3)	57% (2)
3.	Juristutbildning	46%	50%	44% (3)
4.	Psykologutbildning	42%	53% (2)	30%
5.	Högskoleingenjörsutbildning	40%	45%	37%
6.	Arkitektutbildning	35%	44%	27%
7.	Sjuksköterskeutbildning	30%	37%	23%
8.	Data-/systemvetenskapsutbildning	28%	28%	29%
9.	Sociologutbildning	22%	27%	14%
10.	Lärarytutbildning	20%	22%	19%
11.	Kriminologiutbildning	20%	28%	12%
12.	Statsvetarutbildning	19%	26%	14%
13.	Företagsekonomiutbildning	19%	24%	12%
14.	Socionomutbildning	19%	27%	10%
15.	Personalvetarutbildning	7%	13%	4%

INFORMATION & KOMMUNIKATION

Vilken information vill presumtiva studenter ha och hur vill de få informationen?

Lärosätesrankning: Vilka lärosäten har man sökt upp information om senaste året?

Var uppmärksammar unga reklam?

INFORMATION & KOMMUNIKATION

Information som efterfrågas inför valet av utbildning

Inför valet av utbildning efterfrågar studieintresserade information som speglar vad som är viktiga parametrar för dem i valet av en utbildning. Att få information om utbildningsinnehållet och vad man kan göra eller bli med en viss utbildning är följaktligen det viktigaste. Valet av utbildning handlar också om livsstil – varför många studieintresserade också efterfrågar information om studieorten, campusområdet, studentlivet och studenters erfarenheter av skolan.

Viktigaste informationskällorna inför valet

Skolans hemsida är utan tvekan den viktigaste källan enligt unga som tillfrågats om deras preferenser inför valet av utbildning. Öppet hus rankas som det näst viktigaste, följt av information från andra studenter.

Förändringen över tid, inte minst de senaste sex åren, är att skolans hemsida och informell information blivit ännu viktigare, samtidigt som efterfrågan på exempelvis utbildningsmässor och utbildningskataloger minskat.

Vilka lärosäten som studieintresserade aktivt sökt upp under det senaste året och hur de har gjort det

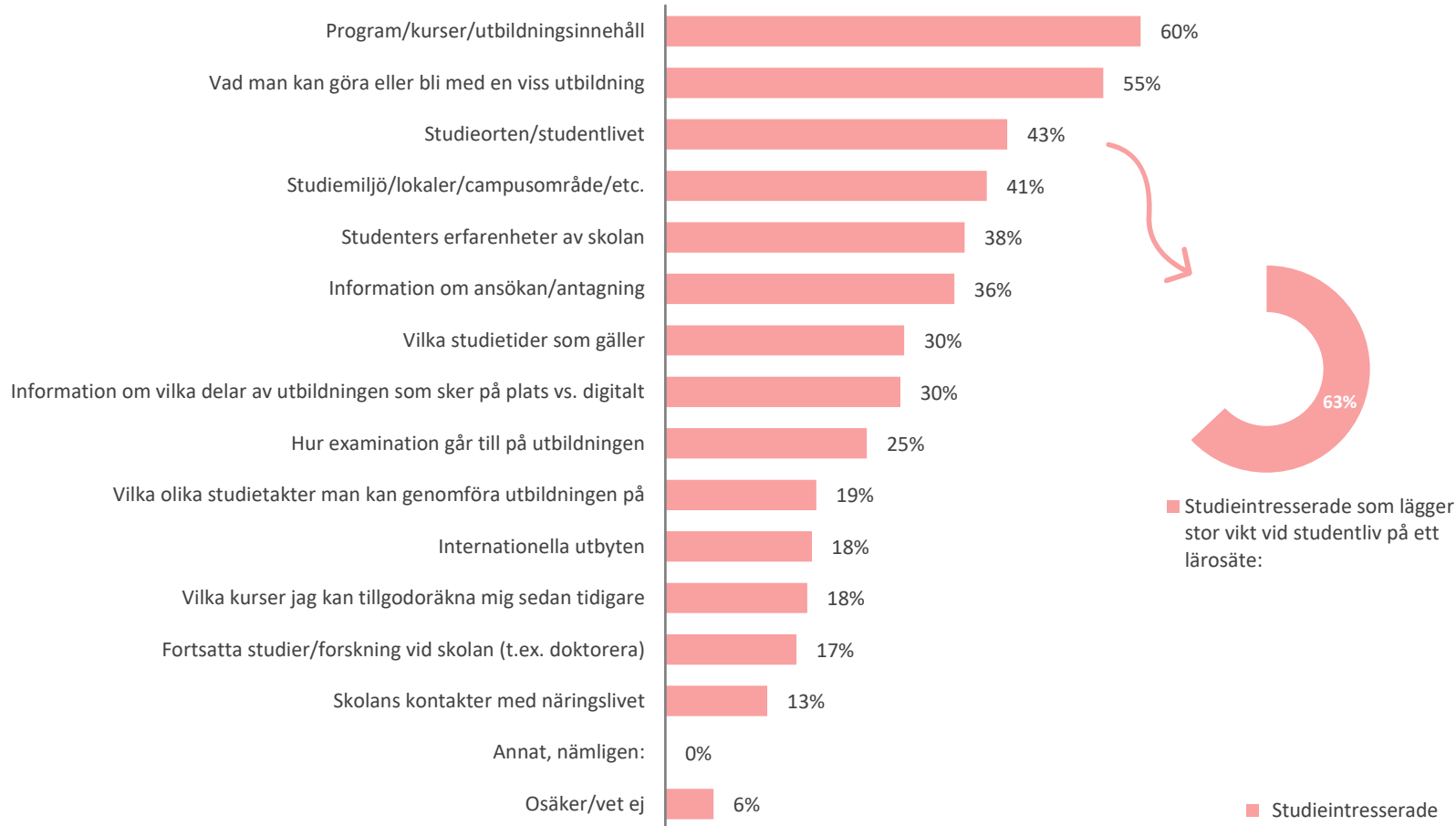
En ny fråga i årets upplaga av studien är vilka lärosäten som studieintresserade unga aktivt har sökt upp information om det senaste året och hur man i så fall har gjort det. Vilka lärosäten som studieintresserade unga aktivt sökt upp det senaste året är i princip en spegling av topplistan över vilka lärosäten som unga kan tänka sig att läsa vid eller på. Frågan om vad studieintresserade i olika åldrar har bestämt sig för, som behandlades i kapitel 1, ger vid handen att lärosätet oftast inte är det första man bestämmer sig för kopplat till valet av utbildning. Mot den bakgrunden är det inte särskilt förvånande att se att över hälften av de studieintresserade i årskurs 1 inte aktivt sökt upp information om något lärosäte det senaste året.

Det som flest har gjort när de sökt upp information om ett lärosäte är att besöka lärosätets i frågas hemsida. Det näst vanligaste sättet är informationsinhämtning via informella kanaler – dvs. pratat med personer man känner, tidigare studenter och letat runt i sociala medier. Öppet hus, som är den näst mest efterfrågade källan för information, är det relativt få som har besökt. Frågan är hur viktigt öppet hus är egentligen, och hur mycket efterfrågan på det är en kvarleva från ens erfarenheter av gymnasievalet?

Att informera om vad utbildningen är och innehåller samt inspirera om vad man kan bli efter avslutad utbildning är information som i stort sett alla studieintresserade unga vill ha. Därefter handlar det mycket om vad man vill få ut av sina studier – de som lägger stor vikt vid studentliv tycker exempelvis att information om studieorten/studentlivet är lika viktig som ovannämnda faktorer

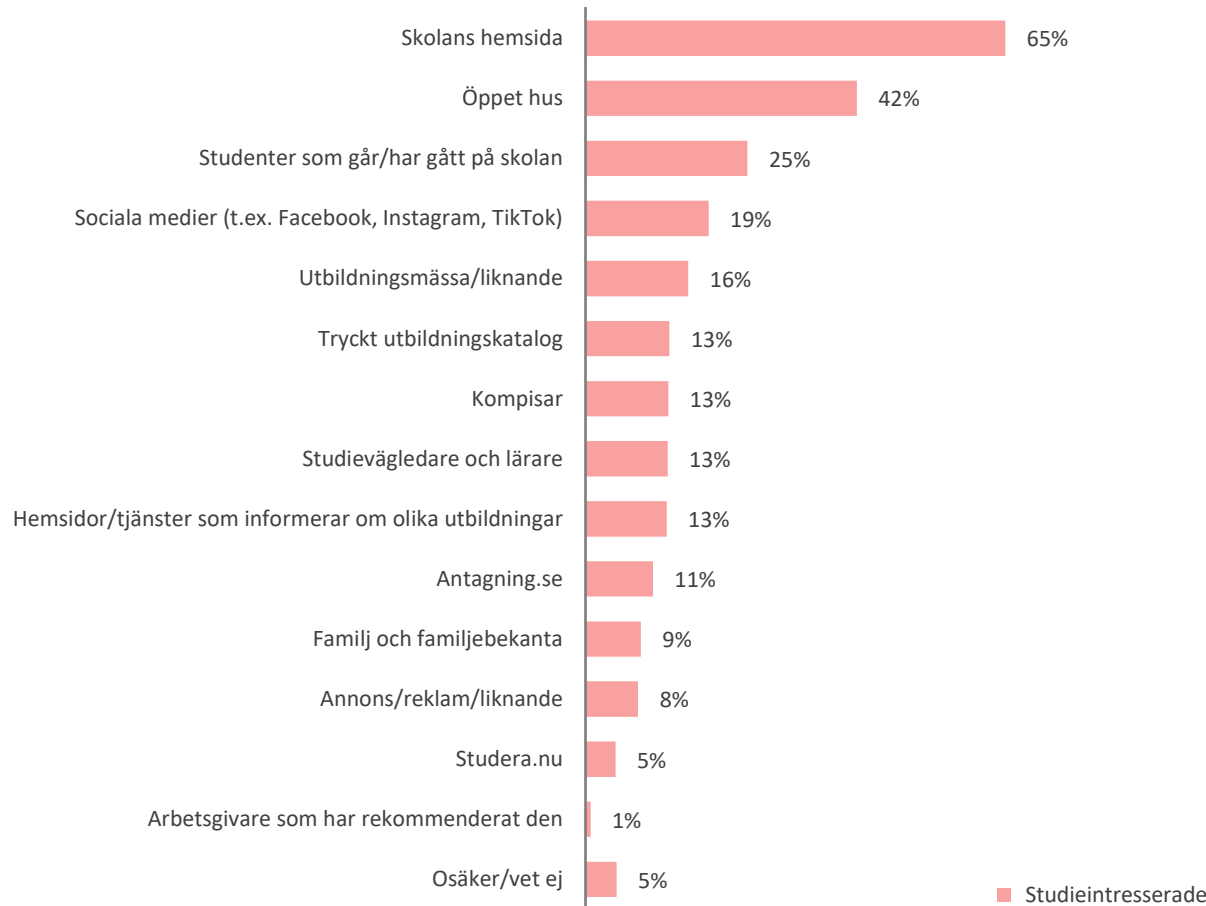
Vilken information är viktigast vid valet av utbildning?

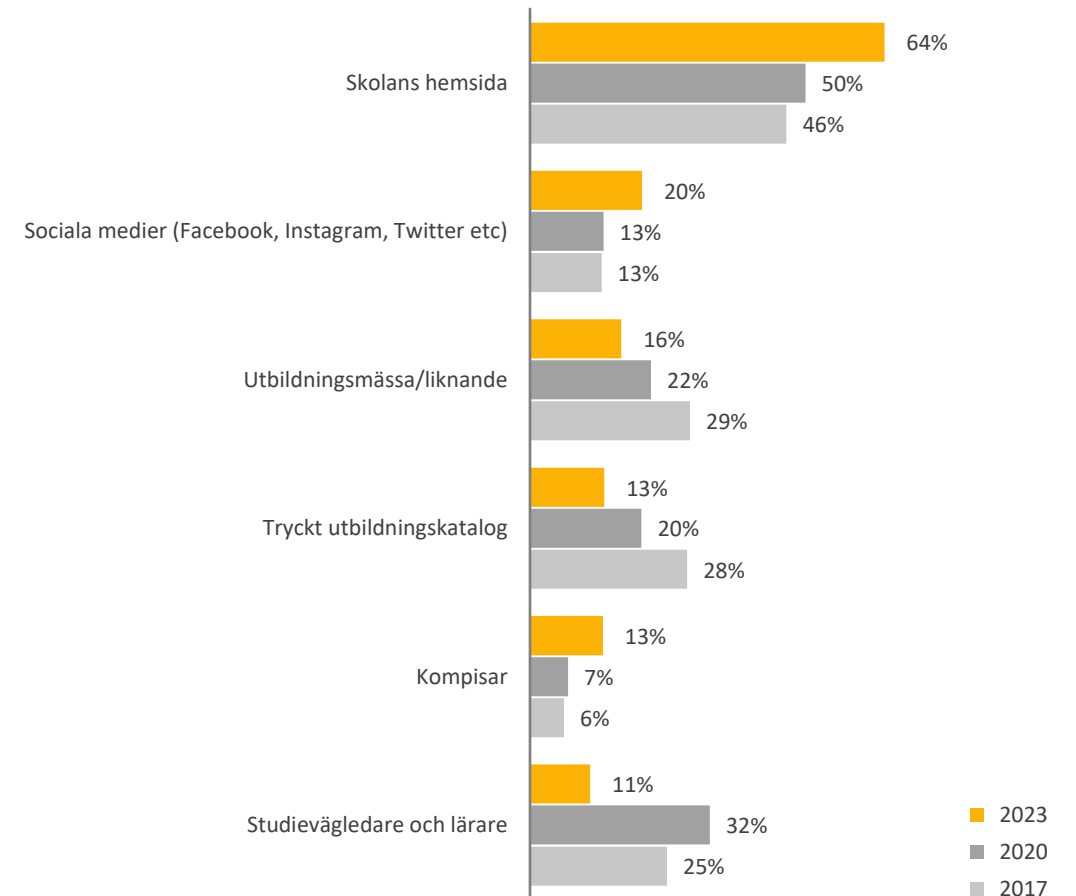
Skolans hemsida, öppet hus och information från studenter som går/har gått på skolan är de viktigaste informationskällorna. Ju mer vikt en person lägger vid studentliv, desto viktigare blir de informella informationskanalerna. Över tid ser vi att skolans hemsida blivit viktigare, samtidigt som utbildningskataloger, studievägledare och lärare samt utbildningsmässor blivit mindre viktiga

Hur vill studieintresserade helst få information inför sitt val av utbildning?

Kopplat till vilka informationskanaler ser vi störst skillnader över tid?

VILKA LÄROSÄTEN HAR MAN AKTIVT SÖKT UPP INFORMATION OM?

	SÖKT UPP INFORMATION OM:	TOTAL
1.	Uppsala universitet	16%
2.	Lunds universitet	15%
3.	Göteborgs universitet	15%
4.	Stockholms universitet	13%
5.	Chalmers tekniska högskola	9%
6.	Kungliga tekniska högskolan (KTH)	9%
7.	Linköpings universitet	7%
8.	Karolinska institutet	6%
9.	Umeå universitet	6%
10.	Handelshögskolan i Stockholm	6%
11.	Örebro universitet	5%
12.	Jönköping University	5%
13.	Malmö universitet	4%
14.	Linnéuniversitetet	4%
15.	Karlstads universitet	3%

	SÖKT UPP INFORMATION OM:	TOTAL
16.	Luleå tekniska universitet	3%
17.	Blekinge tekniska högskola	3%
18.	Försvarshögskolan	3%
19.	Högskolan i Borås	2%
20.	Högskolan i Halmstad	2%
21.	Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	2%
22.	Högskolan i Gävle	2%
23.	Södertörns högskola	2%
24.	Mittuniversitetet	2%
25.	Mälardalens universitet	1%
26.	Högskolan Dalarna	1%
27.	Högskolan i Skövde	1%
28.	Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)	1%
29.	Högskolan Kristianstad	1%
30.	Högskolan Väst	1%

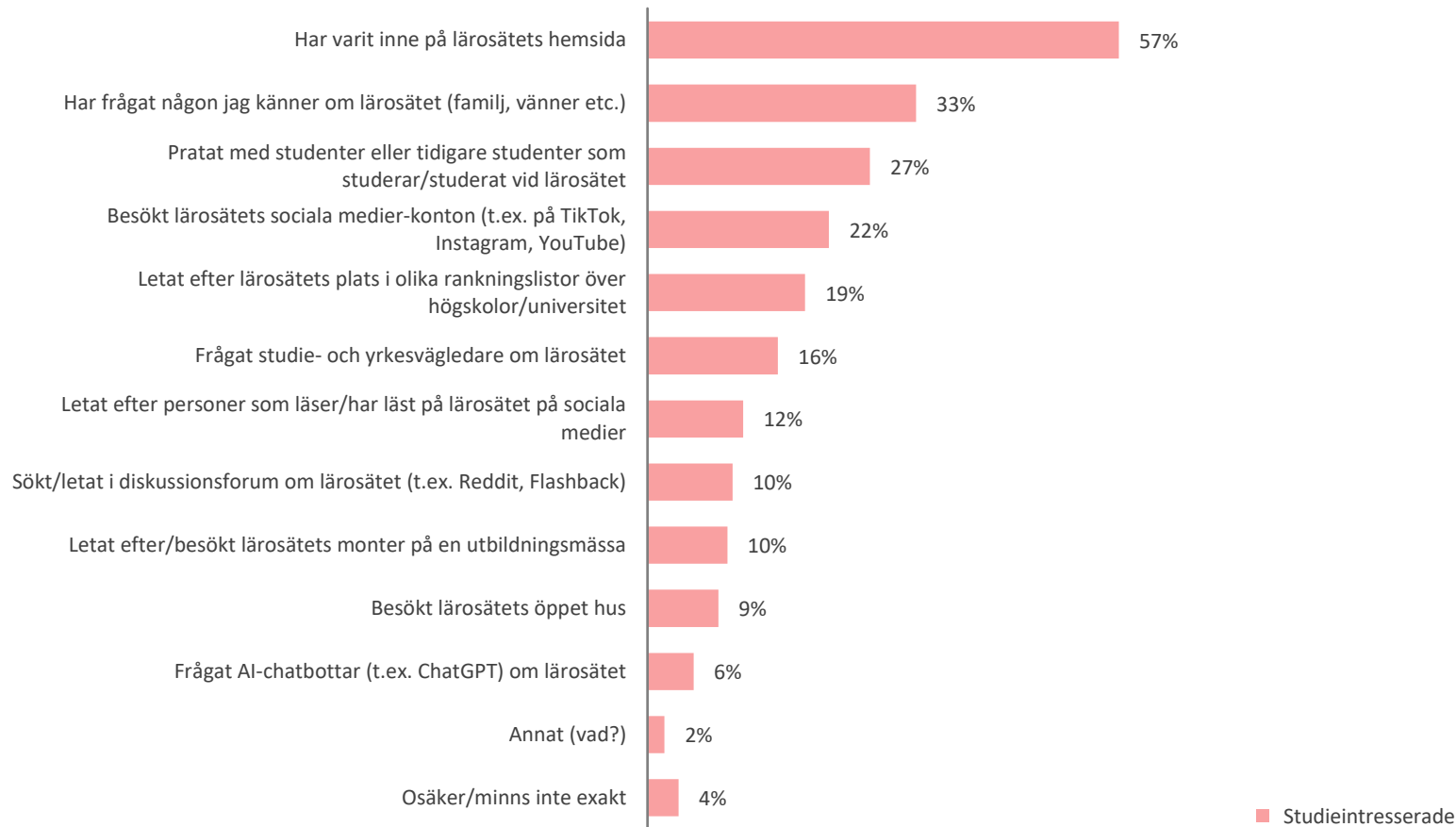
37%
studieintresserade
har inte sökt upp
info om något
lärosäte det
senaste året

Andelen studieintresserade inom respektive grupp som inte sökt upp information om något lärosäte det senaste året:

— GYMNASIEELEVER —

ÅK. 1	ÅK. 2	ÅK. 3	EJ GY	HS
55%	42%	26%	22%	11%

*De som sökt upp information om ett lärosäte det senaste året,
var har de sökt eller vad har de gjort?*

Ju närmare ansökan de studieintresserade kommer, desto vanligare blir det att de...

- Pratar med studenter eller tidigare studenter som läser vid lärosätet i fråga
- Letar upp information om lärosätets plats i olika rankingslistor
- Besöker lärosätets öppet hus på lärosätet

Gymnasievalet färgar av sig på valet av högre utbildning:

Apropå den sistnämnda punkten öppet hus, finns det en stor skillnad mellan hur många som svarar att de helst vill ha information från öppet hus och hur många som svarar att de har besökt ett öppet hus.

En av förklaringarna till denna stora diskrepans är att många gymnasieelever tar med sig sina erfarenheter från gymnasievalet in i valet av högre utbildning. När vi frågar gymnasieungdomar om var de tycker att de fick bäst information inför sitt gymnasieval är svaret öppet hus. Därutöver är det också betydligt mycket svårare att besöka ett öppet hus i valet av högre utbildning.

VILKA LÄROSÄTEN HAR MAN SETT ELLER FÅTT INFORMATION/REKLAM FRÅN?

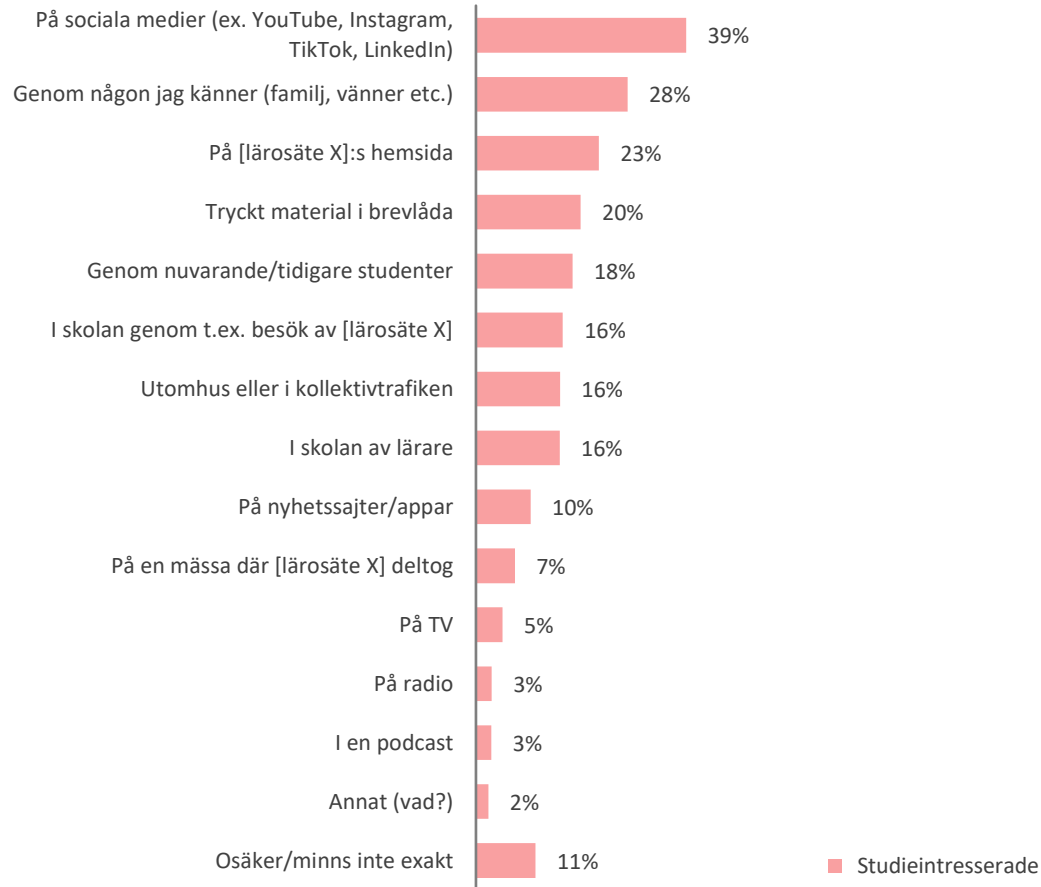
	FÅTT/SETT INFORMATION OM:	TOTAL
1.	Chalmers tekniska högskola	16%
2.	Lunds universitet	14%
3.	Luleå tekniska universitet	12%
4.	Kungliga tekniska högskolan (KTH)	12%
5.	Uppsala universitet	12%
6.	Göteborgs universitet	11%
7.	Stockholms universitet	9%
8.	Jönköping University	9%
9.	Linköpings universitet	8%
10.	Umeå universitet	8%
11.	Försvarshögskolan	6%
12.	Linnéuniversitetet	6%
13.	Karolinska institutet	6%
14.	Blekinge tekniska högskola	5%
15.	Malmö universitet	5%

	FÅTT/SETT INFORMATION OM:	TOTAL
16.	Mittuniversitetet	4%
17.	Örebro universitet	4%
18.	Karlstads universitet	3%
19.	Handelshögskolan i Stockholm	3%
20.	Mälardalens universitet	3%
21.	Södertörns högskola	2%
22.	Högskolan i Halmstad	2%
23.	Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	2%
24.	Högskolan Dalarna	2%
25.	Högskolan i Gävle	2%
26.	Högskolan Väst	1%
27.	Högskolan i Borås	1%
28.	Högskolan Kristianstad	1%
29.	Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)	1%
30.	Högskolan i Skövde	1%

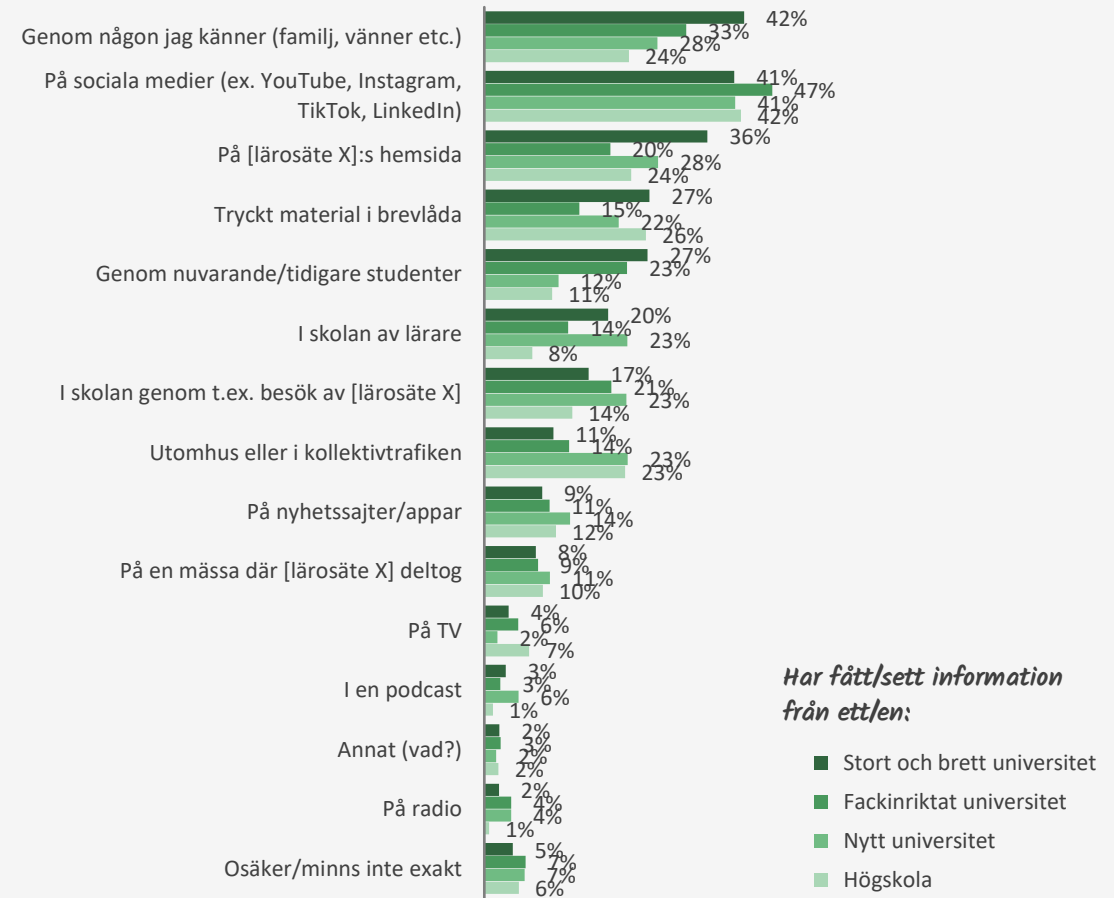
40%
*studieintresserade
 har inte fått/sett
 info om från något
 lärosäte det
 senaste året*

De som fått/sett information om lärosäten det senaste året har framför allt fått/sett det via sociala medier eller *word-of-mouth*. De stora och breda universiteten samt de fackinriktade universiteten kan förlita sig mycket mer på *word-of-mouth* än nya universitet och högskolor

De som fått/sett information om [X lärosäte] senaste året, var har de fått/sett den informationen?

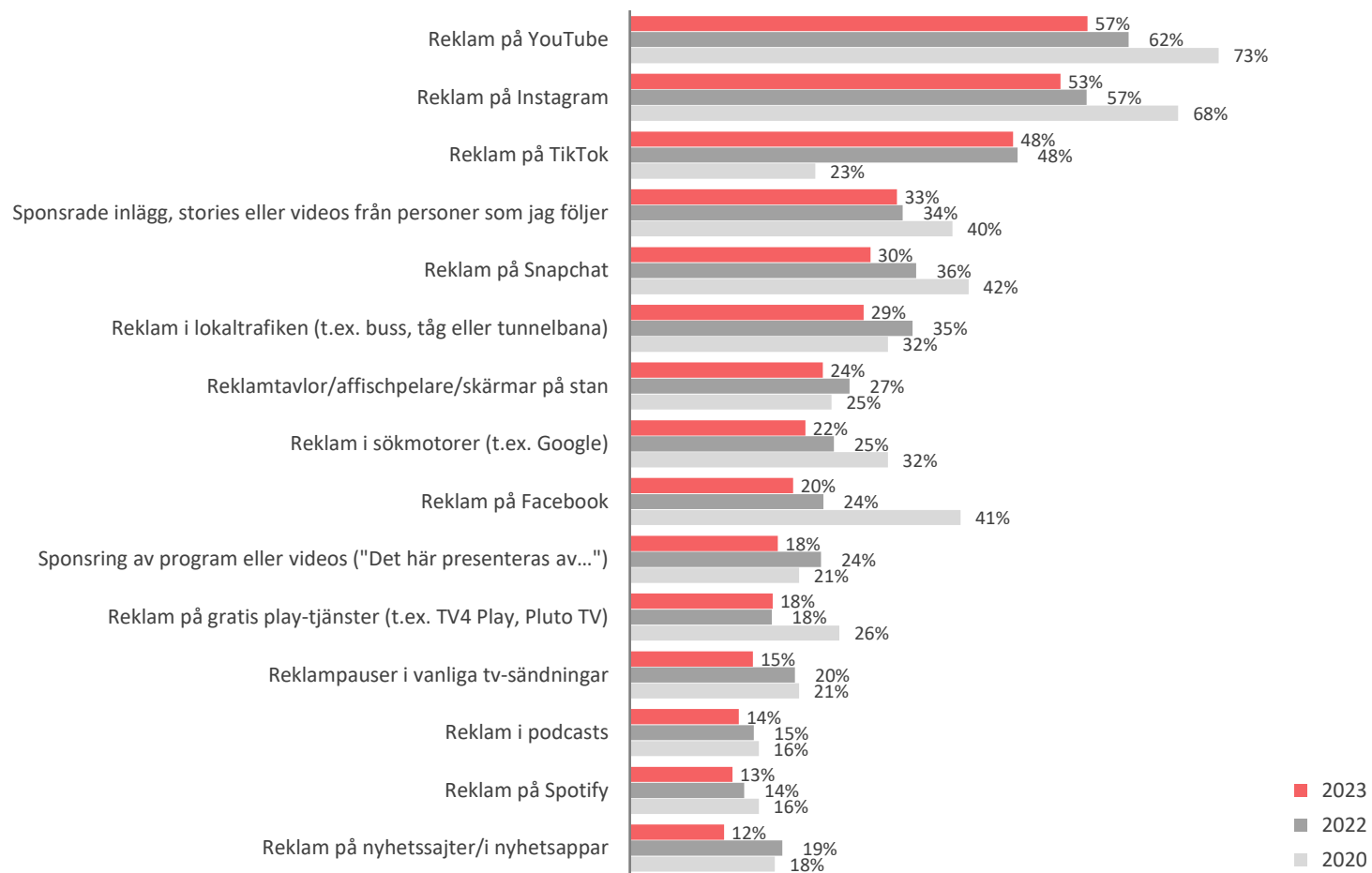

Hur når olika typer av lärosäten ut med information?

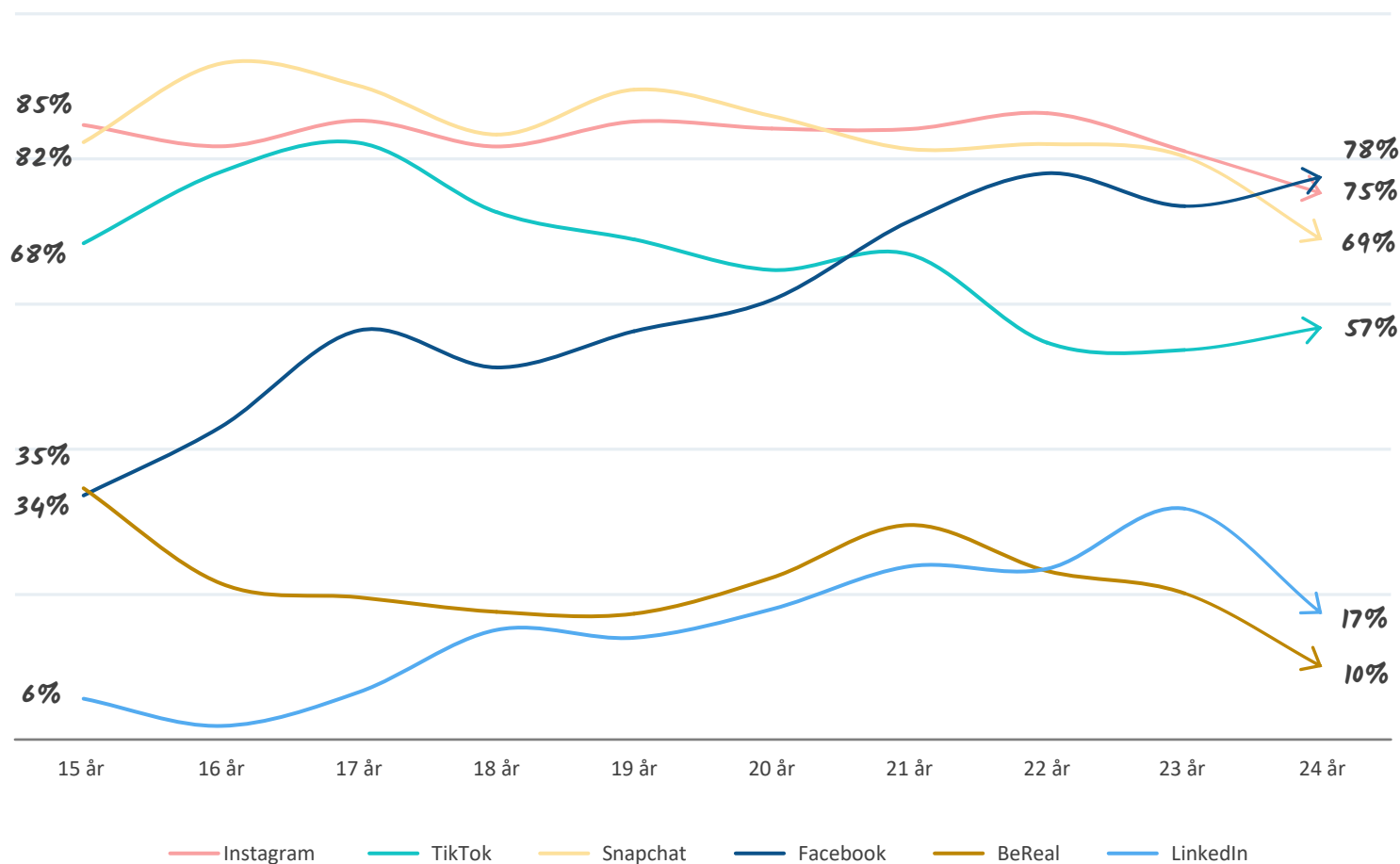
Unga skaffar sig inte längre fler plattformar. En uppgång för en given plattform, innebär en minskning för andra plattformar. På bara tre års tid har andelen unga som tror att de mest sannolikt skulle uppmärksamma reklam på TikTok dubblats, samtidigt som motsvarande svar för Facebook har halverats

Var uppmärksammar unga reklam?

I relation till vilka sociala medier som används finns det stora skillnader mellan de yngsta och de äldsta:

Vilka sociala medier använder sig unga av?

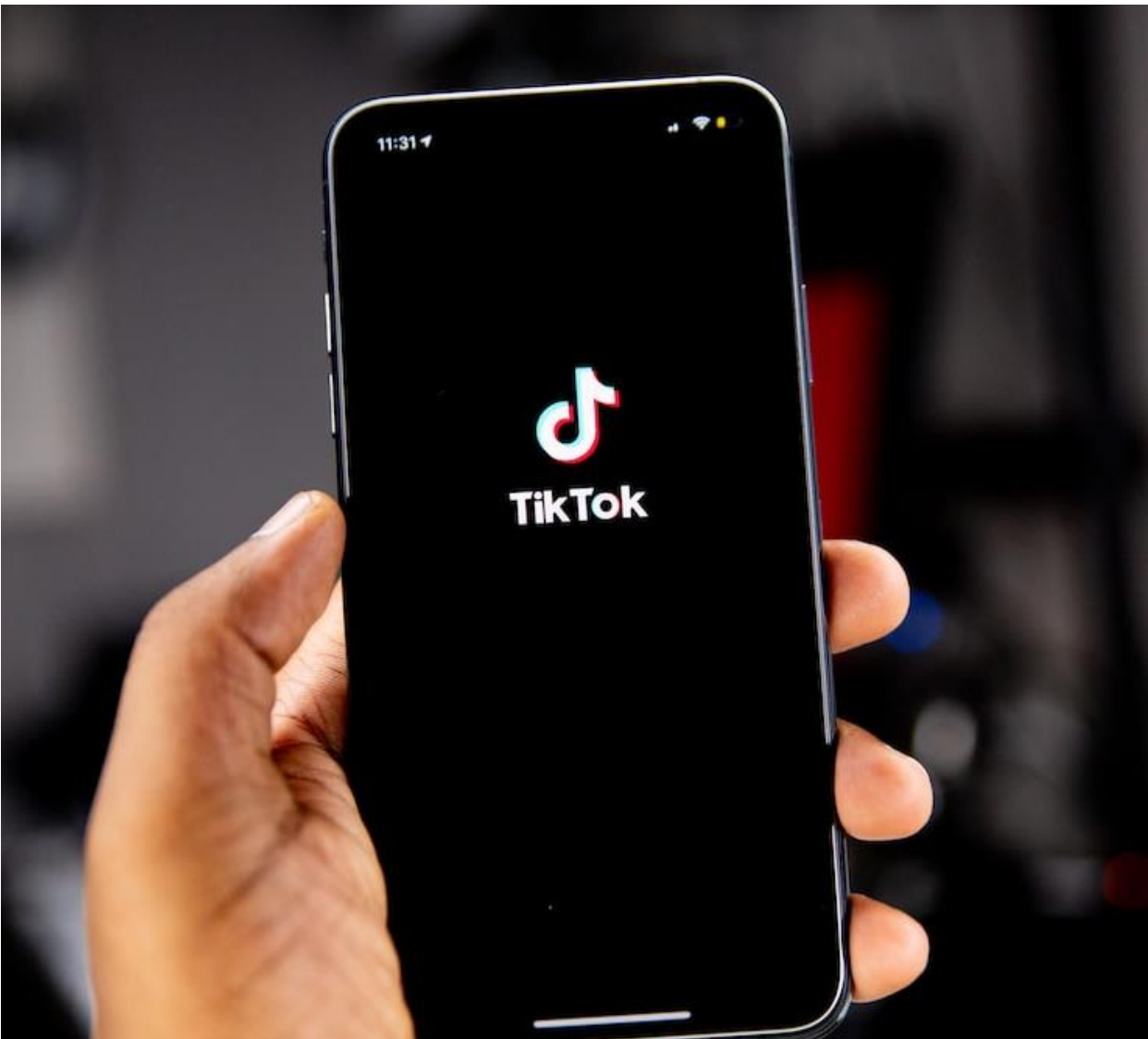
BeReal: snabb uppgång, snabbt fall

En gång om dagen, på olika klockslag, skickar BeReal ut en notis om att det är dags att ta dagens bild. Bilden tas direkt i appen med både fram- och bakkameran samtidigt. Det går varken att redigera eller lägga på filter. Användaren kan endast se bilder som lagts ut samma dag, av personer de är vän med i appen. Flödet är därmed begränsat, tvärt emot TikToks och Instagrams infinite scrolling. BeReal slog igenom i raketfart under 2022 och när vi tog tempen på användningen under hösten 2022 så var det 1 av 3 unga som använde sig av BeReal. Ett år senare är siffran istället 1 av 5.

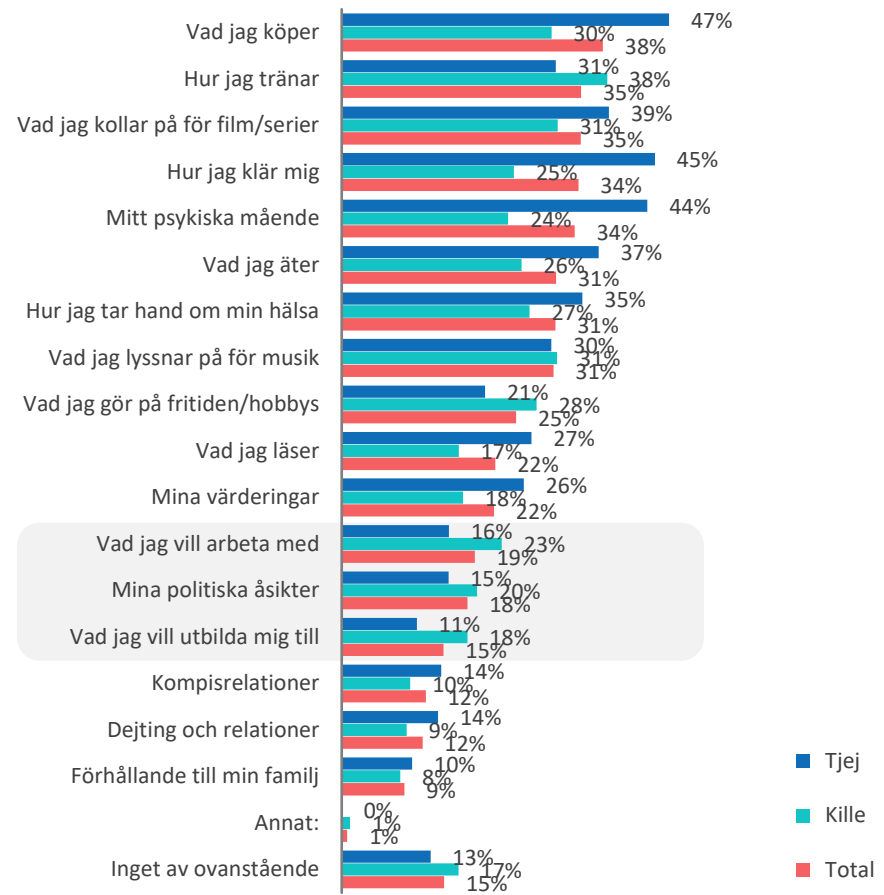
Tips!
Läs mer om sociala medier i UB:s Varumärken, reklam och sociala medier-rapport!

BeReal.

Unga tjejer uppger i större utsträckning än unga killar att innehållet som de tar del av på sociala medier påverkar deras liv, med tre undantag: påverkan på politiska åsikter samt utbildnings- och arbetslivsvärderingar, vilket killar uppger i större utsträckning

I vilken utsträckning påverkas unga tjejer respektive unga killar av det innehåll de tar del av i sociala medier?

VAR VILL UNGA STUDERA?

Vad är viktigast vid valet av studieort?

Vad är viktigast vid val av lärosäte?

Lärosätesrankning

VAR VILL UNGA STUDERA?

Intresset för fest är på väg nedåt, igen

Ungas festintresse minskade kraftigt mellan 2005 och 2018. Under 2018 observerade vi ett trendbrott som har fortsatt fram tills i år, när intresset för fest återigen vänt nedåt. Ett ökat festintresse brukar leda till ett ökat intresse för studentliv, och nu när festintresset minskat ser vi också att intresset för studentliv minskat.

Studentlivet har minskat i betydelse

Som vi konstaterade tidigare i rapporten har flyttviljan fortsatt att minska i år och sedan förra året har också intresset för fest minskat. När vi tittar på vad som är viktigt vid valet av studieort och lärosäte ser vi att alla parametrar som hänger ihop med flyttvilja och fest har minskat (t.ex. vikten av campuskänsla, studentliv, att det ska vara lätt att få bostad).

In med storstadslivet?

Vi ser å andra sidan att alla parametrar som hänger ihop med eller är lättare att få till i storstäder, ökar. Goda möjligheter till ett extrajobb, butiker och restauranger ökar i betydelse i valet av studieort. Detta går i linje med många av de trender som vi observerat i årets upplaga av Trendrapporten, som bygger på den öppna frågan: "Vad tror du kommer att bli 2024 års stora trend bland unga?"

Ungas kännedom om olika lärosäten har minskat de senaste åren

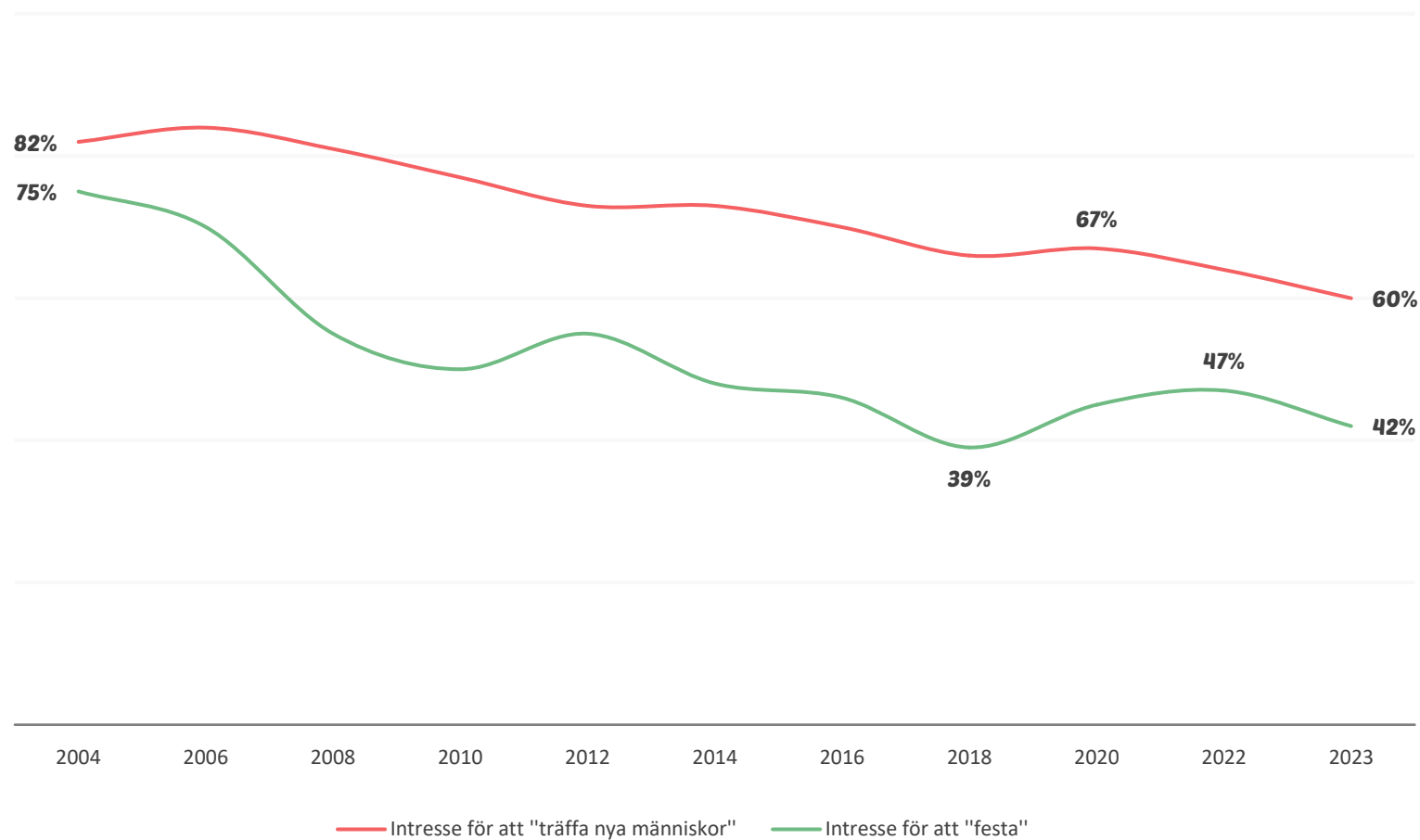
Redan förra året lyfte vi att antalet lärosäten som unga känner till och kan tänka sig att läsa vid har minskat de senaste åren. Sedan förra året har denna trend tagit fart ytterligare. Vi mäter 32 st. lärosäten och när vi tar tempen under hösten 2023 så känner den genomsnittlige studieintresserade gymnasieeleven till 7 st. lärosäten och kan tänka sig att studera vid 3 st. lärosäten. Detta att jämföra med innan pandemin, när den genomsnittlige studieintresserade gymnasieeleven kände till 10 st. lärosäten och kunde tänka sig att läsa vid 4 st.

Det är framför allt landets stora och breda lärosäten som är kända för sitt studentliv och de största tekniska lärosätena (KTH och Chalmers) som har tappat mest. Högskolorna har inte tappat jättemycket i kännedom (vissa har till och med ökat) och de stora och breda lärosätena i landets storstäder (GU, SU) har tappat något mindre i kännedom.

Två intressen som har minskat kraftigt över tid är ungas intresse för att träffa nya människor och fest. Efter kontinuerliga nedgångar såg vi under pandemin ett trendbrott, men nu har det fortsatt att vända nedåt igen – vilket också går i linje med den minskande flyttviljan

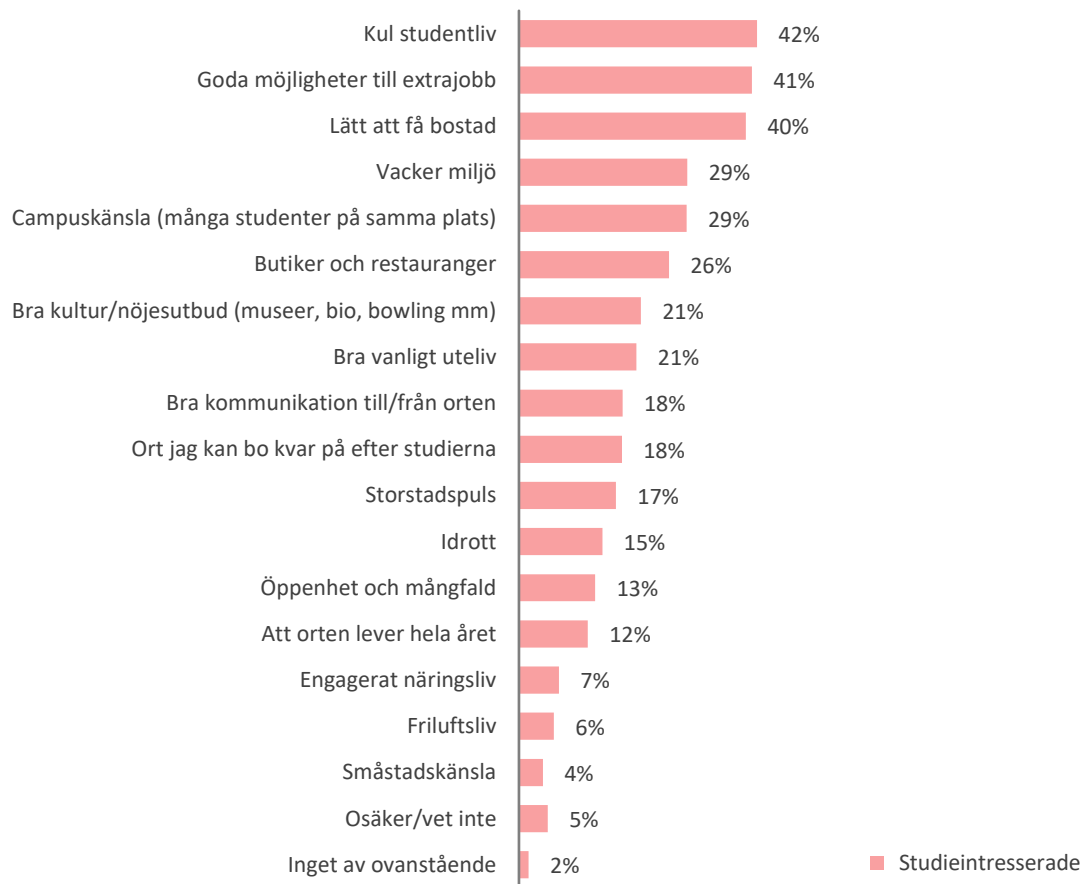
Hur har ungas intresse för att festa respektive träffa nya människor utvecklats över tid?

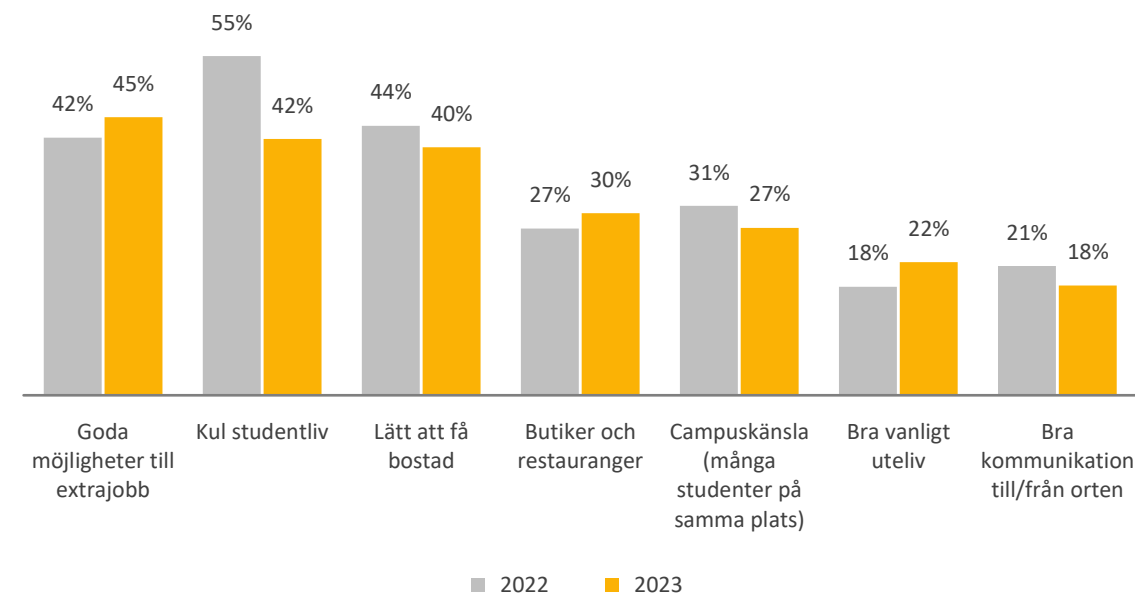
Det har hänt en del sedan förra året. Vikten som studieintresserade gymnasieelever lägger vid studentlivet, campuskänsla, möjligheter till bostad och bra kommunikationer till och från orten har minskat (vilket går i linje med den minskade flyttviljan), samtidigt som intresset för vanligt uteliv och butiker och restauranger har ökat. Ut med studentlivet, in med storstadslivet?

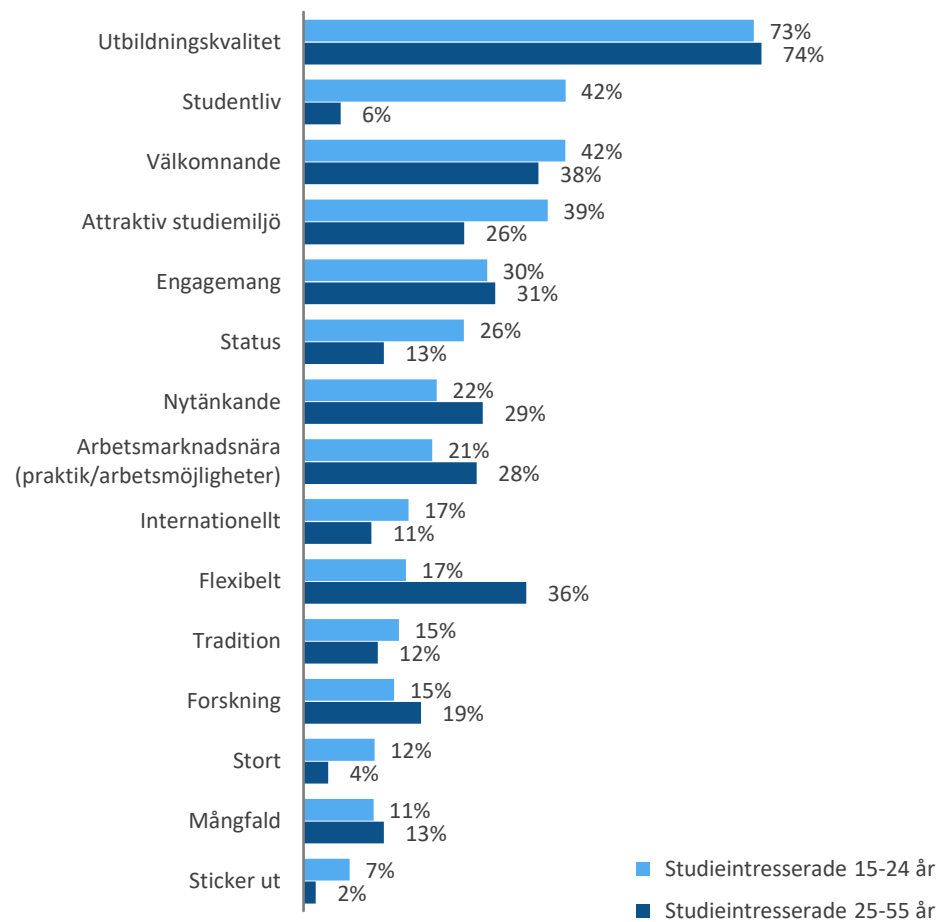
Vad gör en studieort mest attraktiv, enligt landets studieintresserade unga?

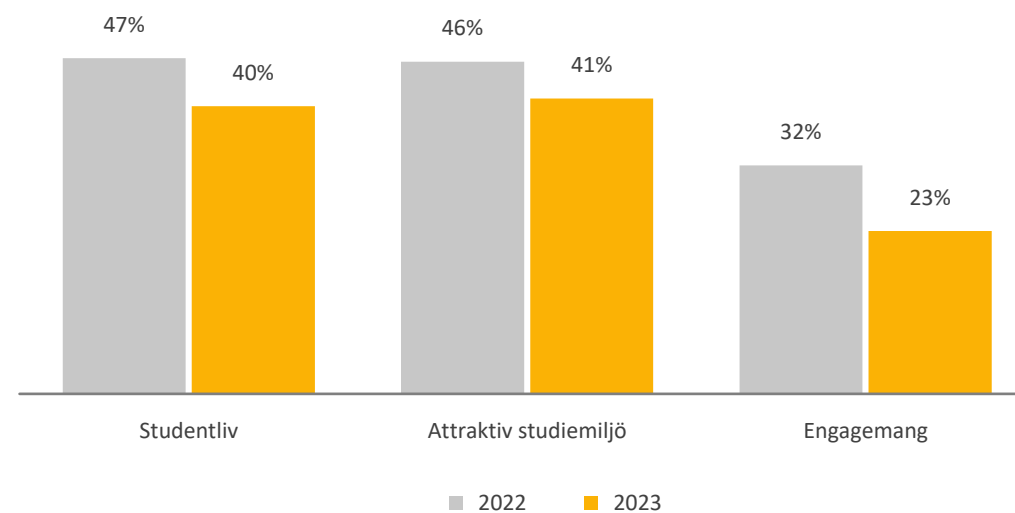
Ökat respektive minskat mest sedan förra året: (Topp 7)

Vad gör ett lärosäte mest attraktivt?

Största förändringarna sedan förra året i vad som gör en högskola mest attraktiv: (Topp 3)

VAD INNEBÄR "STUDENTLIV", FÖR DE SOM TYCKER ATT STUDENTLIV ÄR VIKTIGT PÅ ETT LÄROSÄTE?

Studentliv för mig innebär att man inte bara känner sig som en del av en grupp under skoltid utan även utanför och det är därför det är viktigt för mig att kunna hålla mig social och träffa nya människor [...] Det är vetenskapligt bevisat att hjärnans många olika kemiska föreningar släpps ut och får positiva effekter på individen när hen har ett socialt liv/ har kul.

- Kille, 18 år, studieintresserad, som kan tänka sig flytta vart som helst i Sverige

Att man har kul utanför själva lärandet. Att man hittar på olika saker att göra med sina studiekamrater på lediga dagar. Samt att det arrangeras fester & andra studentaktiviteter både med personer som studerar samma sak och med personer som pluggar till annat.

- Tjej, 21 år, kan tänka sig att flytta vart som helst i Sverige

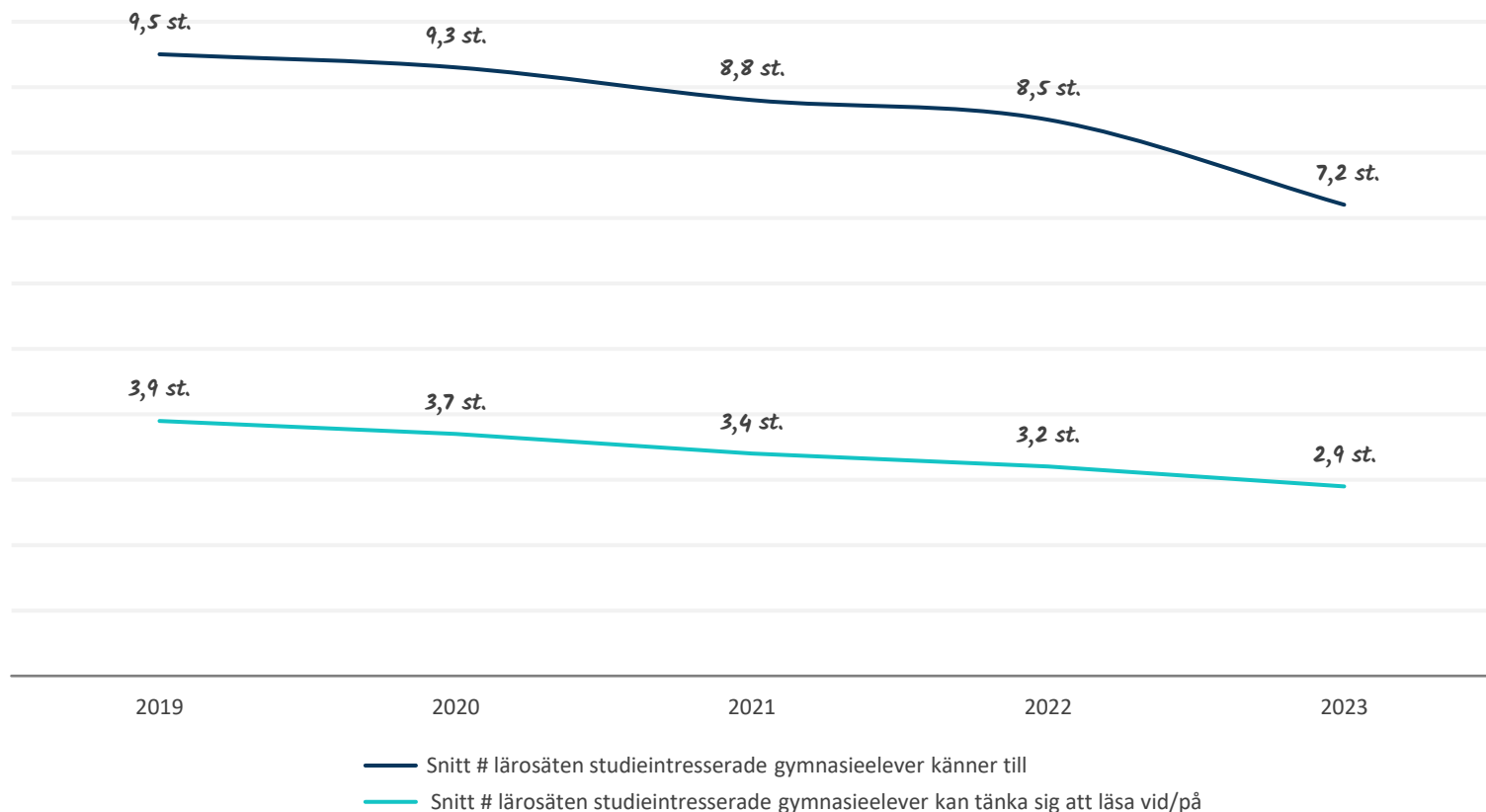

Baseras framförallt på nuvarande elevers åsikt om mängden "studentliv" - det vill säga, aktiviteter utanför skoltid, kan vara allt från fester till större studentföreningsaktiviteter, med möjlighet att välja precis det man vill göra och hitta likasinnade med samma hobby att göra det med.

- Kille, 19 år, kan tänka sig att flytta max 50 mil från där han bor idag

De senaste åren ser vi att antalet lärosäten som studieintresserade unga känner till och kan tänka sig att läsa vid/på har gått ned:

Antalet lärosäten som **studieintresserade gymnasieelever** känner till respektive kan tänka sig att läsa vid, över tid:

LÄROSÄTEN: KÄNNEDOM

GYMNASIEELEVER

LÄROSÄTE:	ÅK. 1	ÅK. 2	ÅK. 3	EJ GY	HS-STUD
1. Lunds universitet	56%	58%	63%	69%	78%
2. Göteborgs universitet	52%	57%	59%	74%	75%
3. Uppsala universitet	47%	52%	52%	59%	71%
4. Karolinska institutet	46%	47%	49%	59%	68%
5. Chalmers tekniska högskola	46%	45%	49%	66%	79%
6. Stockholms universitet	45%	50%	49%	60%	70%
7. Kungliga tekniska högskolan (KTH)	41%	41%	47%	58%	75%
8. Handelshögskolan i Stockholm	33%	37%	39%	50%	62%
9. Luleå tekniska universitet	25%	23%	33%	45%	59%
10. Umeå universitet	25%	28%	36%	46%	60%
11. Linköpings universitet	22%	31%	36%	51%	66%
12. Försvarshögskolan	15%	24%	27%	31%	42%
13. Malmö universitet	14%	26%	34%	39%	49%
14. Linnéuniversitetet	13%	18%	29%	44%	61%
15. Jönköping University	13%	17%	20%	37%	54%

GYMNASIEELEVER

LÄROSÄTE:	ÅK. 1	ÅK. 2	ÅK. 3	EJ GY	HS-STUD
16. Karlstads universitet	12%	11%	16%	35%	46%
17. Örebro universitet	11%	21%	23%	39%	47%
18. Högskolan i Borås	10%	7%	12%	20%	25%
19. Högskolan i Gävle	9%	7%	8%	15%	19%
20. Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)	9%	10%	13%	14%	17%
21. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	9%	9%	13%	22%	34%
22. Högskolan Dalarna	9%	7%	10%	12%	19%
23. Södertörns högskola	9%	11%	13%	23%	32%
24. Högskolan i Halmstad	5%	8%	8%	16%	26%
25. Mälardalens universitet	4%	6%	9%	14%	27%
26. Blekinge tekniska högskola	4%	7%	16%	15%	36%
27. Högskolan i Skövde	4%	5%	8%	14%	20%
28. Mittuniversitetet	4%	3%	14%	22%	45%
29. Högskolan Kristianstad	4%	6%	9%	9%	15%
30. Högskolan Väst	4%	2%	3%	9%	15%

LÄROSÄTEN: KAN TÄNKA SIG

	LÄROSÄTE:	TOTAL	TJEJ	KILLE
1.	Göteborgs universitet	33%	37%	28%
2.	Lunds universitet	31%	30%	34%
3.	Uppsala universitet	30%	32%	27%
4.	Stockholms universitet	28%	29%	26%
5.	Chalmers tekniska högskola	22%	14%	31%
6.	Kungliga tekniska högskolan (KTH)	20%	14%	28%
7.	Karolinska institutet	14%	15%	13%
8.	Linköpings universitet	13%	14%	13%
9.	Handelshögskolan i Stockholm	13%	10%	16%
10.	Umeå universitet	10%	10%	9%
11.	Malmö universitet	10%	11%	8%
12.	Örebro universitet	9%	11%	7%
13.	Jönköping University	7%	8%	7%
14.	Försvärshögskolan	6%	3%	11%
15.	Linnéuniversitetet	6%	7%	4%

	LÄROSÄTE:	TOTAL	TJEJ	KILLE
16.	Karlstads universitet	5%	6%	4%
17.	Luleå tekniska universitet	5%	3%	6%
18.	Högskolan i Borås	4%	4%	3%
19.	Blekinge tekniska högskola	3%	1%	6%
20.	Södertörns högskola	3%	4%	3%
21.	Högskolan i Halmstad	3%	4%	2%
22.	Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	3%	4%	2%
23.	Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)	3%	2%	4%
24.	Högskolan i Gävle	3%	3%	2%
25.	Högskolan Dalarna	3%	3%	2%
26.	Mittuniversitetet	2%	3%	2%
27.	Mälardalens universitet	2%	2%	2%
28.	Högskolan i Skövde	2%	2%	2%
29.	Högskolan Väst	2%	2%	1%
30.	Högskolan Kristianstad	1%	2%	1%

Flervalsfråga: Vilken eller vilka av följande högskolor och universitet kan du tänka dig att läsa vid? (32 möjliga svarsalternativ, valfritt antal svarsalternativ) – Lunds universitet = Unika respondenter som svarat antingen "Lunds universitet eller "Lunds tekniska högskola". Göteborgs universitet = Unika respondenter som svarat antingen "Handelshögskolan vid Göteborgs universitet" eller "Göteborgs universitet"

Filter: Studieintresserade **Nedbrytning:** Kön

LIVET SOM HÖGSKOLESTUDENT

Intresset för utlandsstudier

*Generativ AI:
Kännedom & användning*

*Särskilt pedagogiskt stöd
(SPS)*

*Extrajobb &
studietid*

KAPITEL 5.

LIVET SOM HÖGSKOLESTUDENT

Intresset för att studera utomlands fortsätter att minska

En pandemieffekt som tycks bestå är som sagt att unga har blivit mindre intresserade av att resa utomlands. När vi ställer frågan till högskolestudenter om deras intresse för att studera utomlands ser vi samma tendenser.

Generativ AI: I stort sett alla högskolestudenter känner till det och 6 av 10 använder sig av det

Som vi såg tidigare i rapporten så är det i stort sett ingen ung person som inte känner till generativ AI, vilket naturligtvis också gäller landets högskolestudenter. Ser vi till användning är det ungefär 6 av 10 högskolestudenter som uppger att de använder sig av generativ AI ibland/ofta.

Särskilt pedagogiskt stöd (SPS):

Antalet studenter som har fått särskilt pedagogiskt stöd (SPS) har ökat stadigt under de senaste tio åren på svenska högskolor och universitet.

Enligt UKÄ var det var det 8 620 studenter som fick SPS under läsåret 2021/2022, jämfört med 30 414 studenter under terminen 2021/2022. Det är alltså en ökning med drygt 250% på tio år. När vi ställer en fråga om studenterna har ett intyg på att de har rätt till SPS så är det ungefär 1 av 10 som svarar ja, och ytterligare 1 av 10 som tror att de är berättigade till det.

Hur många timmar högskolestudenter lägger på studier under en normal vecka

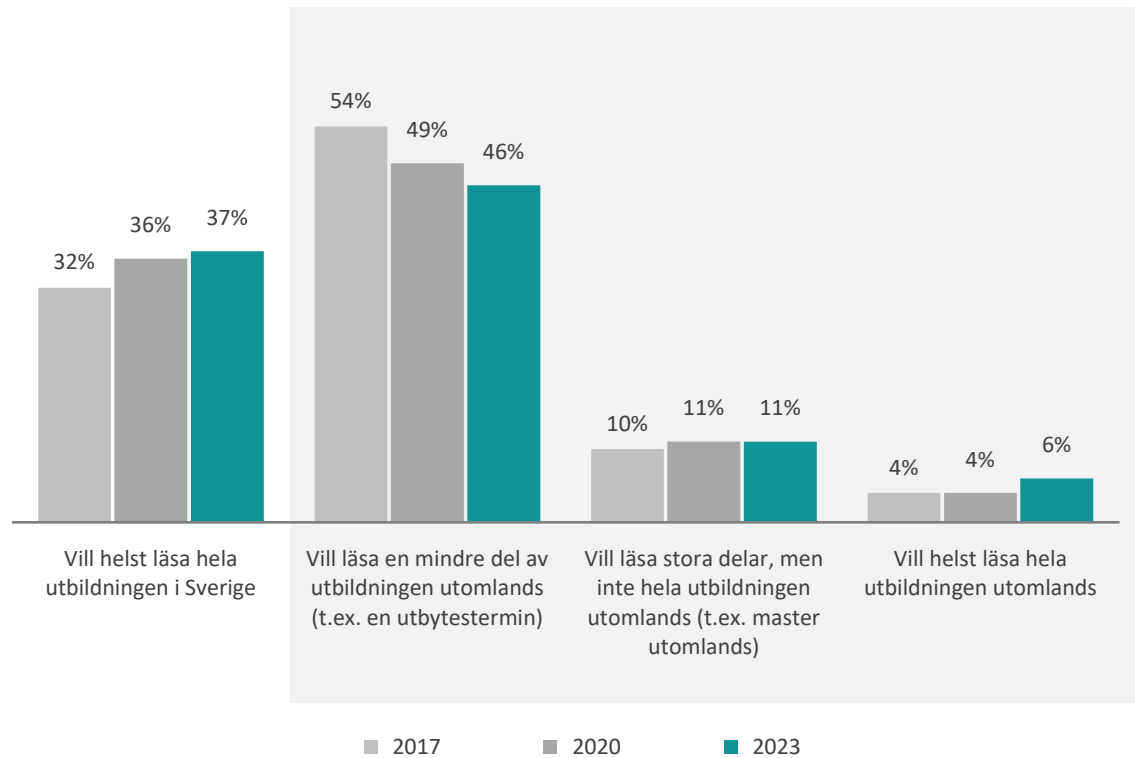
När högskolor och universitet informerar presumtiva studenter om hur det är att studera en akademisk utbildning på heltid, brukar det heta att en högskolestudent bör räkna med att lägga ner ungefär 40 timmar per vecka. När vi ställer frågan till högskolestudenter om hur många timmar per vecka som de studerar under en normal vecka blir det tydligt att så inte är fallet. 1 av 10 studenter lägger mindre än 10 timmar i veckan på högskolestudier, 2 av 10 lägger 11-20 timmar, 3 av 10 lägger 21-30 timmar, 1 av 4 lägger 31-40 timmar och 1 av 10 studerar mer än 40 timmar i veckan.

Hälften av landets högskolestudenter extrajobbar

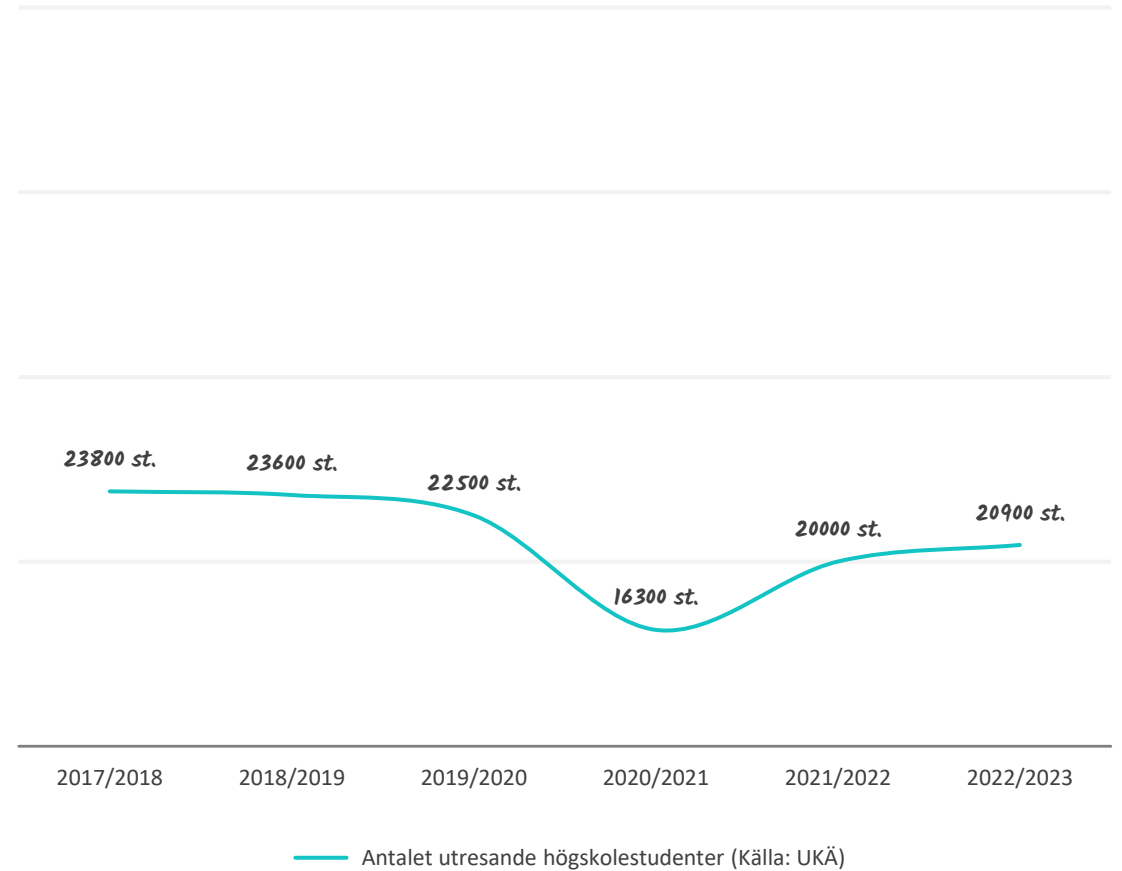
Ungefär hälften av landets högskolestudenter har ett extrajobb vid sidan av studierna – 1 av 5 har ett extrajobb med koppling till sina studier och 3 av 10 har ett extrajobb som inte har koppling till studierna.

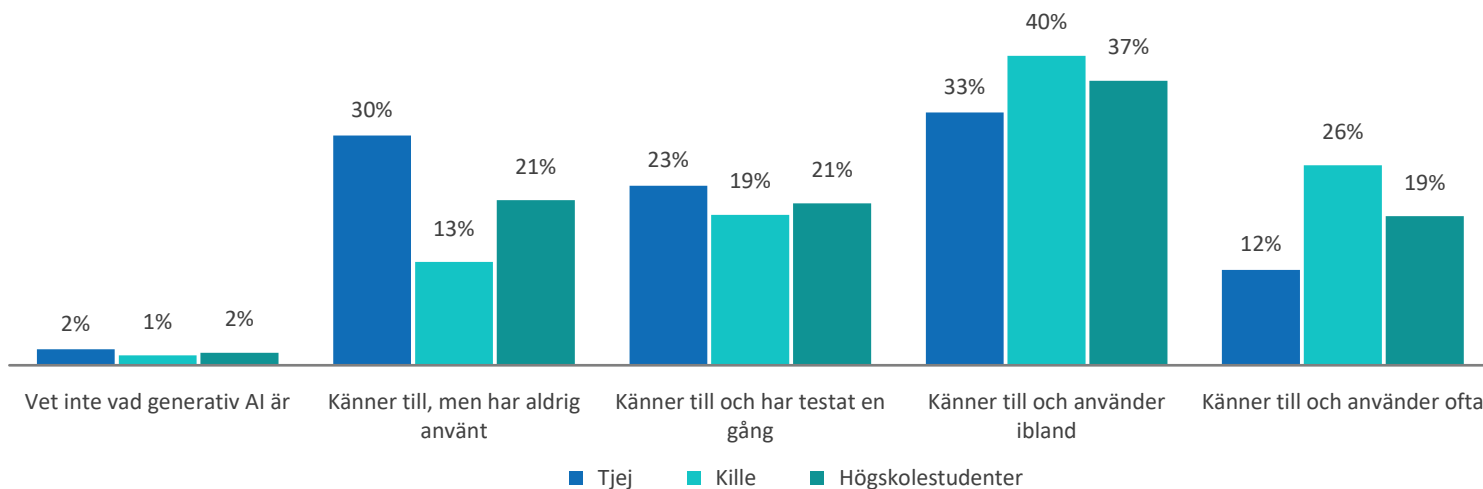
Hur ställer sig högskolestudenter till att studera utomlands?

Antalet utresande studenter under läsåren 2017-2023:

Hur stor är kännedomen om och användningen av generativ AI?

Skillnader mellan grupper i användning:

Det finns som sagt skillnader mellan könen, men också mellan olika studentgrupper – exempelvis:

- 7 av 10 ingenjörstudenter uppger att de använder sig av AI-chatbotar ibland eller ofta, jämfört med...
- ... 3 av 10 studenter inom ämnesområdet humaniora.

Mer fusk på ingång?

Utöver frågor om kännedom och användning av generativ AI ställer vi också frågor om huruvida man använt sig av AI för en uppgift eller prov i skolan som man tror inte har varit tillåtet.

Då ser vi att studieintresserade gymnasieelever uppger i större utsträckning än högskolestudenter att de har använt sig av AI på ett sätt som de inte tror har varit tillåtet. Detta väcker frågan: fuskar man mindre på högskolan än i gymnasieskolan eller är gruppen som är på väg in i högskolan mer fuskbenägen? Det får framtiden utvisa.

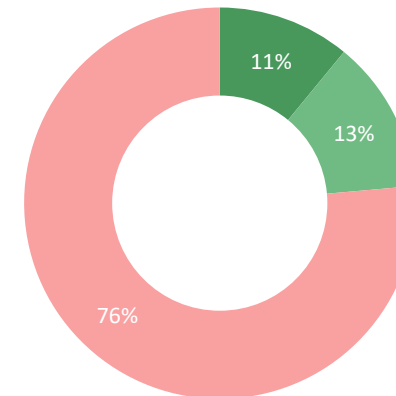
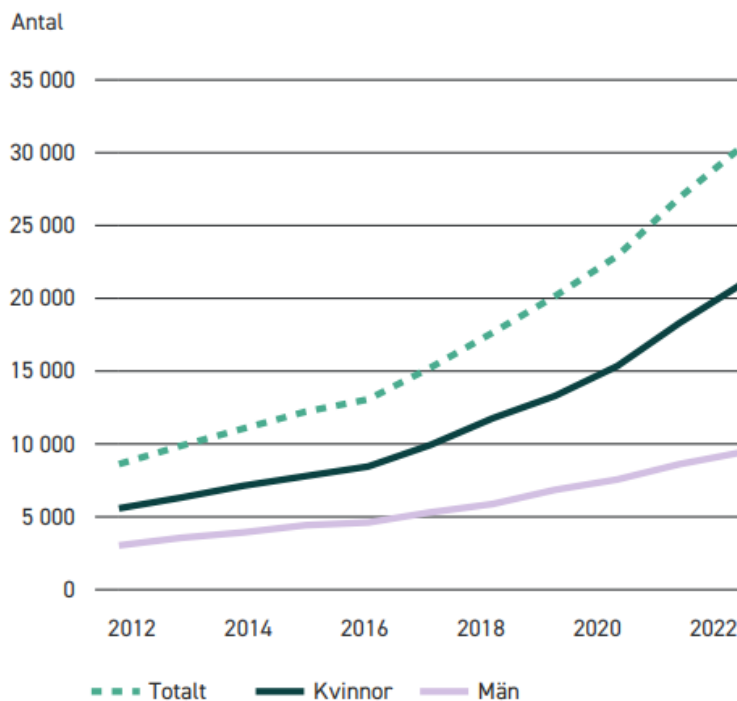
SPS – SÄRSKILT PEDAGOGISKT STÖD

UKÄ publicerar årligen en rapport som syftar till att belysa högskolesektorn och dess utveckling över tid, med utgångspunkt i statistiken om högskolan. Ett av de områden som belystes i den senaste upplagan av rapporten var *särskilt pedagogiskt stöd för funktionshinder i studiesituationen*.

Som vi ser här i grafen till höger från UKÄ (figur 2.29) har antalet studenter som fått särskilt pedagogiskt stöd (SPS) ökat stadigt under de senaste tio åren. Läsåret 2011/2012 var det 8 620 studenter som fick SPS, jämfört med 30 414 studenter under terminen 2021/2022 – en ökning med 250% på tio år, samtidigt som antalet studenter i högskolan ökat med 6% under perioden.

I årets upplaga av studien har vi frågat högskolestudenterna om de har ett intyg på att de har ett intyg på att de har rätt till SPS. 1 av 10 högskolestudenter uppger att de har ett intyg och ytterligare 1 av 10 tror att de skulle få det om de ansökte om det.

Figur 2.29. Antalet studenter med funktionshinder i studiesituationen som fått särskilt pedagogiskt stöd 2012–2022. Totalt och uppdelat på kvinnor och män.

Har du ett intyg på att du har rätt till särskilt pedagogiskt stöd (SPS)?

- Ja, det har jag
- Nej, men jag skulle nog kunna få det om jag ansökte om det
- Nej

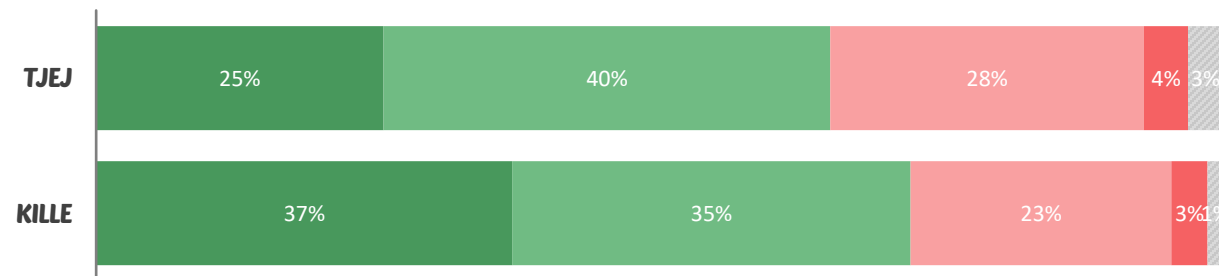
"VAD ÄR DET SOM HÄNDER?"

Det senaste året har ett flertal lärosäten vänt sig till oss på Ungdomsbarometern med frågor om förändrade studentbeteenden. De har då berättat att de ser en ökning i antalet anmälningar av kränkningar, fler studenter som klagar över sina betyg, en uppgång i hotfulla attityder bland studenter och studenter som inte respekterar arbetsmiljön under föreläsningar och en förväntan på att ärenden ska lösas på minuten.

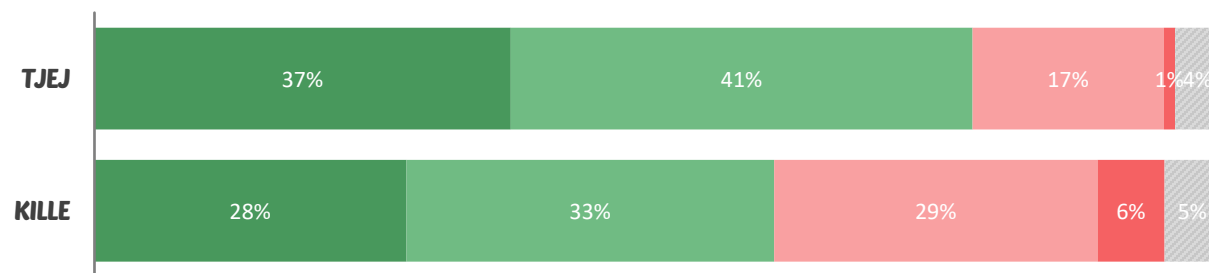
Även om det är svårt att fastställa hur representativa dessa förändrande studentbeteenden är för högskolesektorn som helhet, och det är inte heller vår uppgift att göra det, har vi ställt några frågor på temat för att utforska de attityder och värderingar som kan ligga till grund för dessa observerade tendenser.

Vår data visar att det är 7 av 10 högskolestudenter som svarar att de definitivt eller kanske skulle överklaga ett betyg om de känner att har fått fler betyg. En lika stor andel svarar att de skulle anmäla en lärare som sa någonting kränkande under en föreläsning. Manliga studenter är mer benägna att göra det förstnämnda, medan kvinnliga studenter är mer benägna att göra det sistnämnda.

(1) "Överklaga ett betyg om du känner att du har fått fel betyg"

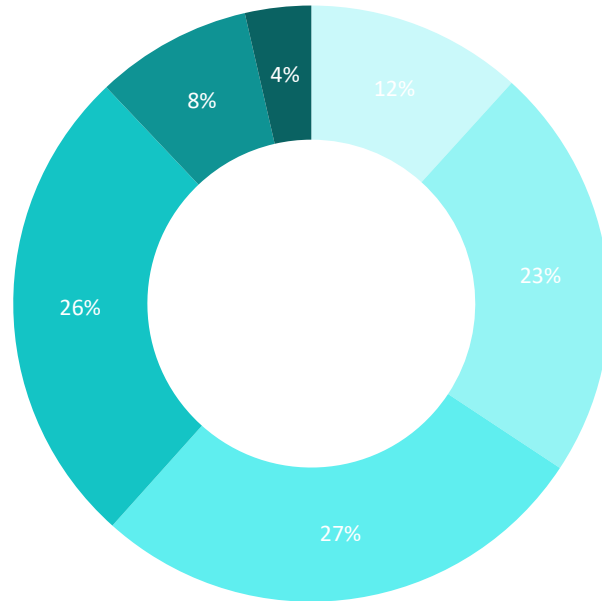

(2) "Anmäla en lärare som sa någonting kränkande under en föreläsning (t.ex. rasistiskt, sexistiskt, transfobiskt)"

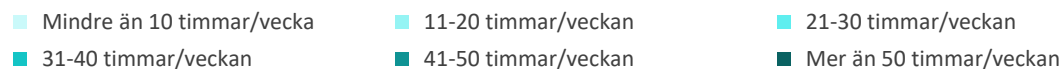

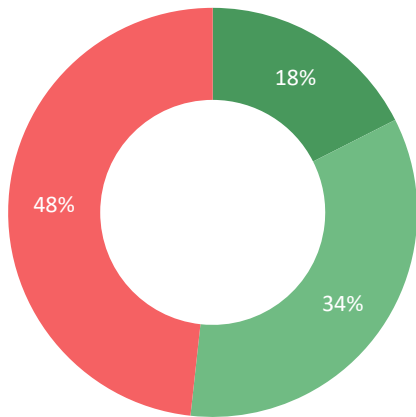
■ Ja, definitivt ■ Ja, kanske ■ Nej, troligtvis inte ■ Nej, definitivt inte ■ Osäker/vet ej

"När du studerar på heltid, kan du räkna med att lägga ungefär 40 timmar per vecka, alltså en vanlig arbetsvecka." Så brukar det låta när högskolestudenter ska informera presumtiva studenter om hur det är att studera en akademisk utbildning på heltid. I praktiken är endast 1 av 10 som uppger att de studerar mer än 40 timmar per vecka

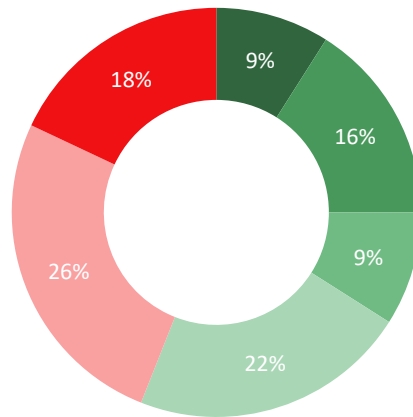
Ungefär hur många timmar lägger högskolestudenter i genomsnitt på högskolestudier under en normal vecka?

Har högskolestudenter extrajobb vid sidan av studierna?

- Ja, med koppling till vad jag studerar
- Ja, men inte med koppling till vad jag studerar
- Nej

Har högskolestudenter extrajobb vid sidan av studierna och hur många timmar tar det i anspråk?

- Ja, jobbar extra 1-5 timmar per vecka
- Ja, jobbar extra 6-15 timmar per vecka
- Ja, jobbar extra mer än 15 timmar per vecka
- Ja, jobbar extra men inte regelbundet
- Nej, men skulle gärna ha
- Nej, och vill inte ha

Skillnader mellan grupper:

- Vi ser att de grupper som lägger minst tid på studier är de som extrajobbar i störst utsträckning.
- Studenter inom ämnesområdena *ingenjörsvetenskap, teknik och data samt medicin och farmaci* är de som har extrajobb i lägst utsträckning.
- Ju närmare examen man kommer, desto mer vanligt är det att man har ett extrajobb, och i synnerhet extrajobb med koppling till det man studerar. När det endast är ett halvår kvar till examen ser vi dock att andelen högskolestudenter med extrajobb minskar kraftigt – vilket är en funktion av att de flesta studenter då har en uppsats att skriva, att man vill maxa ut det sista av studentlivet eller har praktik.

KONTAKT:

Jacob Borssén, Expert Utbildning & Samhälle

jacob@ungdomsbarometern.se

+ 46 708 88 74 80

ANSVARIGA ANALYTIKER: *Jacob Borssén & Emma Ljungstedt*

UNGDOMSBAROMETERN ÄR SVERIGES STÖRSTA UNGDOMSSTUDIE:

- Ungdomsbarometern, som är vår största enskilda studie, besvaras årligen av ungefär **15 000 15-24 åringar** i Sverige. Det är som att varje år få fylla hela Avicii Arena med ungdomar och få prata med varenda en!
- Respondentbasen motsvarar ca **2% av ungdomssverige**. Det vill säga att 1 av 50 av Sveriges ungdomar deltagit i studien
- Ungdomsbarometern 2024 har genererat över **10 miljoner** unika datapunkter
- Vissa frågor i studien har ställts sedan tidigt **90-tal**. Det innebär att vi inte bara kan se hur attityder förändrats under några års tid, utan faktiskt jämföra hur det sett ut mellan olika **ungdomsgenerationer**
- Frågor och analys som görs inom ramen för denna studie hämtar inspiration och kunskap från **omvärldsbevakning**, forskning, dialoger med våra uppdragsgivare och intressenter - och framför allt genom att kontinuerligt möta unga
- Under 2023 har vi vid sidan om våra digitala enkätinsamlingar **träffat unga** i skolor och föreningar, i digitala forum, på musikfestivaler, gamingevents och mässor - för att bara nämna några exempel
- Utöver Ungdomsbarometern genomför vi årligen ett 50-tal andra studier bland unga och andra målgrupper, och hundratals olika analyser

ATT TÄNKA PÅ VID TOLKNING AV ÅRETS RESULTAT:

- Studien har samlats in under **5 oktober – 23 november 2023**, vilket är precis under samma tidpunkt som krigsutbrottet mellan Israel och Palestina. Tolkning av resultaten i årets upplaga av Ungdomsbarometern bör därför göras med vetskap om att omvärldsoro kan ha präglat ungas tillvaro extra mycket under insamlingstillfället. Vi tror att detta bidrar till att förstärka en del trender som varit på gång sedan tidigare. Vi såg samma tendenser för ett par år sedan då ungas tillvaro präglades av pågående covid-pandemi och hårda restriktioner.
- För att bättre nå unga och öka deras svarsbenägenhet i enkätstudier har vi i år valt att i större utsträckning än tidigare skicka ut **enkäten per sms**, som komplement till mail. Detta har gett positiv effekt i fråga om att nå unga, men innebär också en framgångsrik metodförändring då vi lyckats få en **bättre spridning** i målgruppen.

FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN:

Intervjumetod: Digital enkätundersökning (anpassad för smartphone, desktop, surfplatta)

Målgrupp: Unga i Sverige 15-24 år

Fältperiod: 5 oktober - 23 November 2023

Antal intervjuer i studien totalt: 15 008 st

Antal intervjuer i denna rapport: 4 313 st

Urvalsmetod: Den absoluta majoriteten av respondenterna är slumpmässigt rekryterade genom register baserade på CSN och SPAR. Sett till metod arbetar Ungdomsbarometern med ett s.k. kvoturval. Det innebär i vårt fall också att vi använder flera olika insamlingskällor och anpassade urvalsramar för att i så representativ skala som möjligt återge hela ungdomspopulationen med avseende på några av dess viktigaste egenskaper. Eftersom studien är baserad på flera urvalsramar (s.k. multisourcing) och urvalet i sin helhet inte är slumpmässigt genomför vi i enlighet med metodpraxis inte några signifikanstester eller bortfallsanalyser. Metoden är i stort också samma mellan åren, även om de digitala svarsvarianterna med tid ökat.

Viktning: Resultaten är viktade på kön, ålder och region enligt den senaste befolkningsstatistiken från SCB.

UNGDOMSBAROMETERN 2024

Sveriges största årligen återkommande ungdomsstudie, Ungdomsbarometern 2023/2024, har besvarats av cirka 15 000 unga och sammanställs i nio olika temarapporter:

IDENTITET, LIVSSTIL OCH HÄLSA

Hur ser identitetsskapande, intressen och värderingar ut bland unga? Hur står det till med deras mående och hälsa?

SAMHÄLLE, POLITIK OCH ENGAGEMANG

Hur utvecklas ungas syn på viktiga samhällsfrågor och politik? Hur förändras deras framtidssyn, förtroende för institutioner och engagemangsvilja?

GYMNASIUM

Hur ser unga på valet till gymnasiet? Vad är viktigast vid val av program och skola samt hur hämtar de information inför sina val?

HÖGSKOLA

Hur stort är ungas intresse för högre utbildning? De som vill studera – varför, vad, hur och var vill de studera samt vilken information vill de ha inför valet av utbildning?

ARBETSLIV

Hur tänker unga kring det framtida arbetslivet? Vilka faktorer är viktigast vid valet av bransch och vilka branscher är de mest attraktiva bland unga idag?

MAT OCH MÅLTIDER

Hur ser ungas matkonsumtion ut och hur förhåller de sig till kosten? Hur tar dessa attityder och beteenden sig uttryck matbutiken?

HÅLLBARHET

Vad lägger unga i begreppet hållbarhet idag och hur engagerade är de i hållbarhetsfrågan? Vilka hinder upplever de för att leva hållbart?

EKONOMI OCH KONSUMTION

Vad definierar Gen Z som konsumenter och vad lägger de pengarna på? Hur ser ungas ekonomiska kunskap och beteenden ut?

VARUMÄRKEN, REKLAM OCH SOCIALA MEDIER

Hur når man ut till Gen Z idag? Och vad behöver man som avsändare ha med sig för att intressera och engagera?